

Eesti Kunstiakadeemia
Disain ja rakenduskunst

Anna Viik

Isetegemise perspektiivid rõivadisainis

Magistritöö

Juhendaja: Piret Pupart

Tallinn 2023

SISUKORD

Sünopsis	3
Proloog	3
Sissejuhatus	7
1. Meetodid	8
1.1 Vaatlus	8
1.2 Juhtumiuurimus läbi Pattern Lab tööriista	8
1.3 Küsitlusuuring	8
2. Studio 213	9
2.1 Jätkusuutlikkus	10
2.2 Töötoad	16
2.3 Avatud õmblustöökoda17	17
2.4 Õmblusklubi 17	17
3. <i>Do-It-Yourself</i>	21
3.1 <i>DIY</i> tarbijakäitumine	21
3.2 <i>DIY</i> mentaliteet rõivaste loomise juures	22
4. Pattern Lab	23
4.1 Kontseptsioon	23
4.2 Projekti sünd	24
4.3 Probleemid rõivaste õmblemisel	25
5 Mehed Õmblema!	26
6. Isetegijate kogukonna küsitlusuuring	30
7. Õmblusklubi küsitlusuuring	34
8. Analüüs	35
Kokkuvõte	37
Summary	38
Kasutatud kirjandus	40
Lisad	42

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et:

1. käesolev magistritöö on minu isikliku töö tulemus, seda ei ole kellegi teise poolt varem (kaitsmisele) esitatud;
2. kõik magistritöö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd (teosed), olulised seisukohad ja mistahes muudest allikatest pärinevad andmed on magistritöös nõuetekohaselt viidatud;
3. luban Eesti Kunstiakadeemial avaldada oma magistritöö repositooriumis, kus see muutub üldsusele kättesaadavaks interneti vahendusel.

Ülaltoodust lähtudes selgitan, et:

- käesoleva magistritöö koostamise ja selle sisalduvate ja/või kirjeldatud teoste loomisega seotud isiklikud autoriõigused kuuluvad minule kui magistritöö autorile ja magistritööga varalisi õigusi kasutatakse vastavalt Eesti Kunstiakadeemias kehtivale korrale;
- kuivõrd repositooriumis avaldatud magistritööga on võimalik tutvuda piiramatul isikute ringil, eeldan, et minu magistritööga tutvuja järgib seadusi, muid õigusakte ja häid tavasid heas usus, ausalt ja teiste isikute õigusi austavalt ning hoolivalt.

Keelatud on käesoleva magistritöö ja selles sisalduvate ja/või kirjeldatud teoste kopeerimine, plagieerimine ning mistahes muu autoriõigusi rikkuv kasutamine.

18.05.2023

(kuupäev)

(magistritöö autori nimi ja allkiri)

Töö vastab magistritööle esitatud nõuetele:

(kuupäev)

(magistritöö juhendaja allkiri, akadeemiline või teaduskraad)

Allkirjastatud digitaalselt

Sünopsis

Magistritöö raames kaardistatakse isetegijate motivatsioone õblemise praktikas ja uuritakse kasvavat DIY (*Do-it-yourself*) tarbijakäitumist läbi rõivaste loomise.

Uurimistöö vältel on loodud keskkond kuhu on koondatud erinevad tegevused, mis toetavad isetegemiskultuuri. Samuti on loodud tööriist, mille abil kasvavat mentaliteeti toetada. Käesolevaga analüüsitakse kas loodud keskkond rahuldab õmbluskogukonna kasvavat isetegemisvajadust aastal 2023 ja kas loodud tööriist töötab selles keskkonnas?

Proloog

Rõivadisainerina olen alati arvanud, et rõivad annavad võimaluse olla kes iganes sa tahad. Tänu oskustele ise rõivaid valmistada pole ma pidanud mõtlema sellele, kas mul on võimalik üht või teist asja kanda. Noorena huvitas mind teater. Nii butafooria, kostüümid kui rollimängud ja situatsioonid, mida sai kogeda, ilma ise seda läbielamata. Teater avas minus fantaasiamaailma, milles ma suuresti elasingi. Lõputud mõtted, kuidas asjad võiksid olla ning kujutelmad, kes ma oleksin, kui oleksin sündinud teises kohas ja teisel ajal on tänaseni minu sagedase sisemonoloogi teema.

Mul on neli õde ja ma olen pärit perest, kus mind ümbritsevad kunstnikud, näitlejad, muusikud ning teiste loomevaldkondade esindajad. Meie peres oli kombeks omada kahte sorti rõivaid: koduriided ja linnariided. Koduriietega oldi kodus ja maal, kus need tihtipeale olid katkised määrdunud ja kulunud hilbud, millega oli mugav mängida ja joosta. Koduriided olid justkui teine nahk. Linnariided olid aga korralikud ja ilusad, mõeldud selleks, et Muhu maakodust praamile minnes lapsed “parketikõlblikud” välja näeksid. Loomulikult olid need sobivad ka küllaminekuks või tähtpäevadeks. Linnariiete juurde kuulusid tihtipeale valged pits sokid või õhukesed mustriilised sukkepüksid, mis tol ajal (1995. aastal) kujutasid endast eksklusiivseid rõivaesemeid. Mina olin teine laps, mis tähendas, et tihtipeale saime vanema õega uued sukkepüksid, mille järgmised õed meilt “pärisid”. Seega olid minu omad enamasti valged ja ilma aukudeta kui minu nooremate õdede omadelt leidis juba kulumisjälgi.

Kodu- ja linnariided olid kaks väga erinevat asja, kuid kooli minnes tekkisid juurde ka kooliriided, mis meenusid pigem linnariideid. Koduriietel oli aga pea muutumatu staatus, need ei segunenud muude rõivaliikidega eales. Vahel harva kui kõik riided olid mustapesukasti sügavustesse või salapäraselt õdede riidekappi liikunud, kandsime koduriideid linnariiete all. Kuid tihtipeale tuli selle pärast häbi tunda, sest ikka juhtus, et hakkas palav või mindi arsti juurde või tuli ette mõni muu käik, kus pealmine kiht tuli ära koorida.

Pooled meie riided õmbles ema ning need olid valdavalt linnariided. Tema kõrvalt õppisin ma varakult õmblema. Oma esimesed rõivaesemed õmblesin ma viiendas klassis. Sestpeale, kui mõistsin, et õblemise abil saan valmistada mistahes rõivaid, hakkasin

kahtlema kodu ja linnariiete autoriteetsuses. Miks ma ei võiks kanda ainult ilusaid riideid? Miks ei võiks ka koduriided olla linnariided. Mul tekkis kalduvus vahetada kõik oma koduriided linnariiete vastu. Tasa ja targu, ükshaaval. Sellele vaatamata avastasin ennast ikka ja jälle koduriietes. Koduriideid tuli ajaga juurde, sest kui linnariided olid lootusetult määrdunud või katki, muundusid nad paratamatult koduriieteks. See oli surnud ring. Uusi riideid ei saanud aga koheselt piisaval määral õmmelda juba kasvõi sellepärast, et kangavarud olid piiratud. Ma üritasin koduriided peita, eraldades nad teise kappi. Kuid hoides alles kõik vanad auklikud riided, on ju tõenäosus, et millalgi võib saabuda hetk, mil sul pole midagi selga panna ja siis võiks kaltsupuntrad uuesti kasutusele tulla. Sestap võtsin vastu radikaalse otsuse ning viskasin salaja ära kõik oma koduriided. Välja arvatud ühe, kõige korralikuma paari pükse ja ühe pluusi, et keegi midagi ei kahtlustaks.

Särasin rahulolust, kuid koheselt kerkisid esile täiesti uued probleemid. Mul ei olnud piisavalt linnariideid. Oleksin võinud sama pluusi mitu päeva järjest kanda, kuid olin sirgunud kaheksanda klassi teismeliseks ning oli võimatu leppida olukorraga, kus pidi ühe pluusiga mitu päeva järjest eksisteerima. Lisaks on selles eas tavapärane rohke higistamine, mida odav parfüüm ei suutnud summutada. Seetõttu ei olnud just harv olukord, kus tuli märgade riietega kooli minna, kuna rõivad ei jõudnud sagedase pesemise tõttu lihtsalt ära kuivada. Aga ma ei näinud selles tõsist probleemi, sest õnneks kuivasid riided seljas kiiremini kui pesurestil. Niisketest riidetest tekkinud ebamugavus oli kogu sotsiaalse pingega kõrval tühitähi. Tõsisem probleem ilmnes siis kui rõivad olid liiga paksud ja näiteks teksad kuivasid külgedelt ja hargivahest erineva kiirusega, jättes intiimsesse piirkonda reetliku laigu. Lahendasin ka selle probleemi sidudes dressipluusi paariks tunniks ümber piha.

Peale Vanalinnahariduskollegiumi teatriklassi lõpetamist mõistsin, et olen teatrit täiesti valest otsast vaadanud. Ma ei tahtnud saada näitlejaks. Lisaks vihkasin ma kirjutamist ja koolis sain nendes ainetes kesiseid hindeid. Õpetaja armust pigistasin kuidagi kolme välja. Mu mõte jookseb kiiresti kuid sõnad komberdavad järgi. Liiatigi olen üsna püsimatu. Mulle tundub täiesti ebavajalik öelda 10 suurepärast lauset, kui ma saaksin aja ja paberi kokkuhoiu mõttes hakkama ühega. Ja siis veel need sõnad ise, nende kirjapilt, komad. Kõik see on peavalu tekitav. Mulle ei meeldinud ka lugeda, kogu pealesunnitud ilukirjandus, millest ma aru ei saanud ja mida tavaliselt keegi ei seletanud. See tappis täielikult minu isu näitlejakarjääri vastu. Lisaks tundus mulle pidevalt, et olen võlts. Hirmutav oli oht, et näitlejatöö jaoks pidev teesklemine võiks kanduda ka väljapoole teatrimaja seinu. Mulle piisas kui panin oma teksajakile pagunid ja tundsin end veidi militaarsena, see andis mulle selleks päevaks veidi jõulisema rühi ning julgustas mind suhtluses otsekoheusele, umbes nii, et "jah, jah ma saan aru, mida sa mõtled, aga kas sa siis ei näe, et mul on pagunid ..." Üldiselt ei märganud, kuid see polnud ka oluline. Peale kolme aastat teatriklassi tegemisi mõistsin, et hoopis rõivad on need, mis on mind paelunud. Kostüüm, ajastu, stiil ja kogu butafooria selle ümber.

Oma bakalaureuseaastate jooksul Eesti Kunstiakadeemias, Inglismaa rätsepakoolis ja Londoni mitmetes moemajades sain oma tunnetele veelgi kinnitust. Lapsena tekkinud kinnisidee asendada kodurõivad linnarõivastega oli täitunud. Nüüd hakkasin ka sellest

aru saama, et rõivad ei ole pelgalt riideesemed, vaid terve visuaalne keel. Rõivad on sõnad, laused, ajalooramat, eneseabiõpik, ilukirjandus.

Sellest, kuidas keegi riietub on võimalik välja lugeda nii mõndagi. Juhul muidugi, kui on soovi, et sind loetakse. Kas sa riietud nii nagu tunne on? Kas sa riietud pelgalt mugavuse järgi? Või sa lood endast pildi, mida sa tahad, et teised näeksid?

On võimalus valida väljanägemine, mis aitab eesmärgile lähemale jõuda. Tööintervjuule ei minda dressides. Ma töötasin Londonis Hugo Bossi esinduspoes, kus meile anti selga ülikond, mida pidi 8 tundi järjest koos kohustuslike kongsakingadega kandma. Võiks öelda, et need olid piinarikkad päevad. Aasta aega järjest. Sellega muutus ka minu jalakuju põlast peenemaks. Samas ma muidugi mõistan, et ülikonna abil muutud sa paljudele usaldusväärsemaks. Bossis õppisin ma väga palju selle kohta, kuidas rõivad inimesi mõjutavad. Meil oli iga hommik 45 minutit müümise psühholoogia tundi. Naistele tuleb kohe anda jalga kingad, juba enne kui talle rõivad tuua, sest see tekitab "saledama ja rühikama" enesetunde. Tuleb tuua õigest suurusest suurem rõivaese, et ta tunneks ennast saledamana, sest kui juhtub tooma väiksema, võid arvestada, et see tehing on läinud aia taha. Ja alati tuleb tekitada tunne, et rõivaese on midagi erilist. Neid aspekte arvestades on rõivaid hõlpsam müüa, kuid mitte ainult. Sa tekitad kliendis meeldiva rahulolotunde. Rõivad ei müü ennast, rõivaid müüakse teatud keskkonnas ja teatud psühholoogiliste instrumentide abil.

Eestisse tagasi jõudnud, sain rätsepana tööd Eesti Draamateatris. Nautisin teatrit, nii seda, mis toimus laval kui ka seda, mis toimus lava taga. Mulle meeldisid töökojad, oma materjalide, sitside ja satsidega. Olin varemalt ekslikult arvanud, et teatrikostüüm on butafooria. Ta näeb välja nagu päris, aga tegelikult ei ole. Siiani teadsin, et enamasti on teatrikostüümid tehtud odavast, värvi poolest originaalile sarnasest materjalist. Käisin kostüümilaos tehnilisi teadmisi spikerdamas ja avastasin, et siid oli siid. Käega katsudes olid materjalid nii meeldivad, et laos käimisest sai minu igapäevane hobi ja teraapia. Õppisin tundma uusi materjale ja tegin hõlpsasti vahet kallitel ja odavatel kangastel, vastupidavatel ja kiiresti lagunevatel kostüümidel. Ma kogesin midagi, mida Camilla Grothoma uurimistöo tulemusel järeldas (Grothoma 2016: 16). Mul tekkis arusaam, kuidas mõelda läbi käte. Kogetud materjalide tunnetus ja disain said kokku, kasvatasid mu enesekindlust, mida varasemalt nappis. Disainerina on ülioluline tunda materjali tehnilist poolt, see aitab kaasa uute lahenduste leidmisele. Ma ei olnud kunagi mõelnud sellest, et teatrikostüüm on tööriist. See ei saa olla tehtud odavast kangast, sest see peab vastu pidama, ning kestma etendusest etendusse. Teatri ja ooperi kostüümid on tehtud kallist ja vastupidavast materjalist. Kuna see on tööriist, siis peab ta ideaalselt istuma, seega on enamus teatrikostüümide valmistatud rätsepate poolt. Kogu selle protsessi juures peaks tekkima tugev sünergia kostüümikunstniku, näitleja ja rätsepa vahel. Rõivatööstuses on aina enam näha seda, kuidas disaini ja tootmisprotsessi lahutamine tekitab suuri probleeme. Viies lahku kohad, kus rõivas on disainitud sellest, kus ta on valmistatud, kaotab materjal võimaluse disaini mõjutada. (Kane, Nithikul, Walton 2016: 4). Seetõttu leiame tihtipeale rõivapoes selliseid näiteid, mis viitavad otseselt sellele, et materjal ja disain ei sobi kokku.

Aastast 2018 on mul omanimeline rõivabränd, kus valmivad enamasti meeste ülikonnad. Mulle meeldib ülikond, selle pikk ajalugu ja tehnoloogia. Ülikond on oma loomult üks

kõige intelligentsemaid rõivaesemeid, kuna koosneb õmblus- tehnoloogilistest sõlmedest, mida kasutatakse ka paljudes teistes rõivaesemetes. Öeldakse, et kui sa oskad õmmelda ülikonda, siis sa oskad õmmelda mistahes rõivaeset.

Omades stuudiot olen ma tegelikult elanud sellist elu, millest ma kolmandas klassis unistasin. Kogu minu garderoob koosneb linnariietest. Couture kleitidest, ülikondadest. Teisi rõivaid on vähem. Ma ei ole peljanud "üleriietumist". Mõnikord on täitsa mõnus minna Rimisse üleni pärlitest tikitud viie kilose kleidiga, millel on sisseehitatud pesu. Sellega tähelepanu püüdmine on mulle meeltemööda. Ostan oma lastevorsti ja piima ja lähen koju tagasi. Vaheatan riided ja lõikan paksu viilu vorsti. Vaheatan riided... Kleit on nagu topamiinikogus, mida ma saan sotsiaalmeediast. Ma ei ole kunagi arvanud, et tähelepanuvajadus midagi negatiivset oleks. Mis siis minuga tegelikult juhtub, kui ma selle kleidi selga tõmban? Mul ei ole ju mugav, olen enda rõivaste vang. Mõtlen põhiliselt sellest, kuidas ma välja näen. Kas piinarikas rõivastumine ning pidev tähelepanu oma kehtale, oma teisele nahale, väärrib sellist ajakulu? Äkki oleks jälle vaja koduriideid, millest kunagi nii paaniliselt püüdsin vabaneda? Kas ma olen alles nüüd oma 30ndates aru saanud sellest, et hoopis koduriietega peaksime me oma linnariided asendama? Jättes igaks juhuks alles ühe paari ilusaid linnariideid, et keegi kahtlustama ei hakkaks. Umberto Eco räägib oma kogemusest, mis ta läbi elasteksade kandmisel. Ta tundis ennast hästi, aga samas sundisid need omandama teatud rühti, samuti tõdes ta, et juhtides tema tähelepanu kehahoiakule, sundisid nad elama teda väljapoole. "Mõtlemine jälestab kitsaid pükse." (Eco,1997: 259)

Kui linnariideid pikalt kanda, siis on nad lihtsalt riided, millest on ära kadunud inimene. Ma olen need rõivad endale disaininud ja nüüd on nad hakanud mind mõjutama. Ma olen muutunud sõltlaseks. Nende kandmine kulutab mu energiat ja raiskab aega. Oma raamatus "Are we human?" Kirjeldavad Colomina ja Wigley kuidas meie enda tööriistad disainivad meid ümber. Tahame me seda või mitte. Disain on ennast alati presenteerinud kui inimest teenivat nähtust, kuigi tema tegelik ambitsioon on hoopis meid ise juhtida. (Colomina, Wigley 2016: 9) Linnapildis näen ma kõndivaid kostüüme, nad tunduvad mulle kui pelgalt kestad. Kas ma olen ka ise kestaks muutunud?

Sissejuhatus

Magistritöö uurib aina enam populaarsemaks muutuvat isetegemise kultuuri läbi rõivaste loomise. Keskendutakse konkreetsele tarbimisvormile, mida tuntakse tee-seda-ise (edaspidi *DIY*) nime all. Oxfordi sõnaraamat seletab väljendit *DIY* kui tegevust,

mis hõlmab endas omaalgatuslikku kodus olevate esemete parandamist, valmistamist või dekoreerimist, selle asemel et professionaalile selle eest maksta (Oxfordi sõnaraamat, vaadatud 14.05.2023). Laiendan antud väljendit ka rõivaste valdkonnale, mis kätkeb endas tegevust, mille käigus tarbija kasutab toorainet ja pooleldi valmis oleva tooraine komponente, et toota materiaalselt vara ja tarbeesemeid. DIY on üha populaarsem tarbijakäitumine, mille kohta on vähe uuringuid, sest see on nii laiahaardeline tarbijasegment ja seda on keeruline mõõta.

Antud töö nõuab osaliselt ajas tagasi liikumist. Magistriõppe jooksul (2015–2023) omandatud kogemuste baasil kujunesid mul välja teatud vajadused ja tähelepanekud, mis koondusid lõpuks minu loodud ringmajanduse platvormi alla. Platvorm kannab nime Stúdio 213 ning kätkeb endas DIY tegevustena õmblusklubi, avatud õmblustöökoda ning töötubasid (vt. ptk. 2.4). Stúdio 213 tegevustes osalevate inimeste tagasiside põhjal lõin tööriista – rõivavalmistamise tervikkomplekti nimega *Pattern Lab* (eesti keeles Lõike Labor, vt. lähemalt ptk. 4), mis võiks nende isetegemist hõlbustada. Sealt kasvas välja idee katsetada antud tööriista ka esmakordsete õmblejate peal. Analüüsin viimase kuue aasta tegevusi nimetatud keskkooas ja loodud tööriista. Seejärel kaardistan isetegijate tegevust aastal 2023, kasutades selleks juhtumiuurimust, küsitlusuuringuid ja töötuba. Saadud informatsiooni põhjal proovin leida vastuseid järgmistele küsimustele: 1) Kas minu kui disaineri intuitsiooni ja kogemuse põhjal loodud keskkond rahuldab mind ümbritseva õmbluskogukonna (vt. ptk. 1.1) kasvavat isetegemisvajadust aastal 2023? 2) Kas isetegemise tööriist nimega *Pattern Lab* töötab?

Käesolev magistritöö algab sissejuhatava osaga, millest leiate sisukorra (lk. 7) , sünopsise (lk. 3), proloogi (lk. 3) ja sissejuhatuse (lk. 7) ja meetodite peatüki (lk. 8). Sisulise osa jagan mõtteliselt neljaks. Esimeses neist (ptk. 2) kirjeldan oma kogemuste ja intuitsiooni põhjal loodud keskkonna Stúdio 213 komponente. Teises (ptk. 4) kirjeldan tööriista nimega *Pattern Lab* ning selle loomise ajendeid. Kolmandas (ptk. 5,6,7) seletan lahti enda läbiviidud küsitlused, mis keskendusid juba varem õmmelnud inimeste DIY-motivatsioonidele ning juhtumiuurimuse, mille eesmärgiks oli saada rohkem teadmisi esmakordselt õmblevate inimeste motivatsioonide kohta. Neljandas (ptk. 8) osas teen järeldusi isetegijate motivatsioonide kohta ning analüüsin kas minu kui disaineri intuitsiooni najal loodud Stúdio 213 keskkond rahuldab isetegijate vajadusi aastal 2023 ning kas loodud tööriist *Pattern Lab* motiveerib õmblejaid. Sisulisele osale järgnevad kokkuvõtte ning kasutatud kirjanduse loetelu.

1. Meetodid

Oma uurimuse läbiviimiseks kasutan kolme liiki meetodit:

1.1 Vaatlus

Osalusvaatlus annab võimaluse kogeda suhteid ja olukordi autentsel kujul, ilma uurijapoolse „kõrvalseisja“ filtrita, ning selle kogemuse pinnalt tehtud avastusi ning seletusi peetakse üheks parimaks viisiks selgitada ühiskonnas toimuvat (Lidlof 2002: 28). Osalusvaatluse puhul asub uurija ise mingiks ajaks organisatsiooni tööle, astub rühma liikmeks või loob uuritava rühmaga muu sisulise seose. Selle uurimisviisi puhul ei ole vaatleja uurija roll teistele pooltele enamasti teadvustatud või kestab vaatlusperiood nii pikka aega, et see unustatakse, seda enam, et uurija täidab iga päev ka hoopis muud, sisulist rolli. Eesmärk on jälgida ja kogeda keskkonda, sihtrühma käitumist, mingi konkreetse tegevuse toimumist võimalikult vahetul ja loomulikul kujul. (Rootalu, vaadatud 15.04.23)

Viimased kuus aastat olen juhendanud õmblusklubi, mis on ise õmblejate kogukond. Läbi nende aastate olen jälginud muutusi, mis on toimunud meid ümbritsevas ühiskonnas. Vaatlusest kerkisid esile probleemid, mille lahendamisel proovin lähemale jõuda motivatsioonidele, mis panevad inimesi oma rõiva loomise protsessis osalema. ja disainilahendustes ning -otsustes kaasa rääkima.

1.2 Juhtumiuurimus läbi Pattern Lab tööriista

Olen loonud magistritöö raames projekti Pattern Lab, mis on rõivaste õmblemise terviklahendus õmbluspaki näol. Kasutan loodud lahendust tööriistana juhtumiuurimuse analüüsi tarbeks. Pattern Lab projekti katsetatakse grupi inimeste peal, kes pole kunagi varem õmmelnud. Magistritöö raames viisin läbi töötoa, mille sihtgrupiks on valitud noored isad, kellel puudub igasugune kogemus õmblemises. Pattern Lab on loodud lihtsustama protsessi neile, kes hobikorras õmblevad ja inspireerima neid, kes veel oma rõivaste loomise protsessis ei osale.

Samuti ei ole sihtrühmal kunagi tekkinud iseseisvalt huvi õmblemist proovida. Eesmärk on koguda emotsionaalseid andmeid, mis tekivad töötoa läbinud kogemusest.

1.3 Küsitlusuuring

Viisin läbi kolm küsitlusuuringut erinevate eelmainitud sihtrühmadega. Küsitlusuuring on oluline, selleks et võrrelda aastate pikkuse kogemuse põhjal loodud motivatsioone praeguses ajas. Kas loodud keskkond Studio 213 vastab tänastele vajadustele. Esmalt küsitlesin hobiõmblejate kogukonda üldiselt. Kaardistasin nende motivatsioonid ja probleemid. Teiseks küsitlesin juhtumiuurimuses osalenud gruppi, kelle peal katsetasin Pattern Lab tööriista. Kolmandaks jagas küsitlusuuringu näol tagasisidet Pattern Lab tööriistale vaatluses olnud õmblusklubi kogukond.

Nende kolme küsitlusega kaardistan põhjuseid, miks suur osa tarbijaid liigub aktiivse isetegemise poole ja millist kasu nad sellest saavad.

Antud magistritöö eesmärk on parandada arusaamist suurest ja kasvavast tarbija segmentist, kes käitub erinevalt keskmisest tarbijast. Selleks, et professionaalina funktsioneerida on oluline silmas pidada kaasaegseid tarbijakäitumise tendentse.

2. Studio 213- Ringmajanduse platvorm

Tutvustan magistriõppe jooksul loodud platvormi, mille erinevad komponendid toetavad isetegemise kultuuri. Olen igale teemakohasele komponendile andnud oma värvi, et oleks lihtsam töö käiku jälgida.

Joonis 1. Studio 213 komponendid.

Studio 213 on ringmajanduse mudelil toimiv avatud õmblustöökoda, mis on mõeldud kõikidele õmblushuvilistele ning keskkonnasäästlikele mõtlejatele. See on koht, kus saab kasvatada teadlikkust rõivatööstuse telgitagustest, osaleda töötubades, saada ligipääs täisvarustuses masinapargile, luua tekstiili- ja rõivatooteid, osaleda õmblusklubis, soetada uuele ringile läinud kangaid ning kasutada rõivaparandusteenust. Samuti pakutakse nõustamis- ja disainiteenust olemasolevatele brändidele, kes soovivad oma rõivastega seonduvaid tooteid jätkusuutlikumaks muuta.

Studio 213 on esimene organisatsioon Eestis, mis koondaks ühe katuse alla ringmajandus spetsiifilistele eesmärkidele suunatud teenused. Studio eesmärk on tutvustada kogukonnale ringmajanduse põhiprintsiipe ning olla abiks nende juurutamises oma igapäevaellu. Usume, et läbi inimeste teadlikkuse kasvatamise on meil võimalik teha paremaid otsuseid ning suures perspektiivis liikuda jätkusuutlikuma tööstusmudeli poole läbi tarbija.

Studio 213 on loodud aastal 2022 kuue aasta pikkuse mõtete kogumise tulemusel. Platvorm asub Põhjala tehase studiomasjas. Põhjala Tehas koondab eelkõige disainereid ja kunstnikke kes hindavad kogukonda ja jätkusuutlikkust. Seal pesitsevad loovisikud jagavad sarnaseid väärtusi ja rohelist mõtteviisi. Studio 213 on tekstiiliklastri esindaja Põhjala tehase ringmajanduse visioonist.

2.1 Jätkusuutlikkus

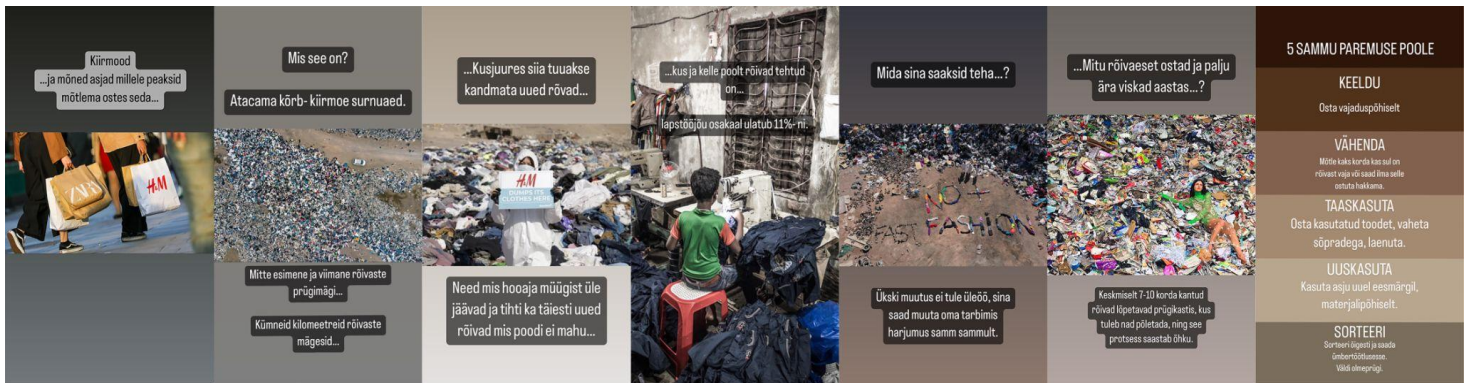
”Ennetamine on parim ravi” on öelnud Desiderius Erasmus, mis kehtib saaste ja reostuse kohta (Castells & Schumacher, 2000). Ma usun, et inimestele tehniliste teadmiste õpetamine on samuti ennetamine. Liikmesriikide keskmine jäätmekogus oli 2018. aastal 7050 kg elaniku kohta. Eesti on edetabelis juhtival kohal, tekitades ühel aastal 27 250 kg jäätmeid elaniku kohta. Energiatootmise jäätmete osakaal on suurim (32,3%), järgmisel kohal kaevandamine (29,5%). Jäätmete käitlemise statistika näitab, et 37,9% Euroopa Liidu jäätmetest töödeldakse ümber ja 44,7% ladestatakse. Eestis on see osakaal vastavalt 28,9% ja 60,8%, saates elaniku kohta ladestamisele 7616 kg jäätmeid aastas. (Eurostat, vaadatud 04.05.22)

Kasvuhoonegaaside globaalset heitkogust 55% on võimalik vähendada taastuvate allikate kasutuselevõttuga. Pattern Labi (vt. ptk. 4) puhul saame seda teha jääk-kangaste kasutamisel. Järele jääb 45%, mis tekib igapäevaselt kaupade ja varade tootmisel. Selle koguse vähendamine on samuti kriitilise tähendusega.

Aastate 2000 ja 2015 vahel rõivaste tootmine kahekordistus, samal ajal kui nende korrektne utiliseerimine langes 36%. Seega on rõivatööstus vastutav üle 2.1 miljardi tonni kasvuhoonegaaside tekke eest aastal 2018, mis oli 4% kogu maailmas tekkinud kasvuhoonegaasidest. Tänu ületootmisele ning tagastamistele juhtivate rõivabrändide kasumimäär kahanes vahemikus 2016 ja 2019 keskmiselt 40%. Pandeemia tulemusena vähenes see aastal 2019 lausa 90% (Ellen MacArthur Foundation, vaadatud 01.05.22). Igal aastal tekib ülemaailmselt hinnanguliselt 92 miljonit tonni tekstiilijäätmeid, mis võrdub ühe prügi koormatäie tekstiili lõpetamisega prügimäel iga sekund (BBC, vaadatud 15.04.2022).

Rõiva tööstuse jääkide kasutamisega tekib palju piiravaid tegureid, mis algavad vajaliku tehnoloogia kättesaadavusega ja lõppevad sellega, et ümbertöödeldud materjal on kallim. Näiteks kui valmis rõivas lahti harutada ja sellega midagi uut luua, siis on see ajakulu ja keerukusastme poolest kallim kui võtta uus kangas rullist ja hakata otsast lõikama. Jääkide liikumist piiravad tihtipeale rõivabrändide eetiliste küsimused, kus üks bränd ei taha oma jääkmaterjale müüa, kuna need on spetsiifilise muustriga. Selle asemel põletavad nad materjalid ära, et keegi neid ei kasutaks. Esmane tooraine on tihti odavam kui ümbertöödeldu (A. Mavropoulos, 2020, lk 82). Ringmajanduse narratiiviks on suletud ringlussüsteem (*Ibid*). See hõlmab endas materjalide, toodete, süsteemide ja ärimudelite ümber disainimist 5R printsiipi rakendades (*Ibid*). Kuid selleks, et ärimudeleid ümber disainida, tuleks meil alustada tarbija harimisest, sest kui tarbija käib välja raha toote eest, ilma selle loomise üle mõtiskledes, siis ei teki muutust. Tootjal ei ole vajadust muutuda kui vastavaid nõudmisi ei ole.

Läbi erinevate teenuste ja sotsiaalmeedia kasvatatakse teadlikkust.

Pilt 1. Studio 213 õpetlik postitus

Materjalide ringlusesse saatmine

Koostöös erinevate rõivatootjate, disainerite ning organisatsioonidega suunatakse Studio 213 platvormil uuele ringile kangaid ja muid tekstiili tööstuses kasutatavaid materjale. Viiakse kokku erinevatelt organisatsioonidelt pakutav jääk ja projektid kellel jääk kasutusse läheks. Oluline on luua tugev võrgustik, kus organisatsioonid saavad mugavalt omavahel koostööd teha, ning et need tegevused jõuaksid ka eraisikuteni. Meie kangad ja materjalid saavad erinevatelt organisatsioonidelt ja tootjatelt. Tänu pidevale huvile igasuguse tekstiili jäägi vastu ja sellega seonduvate projektide loomisele on aastatega loodud palju vettpeidavaid sõprussuhteid sarnaselt mõtlejatega. Olles pidevas kontaktis ringmajandust toetavate organisatsioonidega nagu Eesti Kunstiakadeemia, TEXroad, Materjalivoog, TalTech, Fashion Revolution, Eesti Disainerite Liit, Tallinna Linn ja paljud teised, on võimalik luua materjalide suunamine õigesse kanalisse, selle asemel, et need utiliseerimisse viia.

Praeguseks suurimad koostööd on olnud:

Heategevuslik ühisõmblemine “Padjad Ukrainale”

Meile teatati, et Tartu linnas kuulutas pankroti välja õmblustööstuse tehas, kelle hüljatud masinapark ootab nukralt uusi omanikke. Kohale jõudes selgus, et ka kangaid on võimalik teisele ringile saata. Täiesti juhuslikult sattus meiega samal ajal ruumis olema härrasmees, kes otsis samuti lisa masinaid. Tuli välja, et ta oli hiljuti ostnud siit 10 kilomeetri kaugusel asuva tehasehoone. Hoone oli täis tegevuse lõpetanud voodipesu firma poolikuid tooteid, furnituuri ja kangaid. Ta kutsus meid kaasa ja ütles, et kui soovime võime kogu jäägi endale saada, kuid see tuleb selle nädala jooksul ära viia. Sõitsime vaatama, et näha millest jutt käib ja meile avanes tonnide viisi igasugust materjali mis oli prügimäele minemas. Süda tilkus verd, kuna teadsin, et see kogus ei mahu meie ruumidesse ja ühe nädalaga ei lahenda kindlasti kogu kanga suunamist õigetesse kanalitesse. Seega laadisime täis vaid ühe kolimisauto ja sõitsime Tallinnasse. Kuna enamus jääki oli voodipesu tarvis siis hakkasin kiiresti nuputama kuhu seda kõige parem suunata oleks. Kuna just oli puhkenud Ukraina sõda ja riiki oli saabunud palju sõjapõgenikke, kes vajasisid esmaabi tarbeid, siis otsustasin, et materjal tulebki

voodipesuks teha ja sõjapõgenikele jagada. Võtsime ühendust põgenikke vastu võtvate organisatsioonidega ja selgus, et patju ja voodipesu on tõesti tarvis.

Kuna pankrotti läinud voodipesu, kustkohast jääk pärines, patju ei tootnud, vaid ainult padjapüüre siis oli meil puudu padja sisu. Rääkisin oma murest õmblusklubis (ptk. 2.4) ja üsna pea teatas üks klubiline, et tema sõbranna töötab patju valmistavas tehases. Võtsime nendega ühendust ja meile lubati padja sisu täite jääki saata.

Nüüd oli meil olemas voodipesu jääk, leidsime ka puuduva padjatäite, kuid puslest oli puudu veel viimane tükk- kes need asjad valmis õmbleb. Osa jääki oli pooleldi valmis õmmeldud kuid enamus oli vaid kanga kujul, seega oli vaja kedagi, kes natukenegi õmblusmasinat käsitleda oskaks. Tegime üleskutse õmblusklubis, tuttavate ringkonnas, Põhjala Tehases ja facebookis. Kutsusime veetma ühte päeva Ukraina heaks. Kohale tuli 20 inimest, kellest osa aitas õmmelda ja kes õmmelda ei osanud, aitas patju pehme sisuga täita. Enamus saabujatest olid juba kogukonna liikmed õmblusklubist või Põhjala tehases. Seitsme tunnise ühisõmblemise raames valmistasime 140 patja, 60 padjapüüri ja 8 tekikotti. Kõik valmistatud asjad said järgmine päev Põhjala asunike abiga vajajatele kodusse transporditud.

Pildikogumik 2. Padjad Ukrainale

EKA moetudengite eksperimentaalvormide näitus “Padjapiir”.

Eksperimentaalvormide näitus on EKA noorte talentide, moekunstnik Liisi Eesmaa ja visuaalkunstnik Flo Kasearu koostöös sündinud loomeprojekt, milles segunevad tegelikkus ja ulme, luues hübriidse koha kahe maailma vahelisel alal. (Eesti Kunstiakadeemia koduleht, vaadatud 10.02.23)

Padjapiir Sai varustatud samade jääkidega, mis “Padjad Ukrainale” õmblemisest üle jäid.

Pilt 3. Ron Verlin liitis pehmed vormid ning renessanslike kraede ja varrukate motiivid. Foto: Riina Varol

Pilt 4. Hanna Tiina Pekk ja tema loodud Urr. Foto: Riina Varol

Pilt 5. Cassandra Laur lõi fantaasiarikka vormiga padjapilv-mantli. Foto: Riina Varol

Pire Sova lavakujundus Stuudio 213 kangajääkidega, Netti Nüganeni etendusele
“Müüt: päeva äärel”

Pilt 6. “Müüt: päeva äärel”
(Eesti Rahvusringhäälingu kultuuri rubriik, vaadatud 10.01.23)

EMA ajakirja pusade ümberdisainimine.

EMA ajakiri palus abi oma pusade arendamisel. Nimelt oli neil vaja tekitada taskud olemasolevatele pusadele. Kuna kõik tooted olid valmistatud jätkusuutlikest materjalidest siis soovisid nad seda liini jätkata. Rõivaste kangas ja print olid 100% looduslikud. Pakkusime välja jätkusuutliku lahenduse veidi teise nurga alt. Selle asemel, et tellida uus kangas palusime rõivadisaineritel, kes toetavad jätkusuutlikku mõtteviisi annedada meile kangajääke. Kuna materjali oli vaja vaid taskukoti jagu siis võisid jäägid olla pisemad tükid, mis muidu kasutust ei leia.

Tore oli sentimentaalne väärtus loodud lahenduse juures. Palju kangad olid ära tuntavad ja esindasid disainereid, kes väärtustavad taaskasutust. Seega tõmmates välja musta värvi pusa tasku võis leida värvilise tervituse mõne tuntud eesti disaineri poolt.

Kangaid jaganud loojad ja organisatsioonid: August, Baltika Group, Pille Jüriso, Baltic Intertex, Kadi Adrikorn.

Pilt 7. EMA ajakirja pusade tööprotsess

Disainering

Disainering oli pilootprojekt, mille raames sai esmakordselt laenutada erinevate Eesti moedisainerite tipp-loomingut ühest kohast. Disaineringi idee sündis mõeldes piduderohkele ajale ja üritustele, mis selle raames toimuvad. Igaüks soovib kanda nendel vähestel pidulikel sündmustel aastas miskit erakordset, kuid paraku pole see alati kõige nutikam valik. On tõenäoline, et ürituse puhuks soetatud riideese jääbki kappi järgmist sündmust ootama, samas kui tegelikult võiks sellest rõõmu tunda järgmine kandja. Tihtipeale soetatakse peorõivaid raha kokkuhoiu mõttes kiirmoe kettidest. Kuna disainer-looming on liiga kallis.

Otsus platvormi katsetada tuli Studio 213 asutajatel küllaltki kiiresti, sest olles Eesti rõivatööstuses tegutsevate inimestega pidevas diskussioonis teemal “kuidas moevaldkonda paremale trajektoorile suunata”, oli läbivaks märksõnaks alati olnud “koostöö”. Samuti on laenutusplatvormid ka mujal maailmas tõestanud, et see on toimiv mudel. Eesti Disainerite Liit aitas kaasa projektile pakkudes oma esinduspoe ruume vanalinnas.

Katsetasime projekti kahe kuu vältel - seda aasta piduderohkeimal perioodil, jõulu-eelsest ajast uue aastani (05.11.22-5.01.23).

Panime kokku erinevate Eesti moedisainerite pidulikud õhturõivad, mida saab limiteeritud ajaks laenutada. Pilootprojekti raames tahtsime mõista, kas selline teenus pakub eestlastele huvi ning kas seda reaalselt ka kasutatakse. Valisime piloodi läbiviimiseks peamiseks platvormiks Instagrami selleks, et jõuda vähese ajaga kõige paremini projekti eesmärgini. Oli oluline, et valikus on just Eesti moedisaini kogumik, sest see annab inimestele võimaluse toetada kodumaist loomingut, panustades ühtlasi ka jätkusuutlikku tarbimiskultuuri.

Tootevalikust leidis teiste hulgas seni müügilettidelt puudunud üksikeksemplarid, mis on loodud tihtipeale otse lavale ja mille tootmine oma kõrge hinna poolest ei ole mõistlik. Meeldivaks üllatuseks osutus see, et kõik disainerid kellega me kontakteerusime olid kohe nõus meie ideega kaasa tulema.

Disaineringi Platvormil olid esindatud:

Karl Korsar, Aldo Järvsoo, Tanel Veenre, Liisi Eesmaa, Roberta Einar, Piret Puppert, Xenia Joost, Marit Ilison, Anna Viik, Self Animal, Sandra Luks, Karl- Christoph Rebane, Mirjam Aasma, Krete Beljajev, Kadi Adrikorn, Gita Siimupoeg, Hannes Rüütel ja Cärol Ott.

Projekti tagasiside oli positiivne. Pikendasime Disaineringi laenutuse perioodi kuu aega pikemaks, kuna paljude firmade jõuluüritused toimuvad alles jaanuari lõpus. Kokkuvõttes oleks mõistlik sellist projekti korraldada pikema aja vältel, kuna lühikese aja tõttu ei liigu info piisavalt kiiresti. Disainering ei toonud selle aja vältel meile tulu, kuid pean oluliseks ideed, mida see endas kannab. Juhatasime sisse mõttelaadi, et rõivaste laenutus ei pea olema ainult karnevali tarvis, vaid võib töötada ka pidude ning tööriivaste mastaabis. Peale meie lühikest projekti avas oma ukse rõivaste laenutus platvorm "Rentalier" Kes oli juba enne meid pikat oma platvormi välja töötanud. Olles nendega dialoogis oli meil hea meel, et keegi pakub rõivaste laenutamise teenust ka pikemas perspektiivis ja me loodame, et selliseid ettevõtteid tekib lähiajal juurde.

Parandusteenus

Kasvav huvi oma rõivastele pikema eluea loomiseks ja pidev soov rõivaid parandada pani meid küsima, et kas siis tõesti ei ole eestis korralikku parandusteenust, mis on kergesti kättesaadav. Põhjaliku uurimise järeldusel selgus, et parandusteenuste pakkujaid on küll kuid tihtipeale on nad pisikesed õmbluskojad, kes on ülekoormatud. Lisaks on teenuse kättesaamine veidi keeruline ka sellepärast, et paljudel neist puudub avalik hinnakiri. Tihtipeale on väikestes töökodades tavaks minna kohale ja hinda küsida, kuid see teeb teenuse kättesaamise keeruliseks. Seega otsustasime luua parandusteenuse, kuhu koondame erinevaid teenusepakkujaid, kes pakuvad parandust läbi meie platvormi, seega ei ole tegu ühe ettevõttega vaid mitme erineva tegijaga kellele löime "pesa". Lisaks on välja töötatud avalik hinnakiri, mille alusel teenust pakutakse, mis teeb kliendile arusaamise hindadest lihtsamaks.

Põhjala Tehases, kus asub Studio 213 platvorm, pesitseb palju erinevaid rõivadisainereid: KÄT, August, Marit Ilison, Roberta Einar, Ennos ja mõned väiksemad tegijad. Neist paljud kasutavad loodud parandusteenust uute rõivaste kohandamiseks, et klient ei peaks mujal riideid parajaks tegema. Seega koondab Studio 213, lisaks tava tarbijale ka enda ümber olevasse kogukonda kuuluvaid disainereid.

Läbi Studio 213 platvormi instagرامي haritakse inimesi erinevate videote näol ise oma väiksemaid parandusi teostama.

2.2 Töötoad

Töötubade eesmärk on tutvustada inimestele rõivastega seonduvaid protsesse. Seda rõiva ja aksessuaari toodete näol, mida igapäevaselt kasutatakse. Kuna ringmajanduse mudel ei saa toimida üksiku organisatsioonina vaid on kogukond mis koosneb sarnaselt mõtlevatest inimestest, siis tehakse läbi töötubade tihedat koostööd erinevate eesti kunstnikega. Töötubasid kutsutakse läbi viima oma ala meistrid. Töötubade raames saab teadmisi kuidas ise vastavalt enda mõõtudele lõikeid konstrueerida, kuidas rõivaid parandada ja hooldada, kuidas ja millega on võimalik kangast värvida ja palju muud. Läbi nende protsesside, saab huviline aru kuidas rõivaid luuakse ning loob emotsionaalse sideme, mille tulemusena on suur tõenäosus, et rõiva eluiga kasvab märkimisväärselt.

Pildikogumik 8. Studio 213 töötoad

2.3 Avatud õmblustöökoda

Studio 213 ruum on avar tööala, mis sobib rõivastega seotud projektide teostamiseks. Töökoda on mõeldud kasutamiseks kõigile kes seda vähegi vajavad, olgu selleks siis hobiõmbleja, disainer, tudeng või inimene kellel on tekkinud esmakordne huvi õmblemise vastu. Enamjaolt on töökoja masinad kokku pandud rõivaste õmblemiseks, kuid hõlpsalt saab teostada ka aksessuaari, interjööri ja naha projekte. Ruumis on laiad juurdelõikus pinnad ja eri liiki tööstuslikud masinad. Masinapark koosneb viieteistkümnest tööstuslikust masinast, millele ligipääs on tihtipeale haruldane või liiga kulukas.

Õmbluskoda on Eestis esimene avatud tööruum, mis on spetsialiseerunud rõivaste loomisele. Ligipääs sarnastele masinatele on võimalik erinevates ülikoolides, kuid paraku on masinaparkide kasutamine piiritletud, kasutamiseks pead olema üliõpilane. Sarnaselt Studio 213'le pakub, vajaliku masinapargiga, õmblusringe ka näiteks huvikeskus Kullo, Tallinna Rahvaülikool, Amanjeda, töötukassa ja paljud teised, kuid selleks on vajalik registreerida ennast kursusele. Ruumi oma projektideks, sellisel kujul nagu pakub Studio 213, kasutada ei ole võimalik. Sarnasel kujul pakub tööruumi Naked Island, kuid neil puudub tekstiilile suunatud töökoda, võimalik on kasutada metallile ja puidule loodud võimalusi.

2.4 Õmblusklubi

Õmblusklubi on minu algatatud õmblusring, mis tekkis kuus aastat tagasi paari sõbra nõudlusel. Õmblusklubi kogukond on olnud osalusvaatluse all viimased kuus aastat. Algselt oli meid viis tuttavat, kes käisid koos rõivaid õmblemas ja tehnilist nõu küsimas. Nüüdseks on õmblusklubilisi nelikümmend kes jagunevad viite gruppi. Õmblusklubi raames teostatakse personaalseid õmblemisprojekte. Tunnid toimuvad Studio 213 töökojas, Põhjala tehases.

Õmblusklubi ei ole pelgalt õmblemiseks mõeldud huviring, klubi nime kannab ta sellepärast, et ta esindab kogukonda. Õmblusklubi grupid on väikesed, kuni 8 inimest ja klubilistega korraldame erinevaid väljasõite, õhtusööke ja muid ühiseid tegevusi. Meil on oma foorum kus jagame teostatud projekte nii õmblusvaldkonnas kui ka muidu kodupidamises. Küsime üksteiselt nõu ja jagame teadmisi.

Aastatepikkuse õpetamise käigus kerkis esile pidevalt üks ja sama tehniline probleem, milleks oli kogu protsessi haldamine. Puudusid teadmised, mis tekivad kogemusega, näiteks õiget tüüpi kanga valik soovitud mudelile. Kui puudub kogemus, siis on suur risk, et õmmeldud rõivad lähevad raisku ja see tekitab frustratsiooni, sest materjalid on kallid ja ajakulu projektide läbiviimiseks on suur. Võrreldes esivanematega ei teki täna meil puudust ei materjalidest, lõigetest ega ka inspiratsioonist. Pigem on võimalusi liiga palju. Info üleküllus ja selle haldamine on kõige keerulisem. Sellest probleemist kasvas välja mõte luua Pattern Lab projekt (vt. Ptk. 4), et pakkuda terviklikku lahendust rõivaste õmblemiseks.

Pilt 9. Õmblusklubi jõuluõhtusöök

Pilt 10. Õmblusklubiliste pidulik söömaaeg ja viktoriin

Pilt 11. Õmblusklubi väljasõit tehasesse

Pilt 12. Õmblusklubi tunnid

Pilt 13. Õmblusklubi karnevali temaatilised tunnid

Pilt 14. Õmblusklubi juhendaja Anna Viik 30. Juubelisünnipäev

Pilt 15. Vabariigi aastapäeva vastuvõtt

Pilt 16. Ühised projektid

3. Do-It-Yourself

3.1 DIY tarbijakäitumine

Viimastel aastakümnetel on mitmesugused käsitöö- ja tööstusharud uurinud *DIY* mõju ühiskonnas, seda eelkõige kasumile suunatud turuanalüüside kaudu, kuid *DIY* käitumise motiive üldiselt on uuritud vähe. (Watson and Shove 2008; Williams 2008).

Tänane tarbija soovib üha enam personaalseid tooteid. Eriti jõudsalt kasvas isetegemine Covid-19 epideemia mitmeaastase karantiini ajal. Isetegemine ei piirdu vaid värvi valimisega, vaid aina suurem osa tarbijatest soovib oma toodetele “käsi külge panna”. Raamatupoos on aina kasvav segment raamatuid ja ajakirju, mis õpetavad ise asju tegema. Sotsiaalmeedia platvormid nagu Youtube, Instagram ja TikTok on täis *DIY* õpetusi videote näol.

Kotler prognoosis, et kaasaegses ühiskonnas tekib uut tüüpi tarbija – *prosumer* ehk tarbija, kes osaleb ise oma toote disainimises või mugandamises (Kotler, 1986: 72). *Prosumer* on tarbija, kes täidab samaaegselt tarbija ja tootja rolli. Prosumptsiooni mõiste toetub ühisloomisele ja ühistootmisele, mille võttis esmakordselt kasutusele kultuurikriitik ja futurist Alvin Toffler oma raamatus “The Third Wave”. Alvin Toffler väidab, et tarbija on tööstusrevolutsiooni järgne nähtus, mis käib kaasas tööstusajastuga (Toffler, 1980). Pool sajandit hiljem oleme jõudnud Kotleri prognoositud tarbijakäitumiseni. Me liigume postindustriaalse ajastu poole, mille tarbijaks on *prosumer* ehk vastand tarbijale. Prosumptsioon on protsess, mis ühendab endas füüsilist tegevust, vaimset pingutust ja sotsiaalpsühholoogilisi kogemusi (Xie jt, 2008: 36).

Turundusteoreetikud tunnistavad tarbija kaasamise olulisust väärtuse loomisel (Vargo ja Lusch, 2004: 68), varem on sellises teoorias vaadeldud tarbijat kui passiivset ostjat, kes annab oma arvamuse toote kohta, mitte kui aktiivset kaupade või teenuste arendajat (Xie jt, 2008: 118). Üleminek kaubakeskselt loogikalt vastastikuse teenusekeskse loogika poole vaatleb tootjaid ja tarbijaid koostööpartneritena, kes loovad koos (Vargo, Lusch, 2004: 1-17). Kaasloomine on tihedalt seotud kasutamise, tarbimise ja kasutusväärtusega, ning eeldusega, et väärtust saab määrata ainult klient. Selleks, et toode oleks kasulik, peavad inimesed õppima rakendama oskusi ja teadmisi, mis loovad kasutusväärtust (Xie jt, 2008: 122).

Tarbekaubad poodidest nagu K-rauta, Bauhaus, Depo ja Espak on tavaliselt viimistlemata ja mõeldud kasutamiseks erinevates valmiduse astmetes. Seega lähevad isetegemise projekti ette võtnud inimesed kaugemale, kui lihtsalt dekoreerimine. Isetegijate kultuuris on tarbijad nii disainer kui ka ehitaja. Valitakse toormaterjalid, soetatakse tööriistad, disainitakse soovitud visuaal, kavandatakse projekt ning ehitatakse valmis.

Kahe jaemüügisegmendi tootevalikutes on palju kattumist, kuid vahet saab teha hinna ja suunitluse järgi. Kunstipoed on reeglina kallid ja isetegemist soosivad poed müüvad oma tooteid laohinnale sarnaselt.

3.2 DIY mentaliteet rõivaste loomise juures

Selles uurimuses käsitlen isetegemist läbi ühe kõige suurema ja reostavama valdkonna, milleks on rõivaste tootmine. Soovin kaardistada *DIY* motivatsioone. Kasutan saadud infot, et motiveerida inimesi liikuma omaenese rõivaste protsessis osalemise suunas.

Käesolevas töös ei loeta *DIY* rõiva projektiks näiteks valmis T-särki peale pildi printimist. Kuna T-särk on juba terviklik rõivas siis nimetame taolist protsessi dekoreerimiseks. *DIY* projekt peaks hõlmama rohkemaid etappe. Sammud nagu idee kavand, lõike otsimine, õmblemine ja viimistlemine. Protsess, mis on omane tööstuslikule rõivaste loomise süsteemile. Sealjuures võib kasutada valmis komponente nagu kangas, furnituur, niit ja muu mida õmblemise protsessis kasutatakse.

DIY projektid ei ole pelgalt “kunst ja käsitöö” projektid. Seega eristan neid kahte tüüpi. Teeme vahet isetegemisel ja dekoreerimisel. On suur vahe, kas ostad poest dressipluusi ja õmblad sinna lipsu peale või ostad kanga, lõike, uurid, kuidas see kõik kokku monteerida ning õmblad valmis. Esimene on dekoreerimine ja teine on isetegemine. Viimast saab kunsti- ja käsitöötegevusest eristada projektide tüübi, kaasatud tööriistade, materjalide, tööjõu hulga ja projektidele kulutatud raha järgi. *DIY* projektideks kulub tavaliselt rohkem ressursse kui kunsti- ja käsitöö projektidele. Jaekaubanduses tehakse vahet kunsti ja käsitöö ning isetegemise vahel, pakkudes erinevaid tüüpi tooteid. *DIY* kauplused müüvad ehitusmaterjale, koduarendustoteid ja furnituuri, samas kui kunsti ja käsitöö poed müüvad enamasti kodukaunistuse tarvikuid ja dekoratsioone. Näiteks ARTE kunst ja käsitöö poes müüakse valmis komponente, mille kerge vaevaga kokku monteerimisel saab uue toote, kuid saadava asja kuju ja funktsioon on juba määratud. Enamasti puudub kunst ja käsitöö projektidel vajadus keerulisemate masinate järgi.

Ainuüksi Tallinnas on üle kümne tekstiili valdkonnale suunatud poe. Abakhan, Kangadzungel, Kangas & Nööp, Solveig ja Trend Textile on vaid osa kangast müüvatest poodidest. Trukkide, nööpide, lukkude ja muu furnituuri tarvis on veel eraldi kauplused, millest suurimateks on Karnaluks ja Nööbimaja. Enamustel isetegijatel on kodus väike töökoda, või siis renditakse pinda, kus saab õmblustöid teostada. Seega on õmblemise huvilistel tihtipeale omad masinad, mida tuleb hooldada. Ka masinate tarbeks on eraldi poed. Kuna poode on palju ja sama valdkonna eri tarvetele on mitmed spetsiifilise suunitlusega kauplused, siis võib järeldada, et nõudlus rõivaste õmblemiseks on suur.

Isetegemine oma olemuselt ei ole midagi uut, kuid ta on uut laadi käitumine, arvestades praegust ühiskonda. Kui paar põlvkonda tagasi tehti enamasti asju ise, sest muid võimalusi ei olnud, siis nüüd vaatame isetegemist kui võimalust. Kui küsitleda meie vanavanemaid selgub, et nende nooruspõlves osati enamjaolt asju kätega algusest lõpuni teha. Põhjuseks oli asjade puudus ning see, et toorainet ei liikunud, seda eriti veel tekstiili valdkonnas. Kui oli võimalik saada kangast, siis tehti sellest kindlasti ka rõivaese. Juba selle tõttu on isetegemise kultuuri motivatsioon varasemast teine. Milleeniumil võimsalt arenev masstootmine võimaldas meil osta kõike. Tarbimine arenes nii kiiresti, et ei olnud vajadust ega aega mõelda, kuidas asjad on tehtud.

Minu ema on Rocca al Mare koolis puutöö õpetaja ja tihtipeale jagab ta tunnis avastatud praegustest põhikooli õpilastest. Mudeli loomise ülesandes, kus küsiti seitsmenda klassi

lastelt, mis juhtub pesuga, kui ta pesumasinasse panna, ei osanud valdav osa muud arvata kui, et pesu saab puhtaks. Aga kuidas? Hõõrdejõu põhitõdedest tekstiili näitel ei olnud neil aimugi.

4. Pattern Lab

Pattern Lab on rõivaste valmistamise terviklik lahendus, mis on loodud lihtsustama protsessi neile, kes juba õmblevad ja inspireerima inimesi, kes seda veel ei tee.

4.1 Kontseptsioon

Õmbluspakk pakub terviklikku lahendust rõivaste kodus õmblemiseks. Tema lihtsus sarnaneb IKEAle, nagu IKEA, ei ole tahtnud "leiutada jalgratast", vaid õpetatakse seda kokku panema. Pattern Labi loomisel on kasutatud IKEA põhimõtet – disainitud on toode, millelt on eemaldatud tööjõud. Inimene peab ise oma rõiva, õpetuse järgi kokku monterima. Projekti loomiseks ajendas mind kogukonna kasvav soov ise oma rõivaid luua. Olin selleks ajaks tähele pannud, et aina sagedamini otsitakse personaalseid lahendusi ja mis oleks veel personaalsem, kui ise oma rõiva valmistamine? Oma kätega valmistatud osatakse õiglasemalt väärtustada. Kui meil on teadmised, kuidas rõivad valmistuvad ja kaua nende tegemiseks aega ja raha läheb, siis loodetavasti paneb see meid mõtlema, kas kiirmoeketist olematu rahaga ostetud pluus on eetiline. Kui me oleme loonud endale sentimentaalse väärtusega rõivaesemed, siis hoiame neid kauem. Omades teadmisi rõivaste valmistamise protsessist, oskame hiljem riideesemeid parandada, hoida ja edasi pärandada, luues neile maksimaalse eluea.

Pilt 17. Pattern Lab tutvustus

4.2 Projekti sünd

Pattern Lab idee sündis aastal 2019 ning sai oma praeguse kuju läbi magistrkursuse, mille eesmärk oli oma brändi või toote loomine. Ainet juhendas Sissi Silvani. Hetkel tegutseb ta noorte loojate mentorlusega ja on äri-ingliks paljudele alustavatele ettevõtetele. Intensiivse kursuse raames pidime läbi töötama oma toote põhitõed. Kahe kuu jooksul (september kuni oktoober 2020) läbisime mitmeid töötubasid ja loenguid, mille raames esitlesime oma ideid. Voolisime oma loomingut põhjamaa riikide (Soome, Rootsi, Taani, Saksamaa) erinevate sisseostjatele ja spetsialistide tagasiside põhjal. Projekti lõpus külastasime erinevaid edukaid firmasid Taanis. Mitmete valdkondade ettevõtted jagasid meiega oma alustamise lugusid ning andsid individuaalset tagasisidet meie ideedele. Pattern Lab oli üks kolmest projektist, mis võitis kursuse lõpus Viru Keskuse auhinna. Selle raames võimaldati meile esinduspind Viru Keskuses, kus saime oma tootele poodlejatelt tagasisidet. Hiljem sai Pattern Lab pakk müüki pandud Eesti disainipoodi "LEVI".

Aine raames tekkis mõte lisada Pattern Labi toodetele disaini element, mis teeks paki olemuse atraktiivsemaks. Kaasasin kohalikud superstaarid kunsti- ja kultuuri valdkonnast. Eesmärk oli kaasata disaini, arhitektuuri, maalikunsti ja teistest aladest loomeinimesed. Minu isiklikuks boonuseks oli muidugi koostöö austatud ja inspireerivate kunstnikega, aga peamine idee oli rakendada huvitavaid loojaid, kes meid ümbritsevas keskkonnas olulist kultuurilist rolli mängivad. Enamus kunstnike, kellele tegin väljakutse projekti disainida on Eesti maastikul tuntud tegelased ning paljud neist on esindatud Eesti Kunstimuuseumis ja mängivad olulist rolli kohalikus kunstiajalos. Pattern Lab annab rõivaeseme näol lõuendi ja visuaalne pool oli kujundatud erineva isiksiooni poolt iga hooaeg. Praeguseks on Pattern Labi tooteid disaininud Kaido Ole, Urmas Viik, Leonhard Lapin, Aleksander Jakovlev ja Kristel Laurits.

Disainielemendi idee meeldis rahvusvahelistele sisseostjatele ja ka õppejõududele. Paljud tarbijaharjumustest pädevamad mentorid soovitasid mul lisada pakki valmis rõivaeseme, ning tekitada lõikepakist valikvariant. Võimalus oli oma rõivas ise valmis teha või osta kohaliku disaineri toode. Isetegemise pakk erines valmis õmmeldud disainer-rõivast soodsama hinna poolest. See mõte tundus mulle atraktiivne ja ma lisasin ka valmis rõiva Pattern Labi kontseptsioonile.

Viru Keskuses ja LEVI disainipoes Pattern Labi katsetades tabas mind esimene tagasilöökk. Tagasiside põhjal mõistsin, et sellisel kujul minu idee ei tööta. Isetegemise aspekt jäi kaubanduses varjule ja taheti koheselt omada valmis rõivaeset. Kui aga pakkuda toodet ainult isetegemise kujul, siis sai sellele osaks pahameel ja isetegemist nähti kui takistust. Keeruliseks sai Pattern Labi turundamine, kuna pood ei osanud toodet liigutada. Nad ei olnud kindlad, kas see peaks minema pakina kingituste sektsiooni või rõivana disainerrõivaste juurde. Kui alguses paigutati Pattern Lab rõivaste sektsiooni, sattusid inimesed segadusse, miks peaksid nad midagi poolikut ostma. Seejärel viidi pakid kingituste sektsiooni koos lõppfaasi viidud rõivaesemega, kuid see samuti ei toiminud. Toote eesmärk jäi segaseks.

Sellest kogemusest järeldasin, et valmistoote lisamise variant ei saa siinkohal eksisteerida, vähemalt mitte kohe. Kui on kaasatud lõppfaasis rõivas, siis muutub minu projekt lihtsalt disainer-rõivaks, mille on erinevad kunstnikud kujundanud, kuid see ei olnud minu eesmärk. Minu eesmärk on algusest peale olnud motiveerida inimesi oma rõivaste protsessis osalema. Seega jätsin siinkohal kõrvale kõik kunstnikud, kellega olin Pattern Labi projektis koostööd teinud. Soovin nad tulevikus projekti tagasi tuua. Selleks, et jõuda lähemale isetegemise motivatsioonide kaardistamisele, tuli mul nad korraks kõrvale jätta ja alustada info kogumist uue nurga alt.

4.3 Probleemid rõivaste õmblemisel

Oma rõivaste õmblemiseks on meil kõik vajalikud komponendid tänapäeval olemas. Probleem seisneb tihti pigem selles, et kõike on liiga palju. Meil on ligipääs erinevatele lõigetele, samal ajal kui lugematu arv erinevaid firmasid pakub ajakirju ja veebipõhiseid digilõikeid. Lõike ajakirjad saabusid Eestisse juba 20. sajandi algul. Üks esimesi neist oli saksa ajakiri Moodi-Album (1908), mis esimesel kujul sisaldas õpetusi lõike koostamiseks, kuid juba 1912. aasta ajakiri sisaldas ka lõikelehti. Sellele järgnesid Siluett, Maret, Nõukogude Naine ja paljud teised. Mujal Euroopas olid lõikeajakirjad selleks ajaks juba tavaline nähtus. Tänapäevaks kõige laialdasemalt levinud Burda ajakiri oli üks viimaseid, mis teistele lisandus.

Ameerika Ühendriikides hakkasid koduseks kasutamiseks lõiked tekkima juba esimese tööstusrevolutsiooni ajal (1750–1850) ning edasi järgnes Euroopa. Tolleaegsed lõiked olid aga mõeldud käsitsi kokku õmblemiseks. Koduõmblusmasinate areng, eesotsas Singer tootjaga, sai massilise hoo sisse teise tööstusrevolutsiooni algul. Kui enne oli õmblemine ja muud käsitöö tegevused naiste sotsiaalse kohtumiste ajendiks, siis nüüd hakkas see tava vaikselt hääbuma. Soetati õmblusmasin ja hakati üksi õmblema. Õmblemine muutus lihtsamaks ja kiiremaks protsessiks.

Kahekümnenda sajandi keskel hakkasid sünteetilised kiud nagu nailon (1935) ja polüester akrüül-kiud (1940–1950) massiliselt levima. Sellega kaasnes sünteetiliste ja prinditud kangaste masstootmine. Tekkisid uued võimalused ja materjal muutus odavamaks ning kättesaadavaks igaühele. Kodus õmblemine muutus tavapäraseks tegevuseks. Linnapildis kerkis kangapoodide nagu seeni peale vihma. Tööstuse areng oli üks põhjuseid, miks 70ndate alguses tekkis disainerite buum. Nimed nagu Kenzo, Westwood, Armani, Versace, Moschino, Dolce & Gabbana ja paljud teised on tänapäevani tuntud ja toimivad disainerbrandid. Uus pidevalt muutuv mood ja arvutipõhine tootmine viis meid kolmanda tööstusrevolutsioonini (1970–2000), kus liikusime massimoest kiirmoeni.

5 Mehed Õmblema!

(vt. lisa nr. 1)

Juhtumiuurimusena korraldasin töötoa, kuhu kutsusin noored isad Pattern Lab paki sisu katsetama. Valisin mehed, kes ei olnud varem kunagi õmmelnud. Kuuetunnise töötoa raames õmbles iga isa Pattern Lab paki abil oma lapsele pusa. Osalejaid oli 7.

Üks põhjuseid, miks ma just sellise sihtgrupi valisin, oli see, et tihti kaasneb õmblemisega stigma, justkui oleks see naiste eriala. Kuigi juba iidsetest aegadest saati on rätsepad olnud mehed.

Peale töötuba küsisin tagasisidet ja kaardistasin motivatsioonid, mida võrdlesin õmblusklubi ja iseõmblejate kogukonnaga.

Pildikogumik 18. Pattern Lab töötuba

Eneseteostus/ kogukond

Töötua alguses olid mehed pigem häbelikud, astudes täiesti võõrale pinnasele. Kolm neist väljendasid muret oskuste puudumise pärast ja väitsid, et arvatavasti ei tule sellest midagi välja ja rõiva lõpptulemus on kandmiseks kõlbmatu. Kõik osalejad said oma pluusid valmis ja olid väga rahul tehtud tööga. Töötuba tekitas osalejates positiivse laengu kuigi algse oleku järgi oli oodata frustratsiooni. Osalejad tundsid, et nad on valmis teinud midagi, millesse nad enne ei uskunud. 57,1% osalejatest väärtustas enim just eneseteostust. Mehed tundsid, et nad on omandanud uue oskuse ja see motiveeris neid kaaluma järgmise õmblusprojekti käsile võtmist. Jutuks tuli isegi meeste õmblusklubi loomine, kuna seltskond, milles viibiti, oli võrdne ja toetav.

“Väga mõnus pühapäev oli. Sai veeta aega heas seltskonnas ja õppida midagi täiesti uut ning selle kõige käigus jääb ka praktiline mälestus pusa näol. Osaleksin hea meelega ka tulevikus sellisel workshopil.”

Sentimentaalne väärtus

Pildikogumik 19. Pattern Lab töötua tulemused

Kuigi teostatud tööd olid väga kaugel rõivaste tarbijale aksepteeritavast õmbluskvaliteedist, vastasid kõik jaatavalt küsimusele “Kas sa paned oma lapsele õmmeldud rõiva kandmiseks selga?” Üks osaleja vastas: “Kindlasti, tahaks seda ka peresiseselt uutele lastele edasi pärandada”.

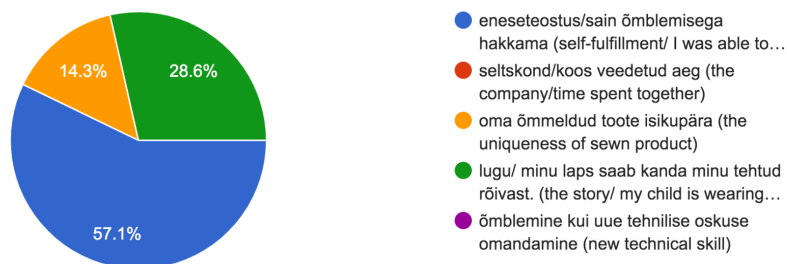
28,6% osalejatest väärtustas lugu, mida õmmeldud rõivas räägib. Sellest võib järeldada, et isetegemise käigus kasvas tehtud rõiva väärtus. Õmmeldud rõivas omab tegijate silmis sentimentaalset tähendust, tänu millele kasvab rõiva olulisus. Sama kehtib ka kandja kohta. Laps, kes rõiva selga paneb väärtustab pusa, kuna selle on teinud tema isa.

Pildikogumik 20. Pattern Lab töötoa tulemused

Mida hindasid tänase töötoa juures enim? (What did you value most in today's workshop?)

7 responses

Joonis 2.

Toote puudumine turul

Küsimusele “Kui oled huvitatud veel rõivaid õmblema, siis milliseid rõivaid ja miks?” vastas igaüks erinevalt, kuid paljude motivatsioonid ühtisid. Põhiliseks põhjuseks, miks sooviti uus õmblusprojekt käsile võtta oli “isikupära ja puuduv kvaliteet poes”. Enamus mehi väitis, et poest ei leia täpselt seda, mida vaja, see väljendus nii disaini, materjali kui ka toote liiga kalli hinna näol.

“Jah. Tegelikult tahaks endale ühe laheda ja mõnusa hommikumantli ja suvehõlsti õmmelda. Poest ei ole õiget leidnud. Ühel juhul on materjal ebakvaliteetne, teisel juhul ei sobi välimus. Lõpliku otsuse langetan alati materjali põhjal. Ma ei osta kunagi riideeset, mis on tehtud ebakvaliteetsest materjalist.”

“Selleks, et saaks kanda või omada kodus tooteid, mis on heast materjalist ja isikupärased, ilma hingehinda maksmata.”

“I would like to sew a winter jacket. My motivation is to design something unique for me and my vision of a winter jacket.”

Uue oskuse omandamine

Osa mehi tundis, et nad on omandanud uue oskuse ja saavad nüüd aru, mida õmblemine endast kujutab, seega võib uuesti proovida. See on üks tõestus sellele, et Pattern Labi läbinud inimene, kes pole varem kunagi õmmeldud, sai motiveeritud läbi isetegemise protsessi. Üks osaleja vastas, et ta sooviks veel rõivaid õmmelda, kuna asi on nüüd selgem. Ja teine oli motiveeritud õmblema uuesti, kuna tundis, et iga järgmine projekt võiks juba selgem ja vähema ajaga teostatav olla. Kolmas väitis, et töötuba muutis tema suhtumist rõivastesse ja ta vaatab nüüd rõivaid teise pilguga.

Pattern Lab toote tagasiside

Tagasiside paki sisu kohta oli positiivne. Toodi välja toote atraktiivset välimust ja disaini. Kõik oli väga loogiline.

“Kogu sisu oli lihtsasti arusaadav ja töökäik oli selge. Häтта jäin pigem oma tehniliste oskuste puudumise tõttu.”

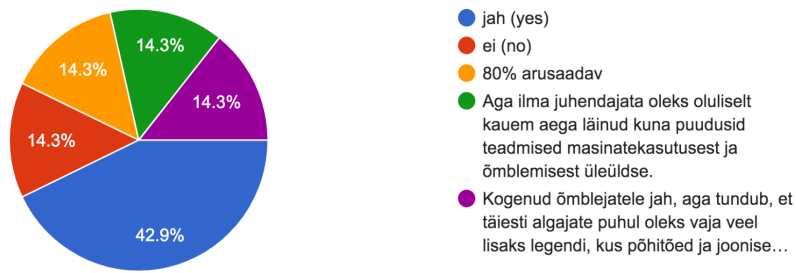
“Nägi kena välja ja hiljem saab kasutada kinkepakendina.”

“Ilus disain ja lahe mõte, et kaunistused on õmmeldud (tundub, et on pikema elueaga ja saab vajadusel parandada, selle asemel, et need lihtsalt ära kuluks)”

Kahe viimase vastuse puhul tuleb taaskord välja praeguse tarbija jätkusuutlik mõtlemine. Ainus soovitus paki edaspidiseks täiustamiseks oli selle tehnilised juhised täiendada. Päris algajale võiks asju veel lihtsamalt lahti seletada.

Kas Pattern Lab paki sisu oli arusaadav? (Was Pattern Lab package understandable?)

7 responses

Joonis 3.

6. Isetegijate kogukonna küsitlusuuring

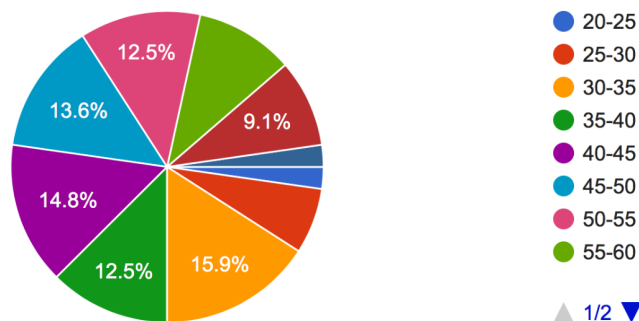
(vt.lisa nr. 3)

Motivatsioon

Küsitlus sai läbi viidud veebipõhiselt. Küsitluses osales 88 inimest, kes juba harrastavad õmblemist. 100% vastanutest olid naised. Vastanuid oli igas vanusegrupis, alates 20-aastastest kuni 70-aastasteni.

Vanus

88 responses

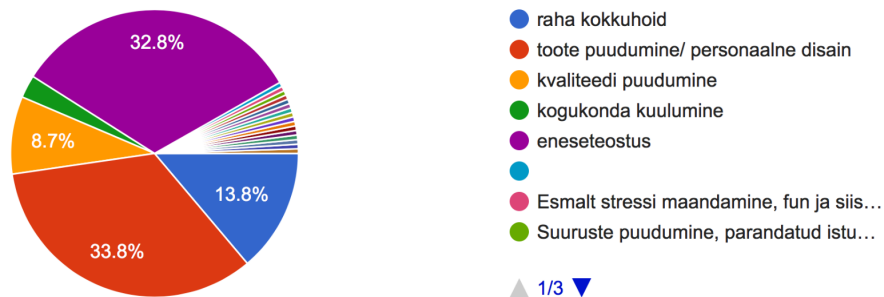

Joonis 4.

Küsitluses selgus, et põhiliseks motivatsiooniks rõivaste õblemisel on "eneseteostus" (32,8%). Pikemate vastuste analüüsil jaotus järgmine kategooria, "toote puudumine/personaalne disain" (33,8%) kaheks, millest pool oli "suurusnumbri puudumine" ja teine pool "omapärane ja massist eristuv disain."

Mis on sinu motivatsiooniks omale rõivaste õblemisel?

89 responses

Joonis 5.

Eneseteostus

32,8% vastanutest otsis läbi õblemise eneseteostust. Vastajaid inspireeris õblemise tehniline pool ja see et nad saavad erinevate keerukuse astmetega hakkama.

"Soov panna ennast proovile ja valmistada midagi, mida osta/tellida ei raatsi/saa/oska."

"Mulle meeldib tehniliselt millestki aru saada."

"Põnevus hakkama saada. "

"Iga kord on see väljakutse - kas saan hakkama või ei. Olen vajaduspõhine iseõppija."

Teraapiline tegevus

Teisalt oli palju vastajaid, kes kirjeldasid õblemist kui meditatsiooni, otseselt ei olnudki oluline, mis sealt välja tuleb, oluline on vaid õblemise tegevus ise.

"Käeline tegevus on minu meditatsioon. Õblemine ja konstrueerimine hoiab mõtlemise virge. Valminud produkt on puhas lisaboonus."

"Meeldiv tegevus. Maandab stressi."

"Võimaldab põgeneda sellest ümbritsevast negatiivsest maailmast ja oma ebameeldivatest mõtetest. Isetegemise ajal aju puhkab, kuna muidu olen suur ülemõtleja."

"Rahu. Isetegemine maandab mind, nii juba lapsest peale. Lisaks teeb see mind õnnelikuks, kui teisi ise tehtud asjadega õnnelikuks teha saan. Ja tihti mängib rolli ka kvaliteet - kiirmood pole ikka sama, mis isetehtud jope vms."

Kogukond

Paljustest vastustest luges välja, et väga oluline on seltskond, kellega kokku saadakse või kellega oma töid võrreldakse – seega kogukond. Seda nii õmblusringide kui ka veebipõhiste foorumite näol. 23.9% vastanutest hindab õmblusringis osalemist, kuna seal saab aega ja mõtteid jagada sarnaste mõtlejatega.

“Mulle meeldib õmmelda, see rahustab. Mulle meeldib ka väga õmblejate kogukond, kelle töid ja tegemisi ma jälgin. Omale õmmeldes saan sellised asjad, nagu tahan ja mida ka kasutan. PS. Mulle ei meeldi poes riideid selga proovida.”

“Loominguline eneseväljendus ning tore seltskond.”

Toote puudumine/personaalne disain

Teisel kohal oli “toote puudumine/personaalne disain” (33,8%), mis jagunes keskmiselt pooleks. Esimene pool hindas personaalset disaini ja soovis erineda massist. Lisaks olid enamused poe tooteid vastanute jaoks liiga igavad ja “hallid”.

“Ei ole hirmu peole minnes samas kleidis teist naist näha. Rõivaste istuvus ja ka kvaliteet on parem, kui ise õmmelda.”

“Hästi istuvad ja hallist massist eristuvad riided.”

“Poes pole minu figuurile sobivaid riideid. Ise tehtud riided tulevad värvilisemad ja lõbusamad. Poes on ainult mustad, hallid ja beežid asjad.”

“Tänaval ei tule keegi teine sellise rõivaga vastu.”

Teine pool pidas oluliseks istuvust ja suurusnumbrit. Standardlõige on loodud keskmise pikkusega inimestele, seega pole arvestatud keskmisest pikemate ja lühemate kasvunumbritega. Samuti leiab poest väga harva 42 suurusel suuremaid suurusnumbreid.

“Olen pikka kasvu ja seetõttu on keeruline poest hästi istuvaid riideid leida. Ise tehes saab ilusama ja parema. Lastele ei leia kvaliteetseid riideid okei hinnaga. Minu tehtud pluusid kestavad 3-4 last.”
“Olen standardist tunduvalt lühem (157cm), seega kõik valmis asjad istuvad valesti seljas, alustades teksadest lõpetades mantlitega. Meeldib ka vahel seltskonnas natuke erineva riietusega silma torgata.”

“Kuna minu mõõdud ei ole standardsed, siis teen endale ise riided. Ja muidugi edevus, kellelgi ei ole sellist.”

Raha kokkuvõid

Kolmandale kohale jäi raha kokkuvõid, kuid seda mitte otseselt odavama toote näol. Küsitlajad analüüsisid oma õmmeldud toodete kvaliteeti ja kandmisaega ning odavam hind tuli pigem sellest, et rõivaid kantakse kauem, nad on armsamad, seega hoitakse ja panustatakse neisse rohkem – see käis enamasti igapäeva rõivaste juurde. Kuid kui küsida, kas ise õmblemine on soodsam, siis vastati et ei ole, kuna panustatakse rohkem aega, ostetakse kallim kangas ja tihtipeale ka lõige.

Suureks teguriks hinna analüüsil oli sündmus. Pidulikul puhul tahaks kanda miskit erilist, aga disainerrõivaste hinnad on kõrgemad kui tavarõivastel ja siinkohal on iseõmblemine otsese toote näol soodsam.

Enamus vastajatest teostab oma õmblusprojekte ühe nädalaga (1-7 päevaga), sel juhul õmmeldakse kergrõivad igapäevaseks kandmiseks. Mantlite, peokleitide ja kostüümide õmblemine võib kesta 1-6 kuud.

Keskmiselt kulutab õmbleja projekti peale 20-50 eurot. Poe rõivaste peale kulutab vastaja keskmiselt: kergrõivas kuni 100 eurot, ja pealisrõivas, erilisem sündmus, jalanõud 100-200 eurot. Seega, kui tootepõhist hinda võrrelda, tuleb ise õmmeldud rõivas soodsam. Kuid tihtipeale ostab iseõmbleja tooteid, mis on tehnoloogiliselt keerukamad ja mida teha ei oska. Vastuste põhjal on tooted, mida enamasti poest ostetakse sokid, pesu, teksad, kudumid, spordirõivad.

“Ostan. Eelkõige neid rõivaid, mis on tehniliselt keerukamad ja millede puhul on materjal väga määrava tähtsusega -spordirõivad, ülerõivad. Tegelikult kõike, kuna ise ei jõuaks nii palju õmmelda, et kogu vajadus ära katta.”

Jätkusuutlik eluviis

Küsitlusest joonistub selgelt välja tänapäeva tarbija keskkonna säästlikkuse olulisus. Tihtipeale valitakse looduslikud ja eetilised kangad nii õmblemisel kui ka valmisrõiva puhul. Paaris kohas tuleb välja, et ei taheta toetada kiirmoe kette. Samas soetab suur osa vastajatest rõivaid just sealt. Siinkohal tuleb vaadata vastanute keskmist sissetulekut. 48,8% vastanutest teenib kuus 1000-1500 eurot, mis on Eesti keskmine palk. 23,6% vastanutest teenivad alla keskmise ning 25,6% üle keskmise. Suur osa vastajatest soetab oma rõivad taaskasutusest või on väljendanud, et nad väldivad kiirmoodi.

“Eneseteostus, isikupära, kvaliteet ka. Aga kuna õpin hetkel ka tekstiili, siis mu mõttemaailm on viimaste aastatega päris palju muutunud. See, et ma poest ei osta asju, aga õmblen kogu aeg endale kappi riideid juurde, on samasugune ületarbimine nagu kiirmoodki, mis sest, et ise tehtud. Nii et see isetegemine rahuldab küll eneseteostusvajadust, aga ma tunnen, et see vajadus midagi kogu aeg õmmelda on ajas kahanenud. Ja suureneb hoopis vajadus olla maailma ja keskkonna vastu sõbralikum.”

“Peamiselt ostan igapäeva riietuse teisekæe poodidest. Uuskasutus. Sõbralt sõbrale. Kaubanduskeskuste tootevalik jätab külmaks. Harva, kui miskit head.”

“Olen second hand shoppaja. Päris poest ostan pesu ja talvised ülerõivad.”

Küsimusele “Mis poest/brändist rõivaid ostad?” vastas osa inimesi nii:

“NYC näidistemüügilt. Taaskasutuspoovidest ümbertegemiseks.”

“Enamast taaskasutus, ülerõivad, pesu.”

“Rõõm isetegemisest, omanäoline ja ainulaadne ese, fännan taaskasutust.”

7. Õmblusklubi küsitlusuuring

(vt. lisa nr. 2)

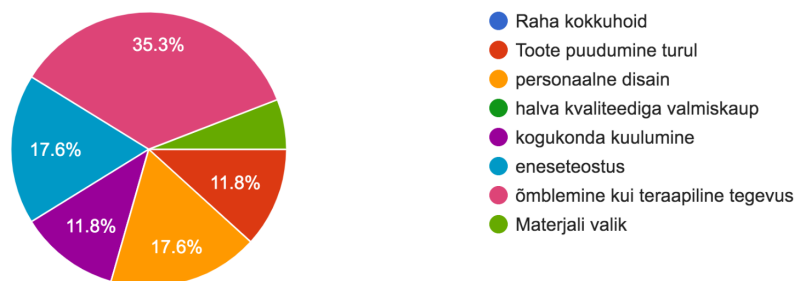
Viimase küsitlusega jõudsin tagasi kohta, kust ma alustasin. Küsisin tagasisidet õmblusklubilistelt, kelle juhendamisest tekkinud probleemide ajendil algselt Pattern Labi idee välja kasvas.

Õmblemine kui teraapiline tegevus

Õmblusklubiliste põhiliseks motivatsiooniks oli "õmblemine kui teraapiline tegevus". Sama motivatsioon, mis koorus välja ka isetegijate küsitluse pikemate vastuste analüüsimisel. 35,3% õmblusklubi vastanutest teostab õmblusprojekte stressi maandamiseks.

Mis on sinu peamine motivatsioon õmblemisel?

17 responses

Joonis 6.

Kogukond

Vastustest joonistub selgelt välja, et õmblusklubis käiakse eelkõige kogukonna pärast. Seitsmeteistkümnest vastanust neliteist (82,3%) töid välja, et kõige olulisem õmblusklubi juures on koos veedetud aeg ja kaasmõtled.

"Saab käia toredate seltskonnaga koos ja saab juhendajalt vahetut tagasisidet ja nippe kuidas õigesti ja ka lihtsamalt asju teha."

"Võimalust tegeleda inspireerivaga toetavas keskkonnas."

"Toetus / kogukond."

"Juhendamist, naistega koosolemist, masinate kvaliteet, inspiratsioon teiste tegemistest."

Lõikepakk tootena

Pattern Lab paki sisu oli 88,2% vastanutele selge, seda ka tänu oma rõivaste õmblemise kogemusele ja lõike süsteemide tundmisele. Kahele vastanule jäi paki sisu siiski veidi segaseks, kommentaarina toodi välja, et puudu on osa tavapäraseid lõikesüsteemi märke ja tehnilist selgitust. Siin on taaskord võimalik lõikeõpetusega täpsemaks minna, et päris algaja ka omal käel kodus rõiva valmis oskaks teha. Lisaks toodi kommentaarides välja soovid erinevate mudelite ja suuruste järele.

17,6% vastanutest tõi välja lõikepaki disaini ja atraktiivse välimuse ja 70,6% vastanutest hindas Pattern Labi terviklahenduse ideed. Seega on algselt terviklikku lahendust pakkuv kontseptsioon õnnestunud.

8. Analüüs

Oma uurimistöös analüüsisin kas minu, kui disaineri intuitsiooni ja kogemuse põhjal loodud keskkond rahuldab mind ümbritseva õmbluskogukonna kasvavat isetegemisvajadust aastal 2023 ja kas isetegemise tööriist nimega *Pattern Lab* töötab ?

Osalusvaatluse, juhtumiuuringu ja kolme erineva küsitlusuuringu põhjal jõudsin järeldusele, et *Pattern Lab* tööriist ning keskkond, mille olen loonud magistrikraadi õppejooksul, on suutnud mitte ainult pakkuda võimalusi olemasoleva isetegijate kogukonnale, vaid ka inspireerinud inimesi, kes varem isetegemise peale ei osanud mõelda. Paljud eelmainitud projektid *Stuudio 213* platvormil on sündinud intuitsivselt, kuid on alateadlikult olnud ühiskonna peegeldused. Minu positiivne tähelepanek uurimistöö kestel on olnud see, et *DIY* mõttelaadi ja jätkusuutlikkust käsitlevate teemade ümber on aina rohkem tekkinud toetust ja energiat. Ilma teatud aktivismi ja koostöö projektideta ei saavutaks ühiskonnas nähtavat mõju.

Stuudio 213 abil on mul õnnestunud luua ökosüsteem, mis toetab kõiki selles uuringus ilmnunud motivatsioone, ühendades need kerkinud aktuaalsete väljakutsetega. Ringmajanduse ja jätkusuutlikkuse teemad on olnud tuumaks kõikide projektide vältel erinevate sihtgruppidega.

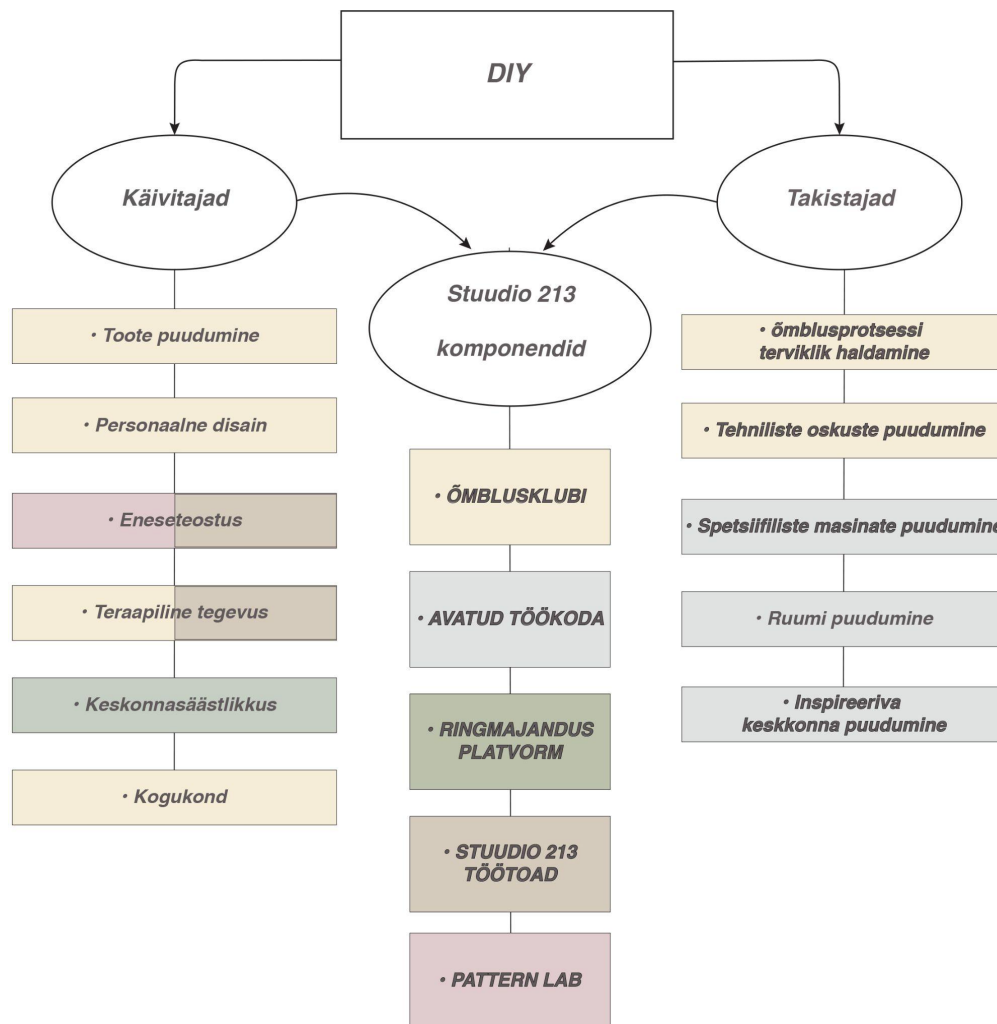
Õmblusklubi aitab inimesi, kellel napib kogemust õmblemise vallas. Klubi meister aitab aru saada rõivaste õmblemise terviklikust protsessist. Lisaks saab iga soovija endale isikupärase ja istuva rõivaeseme. Kuid kõige olulisem õmblusklubi juures on kogukond, kuhu on võimalik kuuluda.

Avatud töökoda pakub võimalusi nii masinate kui ka ruumi näol. Igal isetegemiskultuuri harrastajal ei pea olema oma masinaparki ja spetsiaalset tööruumi. Paljud masinad on spetsiifilised ühele kindlale õmblusele, mida ei pruugi väga tihti ette tulla seega on ebavajalik masinat isiklikult omada. Lisaks saab ühist töökoda kasutades suhelda ja mõtteid vahetada inimestega kellel on sarnased hobid. Avatud töökoja kasutajad on ümbritsetud inspireerivast keskkonnast kuna *Stuudio 213* on loodud Põhjala Tehasesse, mis isetegijate mentaliteeti toetav.

Stuudio 213 ringmajandus kontseptsioon toetab kaasaegse tarbija huvi olla jätkusuutlik. Seda erinevate projektide käigus kus suunatakse jääkmaterjalid õigetesse kanalitesse. Lisaks pakutakse võimalust oma rõivaid parandada ja hooldada. Jätkusuutlikuma tarbimise toetamiseks tutvustatakse unimestele uusi tarbimismudeleid, mille heaks näiteks on projekt *Disainering* laenutusplatvorm.

Töötubade abil motiveerime inimesi oma rõivaste protsessist osa saama. Töötoad rahuldavad inimeste eneseteostus vajadust ja kasvatavad sentimentaalset väärtust rõivaste juures. Samuti on töötoad hea võimalus oma kollektiiviga koos midagi ette võtta.

Pattern Lab tööriista saab kasutada töötubade raames või kingitusena, et pakkuda rõivaste valmistamise väljakutset. Uute tehnilise oskuse omandamine tekitab inimeses rahulolutunde. Uued teadmised toodete õmblemisel, aitavad kaasa väärtuse loomisel. Tänu sellele mõtleb inimene rõivaste valmistamise protsessist ka tööstuslikus mudelis.

Joonis 7. DIY motivatsioonide ja takistuste kaart.

Tänu eelmainitud võimalustele saan edaspidi veelgi jõudsamalt edendada kasvavat kogukonda, kes nagu mina, hoolib sellest, kuidas tarbimine meid mõjutab.

Kokkuvõte

Saadud tagasiside analüüsimisel joonistus välja, et Studio 213 toetab isetegemiskultuuri praeguses hetkes (2023 aastal) ja Pattern Lab toimib selles keskkonnas käivituva tööriistana. Tänapäeva tarbija keskkonnasäästlik mõtlemine, käib kaasas Studio 213 mentaliteediga, mis oli minu jaoks positiivselt üllatav avastus. Disainerina tuleb meil vältimatu elemendina oma tegemistesse kodeerida keskkonda säästev väärtus. Jätkusuutlikkuse teemade sidumine iga Studio 213 mudeli osaga mängib tarbimisharjumuste muutumisel keskset rolli. Jäätmete ringlusesse suunamine on oluline disainimudeli osa. Öko disain, zero-waste ja jätkusuutlikkus ei tohiks olla erilised mõtlemismallid vaid vältimatud tingimused rõivaste loomise juures.

Küsitlusuuringus osalenud inimeste üheks isetegemise motivatsiooniks oli toote puudumine turul. Osa sellest oli küll suurusnumbrite näol, kuid analüüsides pikemaid vastuseid, siis selgub, et suurem osa vastanutest pidas sellega silmas poerõivaste halba kvaliteeti. Masstootmises valmistatud rõivas ei ole tihtipeale materjali ega ka õmbluskvaliteedi poolest jätkusuutlik. Ebakvaliteetse rõiva asemel ostetakse tihti uue ringi rõivaid. Eraldi toodi välja taaskasutamise olulisust. Paljud vastanud eelistasid soetada tooteid taaskasutuskauplustest ning anda neile uus välimus, pikendades sellega nende eluiga.

Osalusvaatluse ja küsitlusuuringute põhjal pean tõdema, et Pattern Lab terviklahenduse tööriist, mis pidi lihtsustama õmblemist isetegijate kogukonnale, ei toiminud algselt disainitud kujul. Küsitledes juba eksisteerivat kogukonda selgus, et õmbluspaki tehniline osa on hobiõmblejatele selge ja erilisi küsimusi ei tekita. Sellest saab järeldada, et selles valdkonnas pädevad inimesed oskavad juba piisavalt hästi õmmelda ja lihtsakoeline õpetus on nende jaoks liiga primitiivne. Kui arvestada statistikas esimesel kohal olevat personaalse disaini vajadust, võib järeldada, et terviklik lahendus isetegijale ei ole siinkohal põhjendatud. Tekib vastuolu kuna DIY projekte viljelevate inimeste peamine soov on ise oma disaini protsessis osaleda. Seega õmblusklubis esile kerkinud terviklahenduse puudumise probleemile loodud õmbluspakk oli liiatigi ennatlik. Vähesest kogemusest kerkivad küsimused nagu kanga valik, sobiv lõige ja tehnilised teadmised, on võimalik lahendada pakkudes tuge õmblusklubis ja avatud töökojas.

Sellest hoolimata saab Pattern Labi kasutada tööriistana, mis käivitab huvi. Seda järeldan õmblusklubi kui ka töötoa küsitlusuuringute vastuste põhjal. Vastanutele on oluline kogukond, kellega kokku tulla. Juhtumiuuringule toetudes sain kinnitust oma väitele, et Pattern Lab motiveerib õmblema. Töötoa Mehed Õmblema! läbinud mehed tundsid *empowerment*i läbi eneseteostuse ja uue õpitud oskuse. *Empowerment*-i mõiste tähendab siinkohal vabaduse ja võimu saamise protsessi, et teha seda, mida tahad või kontrollida seda, mis sinuga juhtub - nagu on määratletud Cambridge'i sõnaraamatus (*Cambridge sõnaraamat*, vaadatud 10.05.23). Nende huvi järgmise õmblemisprojekti käsile võtmiseks kinnitas positiivsest kogemusest, mille nad töötoas said. Lisaks uuele kogemusele avas töötuba paljudel arusaamise rõivaesemest. Loodud rõivad omandasid noorte isade jaoks sentimentaalse väärtuse, mis kasvatab hoolivust ja aitab seda edasi kanda ka järgmisele põlvkonnale.

Summary

Upon analysing feedback received from the conducted questionnaires, it is evident that Studio 213 underpins the DIY culture in its current form while Pattern Lab acts as a catalyst to action in today's environment. I was positively surprised to discover that Studio 213 equally matches the modern consumer mentality, which takes environmental sustainability into serious consideration. As designers, encoding the value of environmental protection into our work is a crucial responsibility. Placing the question of sustainability at the core of every part of Studio 213's model plays a central role in changing consumption habits. Additionally, recycling or upcycling waste is an important theme within the design model. Practices such as eco design, zero-waste, and sustainability should not be exceptions, but rather natural conditions in the process of creating garments.

One motivation for "doing-it-yourself" that emerged in the survey was the absence of specific products on the market. Although this partially related to the lack of available for sale sizes of clothes, a further investigation of free text responses revealed that what was mostly meant by this was the perceived scarcity of high quality items. Mass-produced clothing is often not sustainable in terms of materials used or the quality of sewing. To avoid low quality products, it is common practice to purchase new things instead. The questionnaire also highlighted considerable attention respondents paid to recycling things. Many respondents preferred to purchase products from thrift stores and give them a new look, thus extending their lifespan.

Participatory observation and survey research admittedly revealed that Pattern Lab's turnkey tool, although designed to simplify sewing for the DIY community, did not function as originally intended. The community of people with existing experience in sewing found the technical side of the toolkit easily understandable. It is thus possible to conclude that people with proficient knowledge do not find the guide helpful, as it is far too primitive. If we take into account the need for individual design, which ranks first in the survey statistics, it can be deduced that a complete solution toolkit for the do-it-yourselfer is not justified here. In fact, a contradiction can be observed where motivated DIYers wish to participate in the design stage of the process. Therefore, it is clear that although there is demand for a complete solution among the sewing club, the sewing package was a premature response to this need. Any questions that arise from lack of experience, such as how to choose fabrics, are currently best addressed directly in the sewing club and open workshops.

Despite this, Pattern Lab can be used as a tool to spark an interest. This I draw as a conclusion from the feedback received from both the sewing club as well as the workshop survey. Importantly, community that surrounds the experience plays a big role for respondents as well. My original argument that Pattern Lab acts as a motivator for sewing is confirmed by the corresponding case study. The male attendants of the Mehed Õmblema! workshop expressed feeling empowered by a fulfilling activity as well as by learning a new practical skill. The positive experience received during the workshop was confirmed by an outward interest of several participants to start a new sewing project. In addition to experiencing something new, participants gained a new appreciation for

clothing. The garments created by hand carried a sentimental value in the eyes of the young fathers, which inspires taking better care of the item and eventually passing it along to the next generation.

Kasutatud kirjandus

Balwan, Wahied K; Singh, Arashdeep; Kour, Sachdeep 2022. 5R's of Zero Waste Management to save our green planet: A Narrative review. *European Journal of Biotechnology and Bioscience*.

BBC [veebileht]
<https://www.bbc.com/future/article/20200710-why-clothes-are-so-hard-to-recycle>,
vaadatud 15.04.2022

Cambridge sõnaraamat [Cambridge Dictionary]
<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/empowerment>, vaadatud 10.05.23

Colomina Beatriz, Wigley Mark 2016. *Are We Human? Notes on an Archaeology of Design*. Lars Müller Publishers.

Castells, G. W., & Schumacher, M. (2000). *Integrated Life-Cycle Assessment for Industrial Processes*. Washington: Lewis Publishers.

Eco, U. 1986. *Travels in Hyperreality: Essays*. Harcourt Publishing.

Eesti Kunstiakadeemia [veebileht]
<https://www.artun.ee/eka-eksperimentaalvormide-naitus-padjapiir-viru-keskuses/>
Ellen MacArthur Foundation, Circular business models: redefining growth for a thriving fashion industry (2021), vaadatud 10.02.23.

Ellen Macarthur Foundation [veebileht]
<https://ellenmacarthurfoundation.org/fashion-business-models/overview>, vaadatud 10.04.2022.

Eurostat. [veebileht]
https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Waste_statistics,
vaadatud 04.05.22.

Kane, F., Nimkulrat, N., Kerry, W, 2016. *Crafting textiles in the digital age* . Bloomsbury Academic.

Groth Camilla 2016. *Design and Craft Thinking Analysed as Embodied Cognition* .

Kotler, Philip 1986. The Prosumer Movement: A New Challenge for Marketers. – *Prosumer Revisited 2010*. Koost. Blättel-Mink, Birgit; Hellmann, Kai-Uwe.

Kotler, Philip 1986. Prosumers: a new type of consumer. – *The Futurist*.

Mavropoulos, A. W. 2020. *Industry 4.0 and Circular Economy*. John Wiley & Sons Ltd.

Lindlof, T., Taylor, B. 2002. *Qualitative Communication Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.

Oxfordi sõnaraamat [Oxford University Press],
<https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/diy>, vaadatud 14.05.2023

Eesti Rahvusringhäälingu [veebileht],
<https://kultuur.err.ee/1608596917/netti-nuganen-muut-paeva-aarel-toukub-vajadusest-luua-kildudest-tervik>, vaadatud 10.01.23.

Rammul, Kaarel 1908–1912. *Moodi-Album*. Tallinn: W. Ehrenpreis

Rootalu, Kadri 2014. Korrelatsioonikordajad. *Tartu Ülikooli sotsiaalteaduslik andmekogumise ja -analüüsi meetodite ning vahendite veebiõpik* [veebileht]. <https://samm.ut.ee/vaatlus>, vaadatud 15.04.2023

Toffler, Alvin 1980. *The Third Wave*. New York: William Morrow and Company Inc.

Vargo, Stephen L; Lusch, Robert 2004. Evolving to a New Dominant Logic for Marketing. – *Journal of Marketing* 2004.

Watson, M., & Shove, E. 2008. *Product, competence, project and practice*. *Journal of Consumer Culture*.

Williams, C. C. 2008. *Re-thinking the motives of do-it-yourself (DIY) consumers*. *The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research*.

Xie, Chunyan; Bagozzi, Richard; Troye, Sigurd Villads 2005. Trying to Prosume: Toward a Theory of Consumers as Co-Creators of Value. – *Journal of the Academy of Marketing Science* 2008.

Brown et al. 2005; Lusch et al. 1992

Brown, T. J., Barry, T. E., Dacin, P. A., & Gunst, R. F. 2005.

Bush, A., Menon 1991. *Spreading the word: investigating antecedents of consumers' positive word-of-mouth intentions and behaviors in a retailing context*. *Journal of the Academy of Marketing Science*.

Lisad

Lisa nr. 1 Mehed õmblema!

Pattern Lab töötuba.

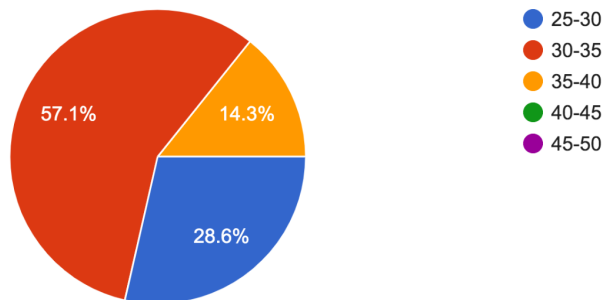

Pattern Lab töötuba on Anna Viik magistritöö raames loodud toote katsetamine. Pärast töötuba kogun andmeid osalejate kogemuse kohta. Seda katsetavad inimesed kes pole kunagi varem õmmelnud. Iga osaleja õmbleb Pattern Lab paki järgi oma või tuttava lapsele pluusi. Peale töötuba täidab iga osaleja all oleva tagasiside küsitluse. Osalejate andmeid kasutatakse Anna Viik magistritöös anonüümselt.

The Pattern Lab workshop is a test of a product created as part of Anna Viik's master's thesis. After the workshop, there will be data collected about the participants' experience. The workshop is attended by people who have never sewn before. Each participant sews a blouse for a child using the Pattern Lab sewing kit. After the workshop, each participant will complete the feedback survey below. The participants' data will be used anonymously in Anna Viik's master's thesis.

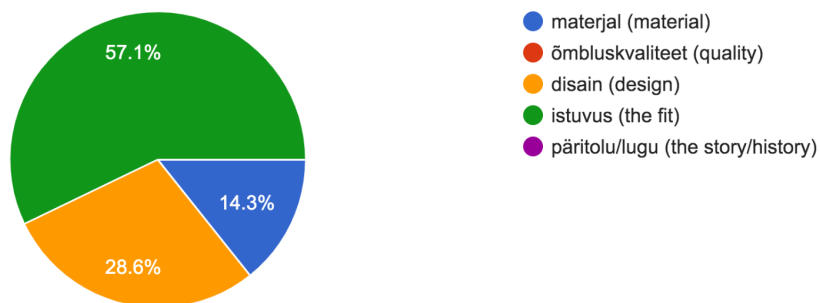
Vanus (Age)

7 responses

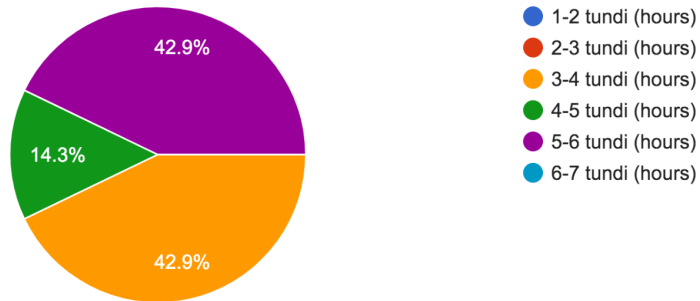
Kui peaksid valima ainult ühe omaduse, siis mida hindad rõivaste juures enim? (If you have to choose one option then what do you value most in clothes.)

7 responses

Kaua sul täna lapse pusa õblemiseks aega läks? (How long did it take you to make today's project?)

7 responses

Mida hindad enim oma teostatud töö juures? (What do you value most in today's achievement?)

7 responses

Uue oskuse õppimist

Kujutluse saamist kuidas õmmelda üks kampsun nullist

Uut kogemust

Learning a new skill and the process of making the outfit.

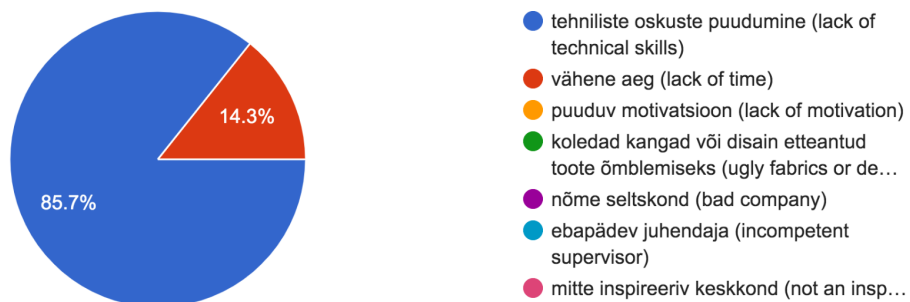
Õmmeldud pusaga käib kaasa lugu, kuidas ühel kevadisel pühapäeval sai toredate seltskonnaga esimest korda õmmelda.

Et ma sellega hakkama sain.

Originaalsus ja sentimentaalne element

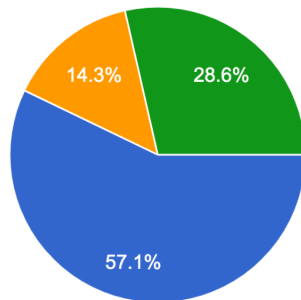
Mis oli suurim komistuskivi tänases töötoas? (What was most annoying in the process?)

7 responses

Mida hindasid tänase töötoa juures enim? (What did you value most in today's workshop?)

7 responses

- eneseteostus/sain õblemisega hakkama (self-fulfillment/ I was able to...)
- seltskond/koos veedetud aeg (the company/time spent together)
- oma õmmeldud toote isikupära (the uniqueness of sewn product)
- lugu/ minu laps saab kanda minu tehtud rõivast. (the story/ my child is wearing...)
- õmlemine kui uue tehnilise oskuse omandamine (new technical skill)

Kas sa paned oma lapsele õmmeldud rõiva kandmiseks selga? Põhjenda oma vastust.
(Is your child going to wear the garment? Explain your answer)

6 responses

Jaa, muidugi!

Jah- ma arvan talle meeldib see

Jah, kindlasti

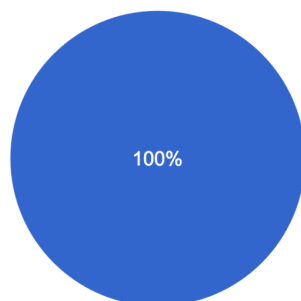
Yes because I made it in her favorite color - PINK!

Kindlasti panen, sest seda on võimalik kanda.

Kindlasti, tahaks seda ka pere siseselt uutele lastele edasi pärandada

Kas oleksid valmis veel rõivaid õmblema? (Are you up to another sewing project in the future?)

7 responses

- jah (yes)
- Ei (no)

Kui oled huvitatud veel rõivaid õmblema siis mis rõivaid ja miks?
(If yes, then what would you like to sew? why, what is your motivation?)

7 responses

Pusasid ja näiteks tekste ja graafikat tegema riidele peale. Vanasid riideid pimpima

Teeks veel pusasi või tsärke. Sest siis saab isikupärasemad teha ja tegelikult kui oskad ei võta see 5h.

Heade lõigete järgi võiks igasuguseis asju teha kui keegi juhendab

I would like to sew a winter jacket. My motivation is to design something unique for me and my vision of a winter jacket.

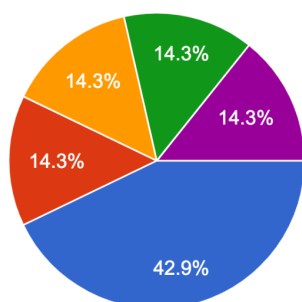
Jah. Tegelikult tahaks endale ühe laheda ja mõnusa hommikumantli ja suvehülsti õmmelda. Poest ei ole õiget leidnud. Ühel juhul on materjal ebakvaliteetne, teisel juhul ei sobi välimus. Lõpliku otsuse langetan alati materjali põhjal. Ma ei osta kunagi riideeset, mis on tehtud ebakvaliteetsest materjalist.

Pusasid, sest mulle meeldib endal neid kanda ja nüüd on asi natuke selgem.

Selleks, et saaks kanda või omada kodus tooteid, mis on heast materjalist ja isikupärased, ilma hingehinda maksmata

Kas Pattern Lab paki sisu oli arusaadav? (Was Pattern Lab package understandable?)

7 responses

- jah (yes)
- ei (no)
- 80% arusaadav
- Aga ilma juhendajata oleks oluliselt kauem aega läinud kuna puudusid teadmised masinatekasutusest ja õmblemisest üldse.
- Kogenud õmblejatele jah, aga tundub, et täiesti algajate puhul oleks vaja veel lisaks legendi, kus põhitoed ja joonise...

Mis sulle Pattern Lab'i paki juures meeldis?
(What did you like about Pattern Lab package?)

7 responses

Kõik!

Kõik oli olemas

Disain

Well packaged

Kogu sisu oli lihtsasti arusaadav ja töökäik oli selge. Hätta jäin pigem oma tehniliste oskuste puudumise tõttu.

Nägi kena välja ja hiljem saab kasutada kinkepakendina.

Ilus disain ja lahe mõte, et kaunistused on õmmeldud (tundub, et on pikema elueaga ja saab vajadusel parandada, selle asemel, et need lihtsalt ära kuluks)

Mida võiks Pattern Lab'i paki juures parandada?
(What could we improve?)

7 responses

Ei teagi, kas õpetust saaks teha veel lihtsamaks? Arusaadavamaks?

Võibolla paremini kujutada kuidas soonikuid paigaldada

Tuleks veel detailsemalt töö järjekorda kirjeldada

Have English language too

Selgituses võiks rohkem õmblemise tehnikat lahti seletada.

Vb veel rohkem täpsustusi kuidas kokku õmmelda, täpsustavate piltidega vms.

Algajatele lisainfot lisada õmblemise põhimõtete kohta

Kokkuvõte oma muljetest töötoa kohta.
(Please share your experience of the workshop.)

7 responses

Väga lahe töötuba. Teeks seda kindlasti veel. Loodan, et laps ka rõõmustab uue isa tehtud pusa üle! :)

Lahe oli näha kuidas yhte pusa tehakse ja ma ilmselt vaatan riideid kuidagi teistmoodi edaspidi:)

Lahe, teinekord teeks veel!

It was fun to do, educational and I'm glad I took part

Väga mõnus pühapäev oli. Sai veeta aega heas seltskonnas ja õppida midagi täiesti uut ning selle kõige käigus jääb ka praktiline mälestus pusa näol. Osaleksin hea meelega ka tulevikus sellisel workshopil.

Positiivne. Sai midagi uut proovida. Hea seltskond. Eneseteostus. Snäkid-joogid. Jäin väga rahule.

Väga tore kogemus, ootan juba et saaks pisipõnnile pusa selga panna

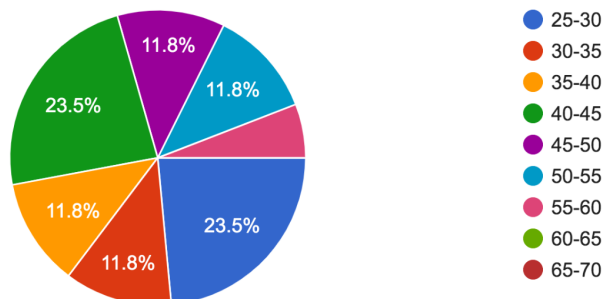
Lisa nr. 2

Õmblusklubi küsitlusuuring ja tagasiside Pattern Lab tööriistale.

Pattern Lab on Anna Viik magistritöö raames loodud toode. Õmbluspakk on loodud lihtsustama õmblemist neile, kes juba seda teevad ja inspireerima neid, kes veel õmmelnud ei ole. Osalejate andmeid kasutatakse Anna Viik magistritöös anonüümselt.

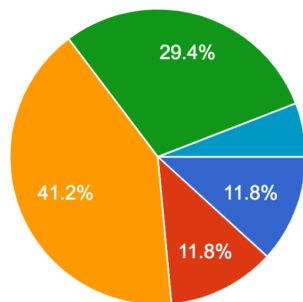
Vanus (Age)

17 responses

Kui peaksid valima ainult ühe omaduse, siis mida hindad rõivaste juures enim?

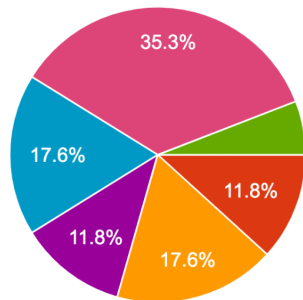
17 responses

- materjal
- õmbuskvaliteet
- disain
- istuvus
- päritolu/lugu
- Kõik kokku - materjal, kvaliteet, istuvus

Mis on sinu peamine motivatsioon õmblemisel?

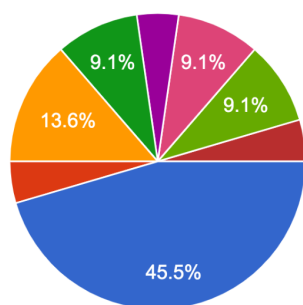
17 responses

- Raha kokkuhoid
- Toote puudumine turul
- personaalne disain
- halva kvaliteediga valmiskaup
- kogukonda kuulumine
- eneseteostus
- õmblemine kui teraapiline tegevus
- Materjali valik

Mis on suurim komistuskivi rõivaste loomise juures?

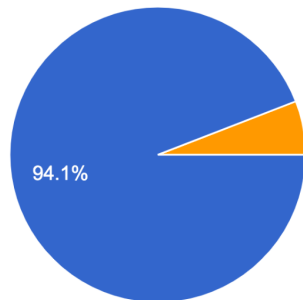
17 responses

- tehniliste oskuste puudumine
- Vähene kogemus materjalide valikul
- Vähened võimalused masinate näol
- keskkond/ pole piisavalt ruumi või inspireetivat töö keskkonda
- vähene aeg
- info üleküllus mis mõjutab lõpptoote k...
- Õmbusprotsessi terviklik haldamine
- sobiva lõike leidmine
- ebastandardne kehakuju

Kas sa kannad oma õmmeldud rõivaid hiljem?

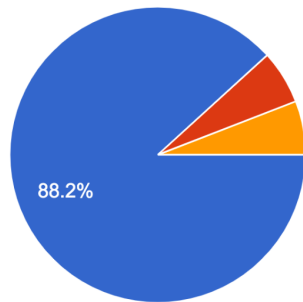
17 responses

- jah
- Ei
- Järjest rohkem

Kas Pattern Lab paki sisu on arusaadav?

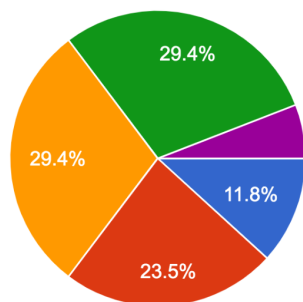
17 responses

- jah (yes)
- ei (no)
- puudub soonikud varrukaks ja kaelusesse, dubleer ei pea olema juba liimitud, täkked varrukakaare küljel ja kehaosa käeaugukaares on puudu. elevantil on märgitud punktiirjooned, kui kirjeldust loen siis saan aru, et kui soovin lõikkeäärega, siis voim mooda punktiiri lõike väljalõigata.

Kaua sul pattern lab taolise pusa õmblemiseks aega läheb?

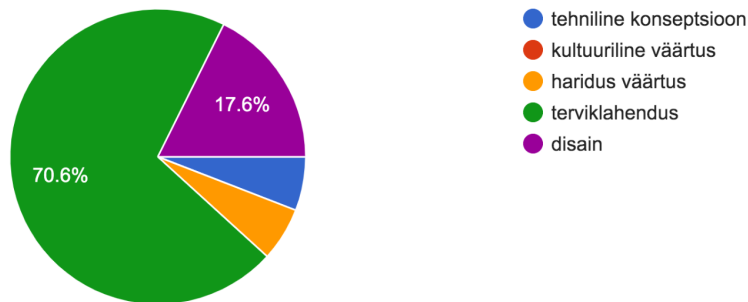
17 responses

- 1-2 tundi (hours)
- 2-3 tundi (hours)
- 3-4 tundi (hours)
- 4-5 tundi (hours)
- 5-6 tundi (hours)
- 6-7 tundi (hours)

Mis sulle Pattern Lab'i paki juures meeldib?

17 responses

Mida hindad õmblusklubi juures enim?	Kas sa kannad oma õmmeldud rõivaid hiljem?	Miks? Põhjenda oma eelmist vastust.
kõrged laed ja suured aknad	jah	sest ma õmblen need just endale , millele kulutan oma aja
atmosfääri ja kaasõmblejaid	jah	nahuj ma teen neid muidu
ruumi	jah	selleks ma ju õmblen endale
Seltskonda ja õmblemine kui meditatsioon maandada päevapingeid	jah	Meeldivad rohkem kui kiirmood
Lahe seltskond, tehniliste oskuste arendamine.	jah	Kvaliteetsed materjalid ja tehnilisest hästi teostatud esemed, hea istuvus.
Kogukond	jah	Omandatud oskuste baasil valmivad ägedamad rõivad
Seltskond; tööstuslike masinate olemasolu - annab võimaluse töötada materjalidega, mis tavamasinaid ei armasta; juhendaja abi; hea hobi muu elu kõrval; iseloomine	jah	Turult ei leia neid asju, mida võib-olla sooviksin kanda; Annab võimaluse eristuda
Seltskonda ja ülimalt võimekat juhendajat	jah	Need on parimad kanda
Seltskond	jah	Õmblen selliseid riideid mis mulle meeldivad
Saab käia toredate seltskonnaga koos ja saab juhendajalt vahetut tagasisidet ja nippe kuidas õigesti ja ka lihtsamalt asju teha	jah	Enda tehtud riided istuvad tavaliselt paremini ja on originaalsed
Võimalus õmmelda riideid enda soovile ja materjali ise valides, tore tegevus.	jah	Õmblen alati eesmärgiga eset kanda

Võimalust tegeleda inspireerivaga toetavas keskkonnas	jah	Äge on enda tehtud asju kanda
Positiivne, hinnangutevaba õhkkond	jah	Teen riideid, mida on tarvis.
Saab igakülgset abi ja nõu, lisaks saab teiste töid piiluda ja ideid/kogemusi hankida	jah	Kandmise jaoks ma teengi, üldjuhul enne ei lõpeta kui asi on tehtud nii hasti, et päriselt soovin ka kanda.
Eduelamust, toetavat seltskonda, masinaparki	jah	Endale sobivaks ise tehtud riie annab hea enesetunde
Juhendamist, naistega koosolemist, masinate kvaliteet, inspiratsioon teiste tegemistest	jah	No ikka, see eesmärk ongi ju :))

Kas Pattern Lab paki sisu on arusaadav ?	Kaua sul pattern lab taolise pusa õmblemiseks aega läheb?	Mida võiks Pattern Lab'i paki juures parandada? lisada?	Kas ostaksid Pattern Lab pakki?	Kas ostaksid Pattern Lab pakki kui see oleks valiku variant iga poesleiduva valmisrõiva kõrval. Hind pool toote hinnast. Näiteks kui poes maksab disaineri pusa 100€ siis pattern Lab maksab 50€, kuid pead ise rõiva juhendi järgi kokku õmblema.
jah	1-2 tundi (hours)	üks ja sama kangas on pildile kantud ühe mustriga	miks mitte!	Arvan et see pakisisu väärisk samahinda, mis valmistoode.
jah	2-3 tundi (hours)	mitte midagi	kui mul endal poleks 100 mõtet ja piisavalt oskusi iseseisvalt tegutsemiseks, siis ostaksin küll	jah
ei	1-2 tundi (hours)	rõiva kokkupanemise õpetust	jah	sisu väärisk sama hinda, mis valmistoode. küsimus, kas õmbleja ostaks seda toodet? ta oskab ise seda teha näiteks, mitteõmbleja just mitte.
jah	4-5 tundi (hours)	mitte midagi	Jah	Jah
jah	3-4 tundi (hours)	üks ja sama kangas on pildile kantud ühe mustriga	Jah	Jah
jah	3-4 tundi (hours)	-	Jah	Mõnikord
ei	2-3 tundi (hours)	vastasin juba arusaadavuse küsinuse	võib-olla	Kui selle jaoks on õmblusmasinad jne käepärast,

		all, lisan võib õmblustehnoloogiat nummerdada.		siis miks mitte.
jah	3-4 tundi (hours)	Kõik vajalik oli pakis olemas! Selge ja arusaadav juhend.		
jah	2-3 tundi (hours)	Lõikele võiks lisada erinevad suurused	Jah	Muidugi ostaks
jah	2-3 tundi (hours)	Ei oska soovitada	Jah	Jah, igatahes!
jah	4-5 tundi (hours)	Ei oska midagi lisada	Jah	Sõltuvalt rõivast, aga jah
jah	4-5 tundi	Ei	Jah	Jah
jah	4-5 tundi	Midagi	Jah	Õmbleksin ise
jah	4-5 tundi	Ei tule midagi pähe, ehk rohkem erinevaid suurusi ja variante	Jah	Jah
jah	3-4 tundi	Ei oska öelda	Jah, kindlasti	Jah, kindlasti
jah	3-4 tundi	lisada inglise keel	Pm kyll, oleneb värvist, lõikest, materjalist	Kui väga meeldib siis kyll

Lisa nr. 3

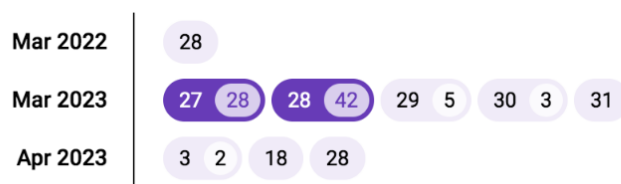
Isetegijate kogukonna küsitlusuuring

Tere, siin on küsitlus sinu õmblemise hobide kohta. Palun vasta nii pikalt kui võimalik. See aitab mul analüüsida isetegemis-kultuuri (DIY mentality) tõusu praeguses ühiskonnas.

Ette TänaDES,
Anna Viik

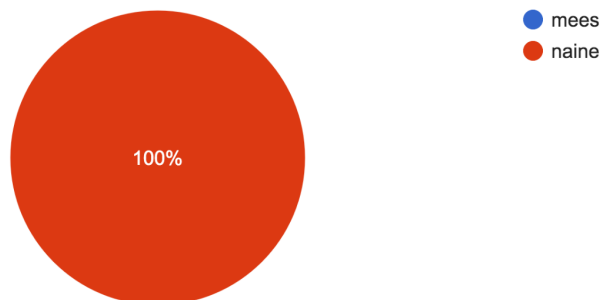
Tänane kuupäev

84 responses

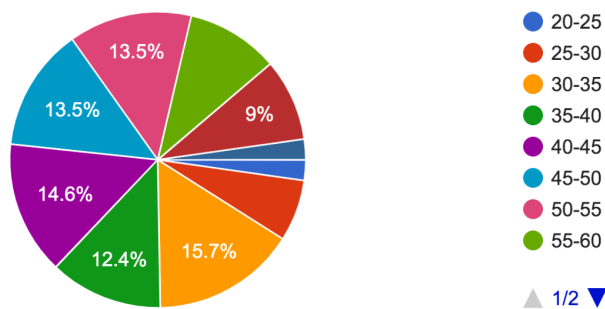
Sugu

90 responses

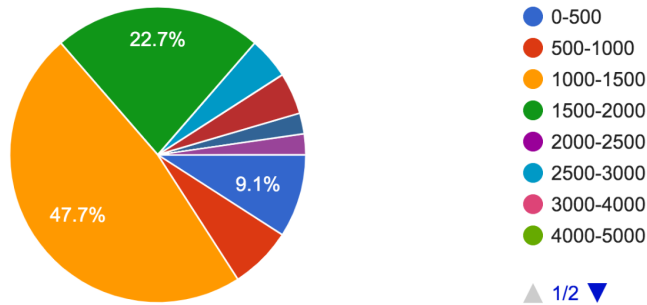
Vanus

89 responses

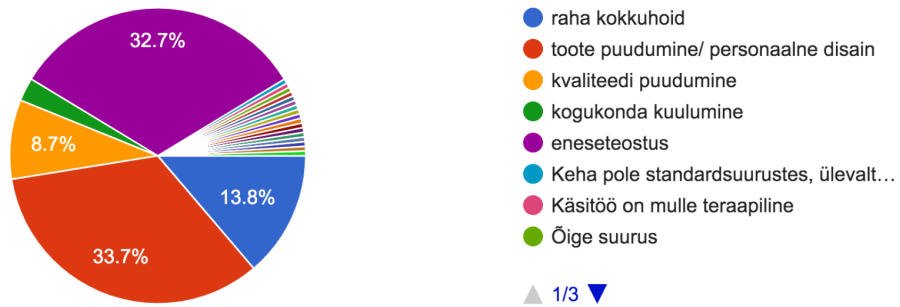
Sinu neto sissetulek kuus keskmiselt (see küsitlus on täiesti anonüümne)

44 responses

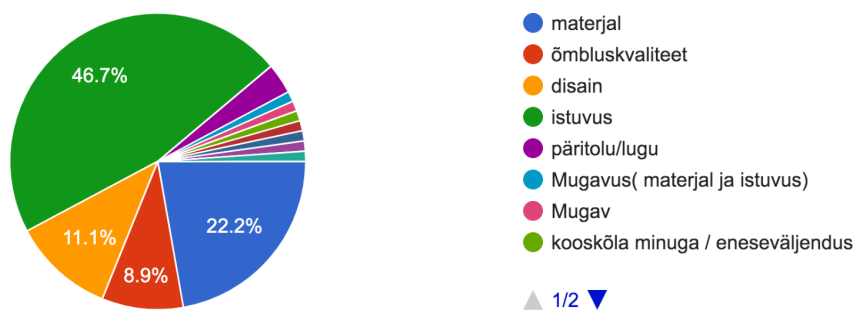
Mis on sinu motivatsiooniks omale rõivaste õblemisel?

90 responses

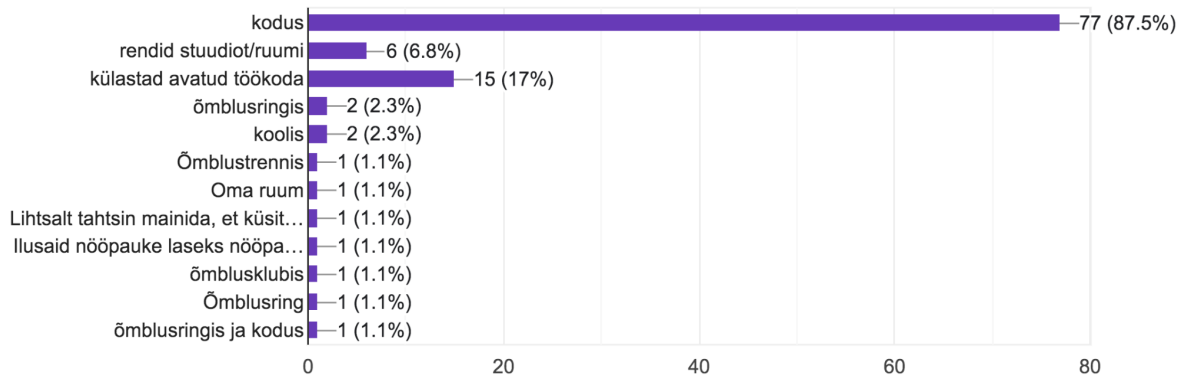
Kui peaksid valima ainult ühe omaduse, siis mida hindad rõiva juures enim?

90 responses

Kus sa õmblusprojekte läbi viid?

88 responses

Mis on sinu motivatsiooniks omale rõivaste õmblemisel?(täpsuste eelmise küsimuse vastuseid)	Mis tooteid sa kõige sagedamini õmbled?	Kas sa kannad oma õmmeldud rõivaid? Kui jah siis kui kaua keskmiselt? Arutle mis võib olla sinu õmmeldud rõivaste eluea põhjuseks.
Mulle meeldib tehniliselt millesti aru saada.	Pükse, jakke	Jah, igapäevaselt
õige suurus ja nn kehavigade korrigeerimine	mantleid	jah, mitu aastat, tuguvad õmbused
Kellegi teisel täpselt samasugust. Saab teostatda enda ideele vastava toote.	Pusad, t-särgid	Kannan. Oleneb rõivast - kui tuli hästi välja, siis mitu aastat. Kui rahul ei ole, siis võib-olla korra, aga võib-olla ka üldse mitte. Sõltub ka kui mugav on riideese ja kui isikupärane.
personaalne disain ja omapärusus, võimalus õppida uusi oskusi, oma garderoobi täpne kujundamine, eduelamus, rõõm isetegemisest	kleidid, jakid	Kannan ja enamasti on nende eluiga pikem kui kiirmoe toodetel. Ma arvan, ma hoian isetehtud asju rohkem, parandan neid tihemini ja valin ise parema kanga
Mõnu tehtust	Kodutekstiil, rõivad	Iga päev. 5a
Käeline tegevus on minu meditatsioon. Õmblemine ja konstrueerimine hoiab mõtlemise virge. Valminud produkt on puhas lisaboonus.	Absoluutselt vahet ei ole kui on hea juhendaja, siis valmib iga toode. Pigem pakub huvi minu jaoks keerukamad konstruktsioonid ja sõlmed.	Ikka kannan. Toodete eluiga on oluliselt pikem kui kandmise aeg, sest mu õmbloskus ja materjalide, lõigete sobitamisoskus ei ole veel nii suurepärase. Ent lemmikuid ikka kannan pidevalt ja ei ole veel "vanaks" kuulutanud.
saab kellegi seljas nähtud lahedat asja endale ka teha ja väikse modifikatsiooniga	erinevaid	mõned on 10 a vanad ja mõned jäävad kohe seisma. Nagu poe asjadki. Ei tea, kas saab armsaks või mitte
Hästi istuvad ja hallist massist eristuvad riided	Kleite, seelikuid, mantleid	Kannan nii kaua kui rõivaese on ilus, vahel kannan nõ auguliseks. Kui kõik istub hästi ja ese on heast materjalist, siis peab ka kaua vastu. Vahel ei ole õmmeldud ese ikka päris

		“see”, siis annetan heategevuseks või annan sõbrannadele.
Sa saad luua oma nägemuse kohaselt esemeid ja valida täpselt selliste kvaliteediomadustega kanga, mis sulle meeldib	Varieerub periooditi. Praegu on mantlite periood	Kannan. Eluea piiranguks saab pigem mood, nt liiga trendikad esened väsitavad kiirelt. Klassikalised esemed püsivad ca 7-9 aastat, kui mõõdukad lubavad. Mõned 20 aastat vanad lähevad ümbertehutult 2 ringile
Omanäolisus. “Istuvus”.	Laste riided, kleidid.	Kannan. Pigem on asjade eluiga pikem kui kiirmoetööstusest ostetud asjadel (mida leidub ka mu garderoobis üksjagu). Enamasti kangaid ostes on kõige olulisem minule kvaliteet.
Loominguline eneseväljendus ning tore seltskond	Kleidid, pused, vabaaja riided	Kannan, oma tehtud asjal on alati personaalne väärtus. Mida südamega teed, seda ka armastad ega viska lihtsalt ära.
endale sobivate rõivaste õmblemine	kleite	kannan keskmiselt seni kuni selga mahuvad
Soov midagi teha, teha teisiti ja selle tulemusel valmib ehk midagi toredat ja teistsugust	Kleite	Ikka kannan. Aastaid, aga mitte koguaeg, seni kui selga mahuvad.. tavaliselt enda valitud kangas ja tegumood ikkagi meeldib ja seetõttu ka kannad pikemalt. Vahel muidugi ka ebaõnnestub
Saan rakendada oma loominguilist, sisustada vaba aega, saada "pea puhtaks", kanda ainulaadseid riideid, disainida enda vajadustele/soovidele vastavaid riideid	Oleneb perioodist. Vahel kleite, siis seelikuid, siis pükse.	Ikka kannan, muidu neid ju ei teeks. Ei oska öelda, mis on nende eluaeg. Sõltub väga palju sellest milline on ostetud kanga kvaliteet, mida esmapilgul poes raske hinnata.
Mulle meeldib endale vajalikku ise teha ja kohe tulemust näha	Kõige sagedamini ma parandan, teen midagi lühemaks-kitsamak s-laiemaks, palistan ja paikan.	Olen ikka ribadeks kandnud aga kuna keha on muutunud, on paljud asjad seisma jäänud.
Meeldib käsitööd teha. Õmblemist oskan kõige vähem, aga tahan õppida seda paremini tegema.	Kleite, pused	Jah ikka kannan, uhkusega:). Kuna teen palju trikootaaziist asju, pikapeale see kulub tuhmiks, siis ei taha enam kanda. Kannan ikka kaua.
Rõivad, mis poes on olemas, teinekord ei kõneta	Tope ja pükse	Paar aastat, rõivad on kvaliteetsest kangast ja ajatud
Poes pole minu figuurile sobivaid riideid. Ise tehtud riided tulevad värvilisemad ja lõbusamad. Poes on ainult mustad, hallid ja beežid asjad.	Kleite	Mitu aastat ikka, nii kaua kui ära kulub.
Mulle meeldivad värvid ja see et ma saan täpselt sellised riided, mida teistel ei ole.	Dresskleit, trikootaazkleit.	Ikka oma õmmeldud. 5a kindlasti, kui just ära ei tüdine. Õmbled sellised, mis on mugavad, ei lähe moest, mida võin igal ajal selga panna.
Täpselt mulle meeldivatest materjalidest ainulaadse eseme valmistamine.	Seelikuid ja lapitekke.	Ribadeks e keskmiselt 10 aastat.
Olen pikka kasvu ja seetõttu on keeruline poest hästiistuvaid riideid leida. Ise tehes saab ilusama ja parema. Lastele ei leia kvaliteetseid riideid okey hinnaga. Minu tehtud pluusid kestavad 3-4 last.	Jakid, püksid, dressipluusid, kleidid, lasteriided.	Kannan. Enamasti seni kuni ära kulub või ära tüütab, 1-3a.

Erineda teistest. Kestvus. Kvaliteet.	Erinevaid tooteid. Pluss rõivaid, individuaal teistele ja endale.	Kannan seni kui kestab. Lemmik rõivad ja kvaliteetsed rõivad püsivad kuni parandamiseni. Parandamisest enam ei mängi välja, siis ehk annab midagi uut, muud õmmelda.
Saan täpselt sellise nagu tahan ja odavamalt kui poest.	Kleit, pluss, seelik	Nii kaua kui näeb hea välja/ mahub selga/pole ära tüütand. Ikka mitmed aastad. Kuna enda soovi järgi tehtud, siisju meeldib kanda.
Puuduvad mulle sobivad kvaliteetsed rõivad. Meeldib teha erilisemaid disaine.	Kleite, mantleid.	Pidevalt. Oleneb esemest. Villased mantlid on ikka aastaid, klassikalised kleidid samamoodi, vahrst redisainin.
	Dressipüksid	Jah Üle aasta kindlasti Mugavad peavad kaua vastu
Mulle meeldib, kui saab lihtsate, pigem soodsate ja käepäraste vahenditega luua midagi isikupärast, mida kellelgi teisel pole.	Pluusid ja jakid	Kannan, aga harvem, kuna nende tegumood või lõige on võibolla pisut julgem või kirjum, et need minu igapäevase meelisriietusega haakuksid, kuid aeg-ajalt meeldib neid ikkagi kanda. Või siis pole olnud lihtsalt sobilik aastaaeg. Ühtlasi ütleks, et mu rõivaste eluiga on pigem pikk, kuna kasutan oma vanu rõivaesemeid ka potentsiaalsete materjalidena, millest midagi uut teha, kui ma neist ära olen tüdinenud.
Mulle meeldib õmmelda, see rahustab. Mulle meeldib ka väga õmblejate kogukond, kelle töid ja tegemisi ma jälgin. Omale õmmeldes saan sellised asjad, nagu tahan ja mida ka kasutan. PS. Mulle ei meeldi poes riideid selga proovida :D	Omale rõivaid.	Kannan oma tehtud rõivaid. Sõltuvalt esemest ja kanga kvaliteedist väga erineva kestvusega on asjad. Mõned esemed on kapis aastaid, teise puhul aga läheb väga kähku kas taaskasutuspooli või prügimäele. Mõned kangad väsisid nii ruttu ära, venivad välja või/ ja muutuvad topiliseks, et ei taha isegi uuele ringile nendest õmmeldud asju saata.
Meeldiv hobi, mis ühildatud ka kasulikuga.	Naiste riideid	Jah, kannan niikaua kui saan või ära tüdinen.
Mulle meeldivad väga spetsiifilised riided, mida ei ole tihti saada, seega teen oma disainid pigem ise. Lihtsamate riiete puhul on ka kallid tooted tegelikult madala kvaliteediga (näiteks spiraali tõmbav trikotaaž) ning kestavad lühikest aega. Ise materjali valides, välja lõigates ja kokku õmmeldes saab ka kvaliteedi ise vastava. Ja lõpuks, enamik poes müüdavaid riideid on naistele disainitud arvestades B korvi mõõde, mul ei ole rinnahoidja B korv, küllaltki kaugel sellest. Kui ma ei taha just kotis ringi käia, siis mingil määral pean niikuinii istumist parandama, sama hästi võin ise teha.	Seelikuid ja särke	Siiani olen kandnud seni, kuni need selga mahuvad. Siiani on eluea lõppu jõudnud riided ainult õnnetute õnnetuste tõttu, kus riided kannatada on saanud või kui ma olen asju teinud taasukasutatud materjalidest.
Põnevad kangad, huvitavad mustrid, võimalus olla omanäoline. Käsitöö inimesena enda teostamine.	Pükse, t-särke, pusasid	Kannan. Kipuvad väikseks jääma või lihtsalt enam ei kõneta.
Soov panna ennast proovile ja valmistada midagi,	Lasteriided ja	Kannan aga vähe, kuna teostus pole alati nii

mida osta/tellida ei raatsi/saa/oska.	kleidid endale	hea ja ideaalne kui tahaks.
Põnevus hakkama saada	Mudilaste	Jah, kannan ribadekd
Olen pikka kasvu ja poest väga raske leida omale parajad riideid. Lisaks saan teha täpselt sellise disainiga nagu ise soovin	Igapäeva rõivaid	Jah kannan. Eluea põhjus võiks olla pigem tüdimus vanast esemest või soov katsetada uute asjade õmblemist
Hinna ja kvaliteedi suhe. Saad soodsamalt kvaliteetse eseme.	Pusa, t-särk, retuusid, kleidid	Nii kaua kui ära kulub.
Kiirmoe kvaliteet ja disain annab soovida. Tihti ei käi ka hinna ja kvaliteedi suhe käsikäes. Samuti luksusbrandid, mis on keskpärase disainiga ja üle bränditud. Nt LV Eelistan oma loomingut - hea disain, toode on ainult minul, mõnus loomingu protsess ja üldiselt odavam, kui poes.	Peoriideid	Jah kannan. Kõik sõltub kangavalikust ja disainist. Kanga kulumisel on toote iga läbi. On tooteid mida olen kandnud hooajaliselt üle 10 aasta. Materjal ja õmbluskvaliteet oleks hea põhjus.
Kõik teavad, et isetehtud toodelt hoiad raha kokku ja saad sellise mis meeldib	suurem osa praegu õmblen pluusid, kleidid jne. kui vajadus siis jopesid	kannan oma tehtuid rõivaid aastaid kuna need on mu lemmikud
Figuuri erisused + võimalus lahendada asju omamoodi	naiste kerged rõivad, sisustuselemendid, lasterõivad	On asju, mille olen kandnud ribadeks ja siis ka veel ümber teinud. On asju, mille olen edasi andnud, sest mingil põhjusel pole seda kandma hakanud.
Olen standardist tunduvalt lühem(157cm), seega kõik valmis asjad istuvad valesti seljad, alustades texadest lõpetades mantlitega. Meeldib ka vahel seltskonnas natuke erineva riietusega silma torgata.	Kleite.	Kannan ja üldiselt aastaid ikka. Kui just kaal ei muutu suuremaks, kui kaal on vähenenud olen riideid väiksemaks timminud ja ikka edasi kandnud. Kui midagi endale teen, siis ikka kvaliteetsest materjalist ja meeldiva.
Ma õmblen lapsele. Ainulaadsus, kvaliteet, võimalus midagi luua.	Laste kleidid ja villamantlid	Is w ei kannan. Laps kannab, tavaliselt 2 aastat, alles siis kasvab välja..
Meeldiv tegevus. Maandab stressi.	Kleidid, pused, püksid, T-särgid, jope.	Pole mõõtnud, aga siiski mitu aastat.
Omanäolise ja oma figuuriga sobiva hästiistuva kvaliteetse rõivaeseme saamine.	Kleidid jakid, seelikud, joped, mantlid. Laste kldidid, mütsid joped, kombinesoonid	Mõnda eriti lemmikut, mis kvalitedtsezt kangast ja hea lõinega 5-6 aastat, mõnda ühe hooaja.

Tihti ka raha kokkuvõid. Vahel huvipärast arvutan kanga hind vs poest ostetud toote hind ja tegelikult on mõne lihtsa igapäevase riideseme hind niimoodi tunduvalt odavam. Kui oma ajakulu sisse ei arvesta muidugi. Kui hobina ja oma perele teha, siis saab nii. Kui teenusena välja teha, siis kindlasti teised lood.	Vastavalt vajadusele aluspesust üleriietena. Tihti vaatangi, et mida peaks lähiajal poest hakkama ostma ja siis üritan hoopis sättida nii, et õmblen ise.	Kannan. On ka neid, mis on õmmeldud ja siis ära antud või taaskasutusse viidud, sest pole olnud päris "see", mis peab välja mõeldud olema. Aga üldjuhul olen see, kes kannab riided ribadeks. Kui ise õmmeldud, siis on tihtipeale materjalid vastupidavamamad, kvaliteetsemad kangad jne muud need tavalised põhjused. Aga mulle tundub, et kui ise õmmeldud, siis on sinna hing sisse pandud. Olen kuidagi hoolsam nendega. Lasteriielet nühin enne pesu pleki maha, kui mustaks saab, parandan, kui katki läheb jne. Suvaliste riietega tihti ei viitsi 😊
Millega ise hakkama saan, selle teen. Ülejäänud ostan.	kergeid rõivad, rahvarõivad (setu sukmanid ja kitasnikud)	ma õmblen neid nii palju peale, et kõiki ühe hooajaga kanda ei jõuagi
	Kõike, mida vaja ja meeldib-sisustus, ül erõivad, kindad-sokid, mütsid, kleidid, ülikonnad, püksid, pluusid jms	Seni kuni tekib ikka väga ulatuslik auk, ehk mitu aastat. Ja siis vaatan üle, ehk kannatab midagi lastele kombineerides õmmelda sellest
Omanäoline asi, mis on kordades odavam ja kvaliteetsem kui poest ostetud.	Meeste päevasärgid, pesu (endale, lapsele, mehele), kleidid, pluusid, T-särgid, kergeid joped, dressid	Minu õmmeldud riided on kvaliteetsest materjalist ja hästi istuvad.
Soov kanda isikupäraseid rõivaid, võimaldada neid ka perele. Kuigi oskan nii konstrueerida kui õmmelda keerukaid esemeid, tegelen hetkel pigem tuunimisega.	Ajakohastan väga erinevaid tooteid.	Väga kaua. Stiil on välja kujunenud ja naljalt midagi garderoobist välja ei viska. Kui viskan, siis pigem neid, millel enda käsi pole küljes käinud ja siis saadan kindlasti uuele ringile.
Ennekõike hobi ja eneseväljendus, tore omada midagi, mida teistel pole.	Lasteriideid, pluusid ja retuusid.	Mõni asi on ikka keskkooli ajast alles, armsad on.
Lisaks õppimine	Lasteriideid. Kodusisustus	Olen endale väga vähe teinud, aga näiteks üks kaltsukast ostetud laudlinast tehtud kleit on üle kümne aasta aktiivses kasutuses juba
Lapsest saati on mind huvitanud õmblemine. Õppisin ka õmblustehnoloogiks tktk-s, saadud teadmisi kasutan nii tööalaselt kui hobiga (õmblemine) tegelemisel.	Aluspesu, särgid, retuusid, pused, kleidid	Jah, kas jääb väikseks või välimus muutub koledaks
	Kleidid	Imetamisriideid u aasta, sest pärast seda pole enam vaja :) Aga muus osas ei oska öelda, kuu kestavad (ükski pole veel ära kulunud)

Meeldivad lihtsad lõiked, mida saan ise endale teha.	Pükse	Alati ei tule õmmeldud asi päris selline välja nagu oleks lootnid, seega jäävad need vahel kappi seisma. Kui ei jää, siis kannan ribadeks ehk mitu aastat.
Põnev	Voodipesu, kleite, joped	Kaua sest sobivad suurepäraselt
Meeldib tegevus, otseselt poel vahet, mida õmblen	Lihtsamaid lõikeid, praktilise asju	Pikkust raske öelda - mõned on kiiruga tehtud, need pikalt ei kesta. Mis olen teinud rätsepakoolis ja põhjalikult, neid kannan kaua. Mantliil läheb nt kümnes aasta.
Endale - rohkem poest ostetu kohandamine või vajaliku sobiva komplektitäienduse tegemine. Lapselapsele on tore ja lihtne teha.	Trikooriidest pused, retuusid, ööriided lapselapsele	Vastaks lapselapse riide kohta - mõni pusa on väga lemmik, see on kangapildist sõltuv. Kantakse kuni väikeseks jääb. Või uue lemmiku saab.
Saab teha midagi originaalset, algusest lõpuni, alustades kanga valikust lõpetades pisidetallidega viimistluses. Täpselt enda kasvu ja kehavormide järgi.	kleite ja seelikuid	Jah kannan. Arvan, et niikaua kuni ära kuluvad. Eluea pikkust raske arvata, alustasin algajana õmblemisega koroonaa ajal ja järjest muutun osavamaks ning huvi süveneb.
Isikupärane väljendusviis; materjali taaskasutus	Enda ja laste riideid	Kannan neid nii kaua kui vähegi võimalik ja siis mõtlen, kas ehk annab veel kuidagi ümber teha või lapsele midagi valmistada.
	Dressipluuseid, püksid, ilma lõiketa asjad	Jah. Koguaeg. Sõltub materjali vastupidavusest ja õmblemise kvaliteedist.
Erineda teistest ja kanda omanäolisi rõivaid	Igapäevarõivaid	~10 aastat
Rõiva parem istuvus seljas. Lastelastele sobivad/ parajad/rõõmu valmistavad ja kvaliteetsest kangast õmmeldud riided peavad hästi vastu.	Kleidid, pused, t-särgid, retuusid, dressipüksid, mütsid, aluspüksid, bodyd.	Paar aastat kindlasti. Kvaliteetne kangas, korralik õmblustöö ja viimistlus.
Soovin odavate vahenditega rõivaid teha isikupäraseks. Ja vahel ka teha efektsest materjalist midagi silmapaistvat.	Mantel	Kannan pikaajaliselt, 10 aastaid. Sest need on erilised ja ajatud.
Mulle meeldib õmmelda endale kleite, seelikuid, pluuse, sest kaubandusest ei leia alati sobivat. Kõik algab kas leitud lõikest või kangast. Mind inspireerivad mõlemad võrdselt. Ja sageli ei ole ma nõus maksma kaubanduses küsitud hinda mingi asja eest, mille puhul ma tean, et selle õmblemine on kääritegu.	kleite, pluuse, seelikuid	Hästi õnnestunud riideid kannan aastaid. Põhiline põhjus, miks ühest või teisest esemest lõpuks loobun, on see, et ei tunne end neis enam mugavalt - nt liiga napid seelikud on mu jaoks minevik. Asi ei ole isegi sobimises või mitte-sobimises, ma lihtsalt ei tunne end neis vabalt. Mõni ese tüütab pika peale ka ära, enamasti olen saanud need lähedastele ära anda (kannavad rõõmsalt), mõned asjad olen ka taaskasutusse viinud (aga see on raske, sest kuidagi imelik on enda asju niimoodi kogumiskasti panna).

Omanäoline ese ennekõike	pluusid, püksid, topid, tuunikad.	Ma alles avastasin õblemise, seega loodetavasti on minu õmmeldud esemete eluiga 10+ aastat. Muidugi kannan.
Saan teha just sellised rõivad mida soovin kanda. Teistel ei ole sarnast. Pole mass toodang.	Kleite, pusasid retuuse	3-4 aastat. Koduses kasutuses kauemgi vbl isegi 10.
Meeldib ise teha, üritan valida hea kanga ja õmmelda kvaliteetselt.	Triiksärgid, püksid.	Kannan. Kuna alustasin õblemisega ca aasta tagasi, pole pikka vaadet veel võtta. Ära lagunenu pole midagi :)
Ei leia poest sobivat, eristumine ka	Kodukujundus	Enam mitte, riided ostan
rõõm isetegemisest, omanäoline ja ainulaadne ese, fännan taaskasutust	kleit, kodutekstiilid	kannan, kui selga mahub siis kannan mitu aastat
	Pluusid, kleidid	Jah, ilmselt hoian neid alateadlikult paremini
Saan ise disainid ja ona väikeste kätega midagi valmis teha.	Dressikleite, särke, retuuse, derssipükse ja dressipluuse.	Kannan koguaeg ja nii kaua kuni vastu peavad. Kõige vanem pluus 3 aastane ja siiani korralik.
Kuna minu mõõdud ei ole standardsed, siis teeb endale ise riided. Ja muidugi edevus, kellelgi ei ole sellist	T- särgid, püksid, kleidid	Ma ainult enda õmmeldud riideid kannangi. Ja niikaua kuni kangas kestab. Pükse nii paar aastat, T-särke veelgi kauem. Pikk kasutusaeg tuleb sellest, et töö on kohustuslikud tööandja poolt antud tööriided.
Saada ese, mis on minulik	Seelik, trikootazpluus	Niikaua, kui ära kuluvad
Kehale sobitum lõige ja erilisem või parem kangas	Pole ammu õmmelnud, aga meeldis kleite teha. Hetkel teen pigem parandusi	Pole ammu kandnud. Pole päris see stiil. Kas seisavad kapis või maha müünud
Kuna minu suuruses minu maitsele vastavaid riideid poest ei saa, tuleb ise teha. Nooruses ei olnud eriti midagi poest saada, kangaid läbi häda ikka leidis.	pulloverid, seelikud, joped, dressipüksid	Jah kannan. Kui materjal, värv ja lõige õnnestusid eriti hästi, kannan lagunemiseni, lisaks ma ka parandan rõivaid.
Tänaval ei tule keegi teine sellise rõivaga vastu	Kleite. Õmblen ka valmistooteid meelepärasemaks.	Ikka nii pikalt, kui kannatab. Hea materjal on alati abiks.

Raske on leida kehakujuga (minu pikkusele) ja maitse/stiiliga sobivaid riideid. Vahel, kui leian, teen koopiaid. Või siis niisama uusi riideid	Kleite / pihikseelikuid. Seelikuid ja lühikesi pükse olen ka õmmelnud.	Aastaid ikka. Praegu kannan kuus-seitse aastat tagasi tehtud kleite. Paari omaõmmeldud kleiti kandsin peaaegu 10 aastat. Kui juba olen vaeva näinud, siis ei loobu kergekäeliselt. Ja kui juba teen, siis sellise, mida tahan kaua kanda, ilusa ja mugava. Olen ka välja mõelnud sellised rõivatüübid, mida saab paljudel viisidel kombineerida. Kvaliteet nüüd nii hirmus hea ei ole :D õmblused ikka hargnevad vahel. Mõnikord on ka kehv kangas sattunud. Aga siis olen nõelunud ja lappinud. Riided, mis alguses käibivad "linnariietena", saavad pärast, kui on juba natuke liiga kulunud, lapitud, pleekinud, võidunud jne, teenida veel koduriietena.
Hea istuvusega kvaliteetsest kangast ajatu rõivaese.	Jakke, seelikuid, kleite	Kannan enamasti neid rõivaid mis on hästi väljakukkunud.
Meeldib ise õmmelda, oma ideid rakendada	Mantlid ja kleidid	Jah, kõike kannan - pole seisma jäänud
Vajasin nt teatud kujuga mööblipatju ja soodsam ja põnevam oli ise õmmelda kui tellida. Olen ka kodutekstiile, rõivaid ja mänguasju teinud, kui hoog peale tuleb, aga mitte palju. Kui midagi parandada või kohandada vaja, siis ka õmblen. Soodsam ja ei viitsiks ka väikse asja pärast kuhugi minna.	Kardinaid vist pikema aja peale kokku kõige rohkem.	Jah. Kui olen lõpetanud kandmise, siis vist enamasti kuna ei meeldi enam. Ühte seelikut ei kannan, kuna valisin liiga kortsuva kanga ja ei viitsi triikida.
Hea kvaliteediga naturaalsest materjalidest ja hea disainiga rõivad on kallid, seepärast tasub iseõmblemine rahalises mõttes ära. Teine oluline motivatsioon on n.ö. traditsioonide jätkamine - mu ema ja vanaema õmblesid omale kõik kergemad riided ise, oleks äärmiselt masendav, kui mina seda ei suudaks, võttes arvesse, kui head võimalused selleks tänapäeval on. (Mu vanaema elas üle 3 sõda, ta keeraks hauas ringi, kui ta näeks mind hädaldamas H&M viledate T-särkide pärast või nutmas Gerry Weberi kallite hindade üle.)	Püksid ja pluusid, t-särgid. Viimasel ajal õmblen põhiliselt pükse oma abikaasale ja kahele pojale.	Jah, kannan. Hästi õnnestunud asju kannan nii kaua, kuni nad ära lagunevad. Ma üritan alati kasutada nii kvaliteetseid ja ilusaid kangaid, kui võimalik, et asja näeksid head välja ja peaksid kaua vastu.
Ma lihtsalt pean kogu aeg midagi kätega tegema, käsitöö rahustab mind väga. Ja väga naudin keerulisi projekte ja nende välja mõtlemist (nt lastele kostüümide tegemine).	Praktilisi asju - mütsid, kindad, dressikad. Või lastele kostüüme paar korda aastas.	Enne lapsi õmblesin endale rohkem, hetkel ikka neile. Laste riiete puhul võib öelda, et esimesele lapsele tehtud riided saan ikka tavaliselt kolmandale-neljandale ka selga panna.
See on hobi ja samas ajendab mõnikord ka toote puudumine.	Püksid/seelikid	Kannan küll oma õmmeldud rõivaid- oleneb esemest, kui kaua. Ära ei ole midagi visanud, lihtsalt panen kappi oma aega jälle ootama.
Huvi õmblemise vastu, teraapiline mõju	Kergrõivad	Mitte kõiki, aga lemmikuid pikki aastaid järjest
Sest poes on kehva valik ja õmelda on huvitav	Kleite	Kuni enam ei sobi selga panna sest on ära kantud
Vahel tahad midagi ilusat ja korralikku	kleit	Aastaid. Eelistan ajatuid asju, mida saab kaua kanda.

Mulle lihtsalt meeldib õmmelda ja ennast selles vallas arendada. Plussiks veel, kui enda õmmeldud toode hästi istub ja sobib.	Kleidid, seelikud	Ikka kannan. Ühte seelikut näiteks kandsin lausa ribadeks, ca 15 aastat.
Minule enda isikupärase lemmiku eseme õmblemine ning selle kandmine.	Kleite	Keskmiselt paar aastat.
Ei ole hirmu peole minnes samas kleidis teist naist näga :D Rõivaste istuvus ja ka kvaliteet on parem, kui ise õmmelda.	Peokleidid, pluusid, villased mantlid	Aeg-ajalt kannan ise õmmeldud mantlit aastast 1995. Sageli teen uuskasutust iseendaga. Panen ära tüüdanud riided panipaika hoiule ja kui mõne aasta pärast meenub, et oli just sobiv riideese, siis otsin jälle välja. Tallele jätan ikka suurema emotsionaalse väärtusega või kvaliteetsemast kangast rõivad. Mõningaid neist saab kanda juba stiilipidudel.
Põnevus rahuldamine ja hakkama saamise tunne pärast eseme valmimist. Saab kanga ajada mustrisse, mida odavamata otsa toodetel ei ole.	Kleite	Enamus asju on alles. Mitukümenda aastat. Kõik ei lähe kahjuks selga.
Meeldib loovuse kasutamine; täpselt sellise asja õmblemine, mis on mõttes ja selle teostamine. Motivatsiooniks ka teha unikaalne asi, mida poest ei leia, kvaliteet ka palju parem, kui poes.	Kleit, kampsun, seelik, jakk	Harva, sest kasutan kangaid, mis sobivad peole, niisiis üritustel, sünnipäevadel kannan. Viimasel ajal olen proovinud hakata ka tegema riideesemeid, mida saab kanda igapäevaselt, neid kannan mitu korda kuus.
See kui näed, et "kartulikoti" eest küsitakse 100€ ... raha	Kleit, pusa, rõivaste parandused/ümbertegemised	Aasta äkki või 2. Tuleb uus mood peale.

Kuidas näeb välja sinu tööjärjekord tavaliselt? (Järjesta 1. lõige, 2.materjal 3. disain, kirjelda oma tavapärasest protsessi)	Kustkohast otsid infot ja soetad materjale, lõiked? (internet, poed, inspiratsioon jm.)	Kaua üks projekt kesmiselt aega võtab? (Vali üks enda teostatud projekt näiteks)	Kui palju raha kesmiselt ühe projekti peale kulutad?(näite põhjal)	Kas ise õmmelda on odavam või kallim? Miks, too näiteid.	Millist vajadust sulle isetegemine rahuldab? eneseteostus, isikupära loomine, kvaliteet jne.	Kas ostad poest rõivaid? Mis tooteid?
Näen pilti, otsin kanga ja teen lõike	Pinterest	Nädal	30-50€	Kallim. Ajakulu ja materjal tuleb kallim kokku kui pest osta.	Istuvus	Teksasid, kampsuneid, sokke, pesu
molemad! ostan kanga ja lõõn käärid sisse ja omblen prooviks. ei tee lõiget (mantel)	pinterest, kunagine õpitu	mantel (2 päeva) ilma voodreta	85€	vahel ka kallim, materjal on kallis aga too on kallis		dresse

Disain, materjal, lõige.	Materjal poest, lõiked ajakirjadest (modifitseerin) või teen ise	Kui idee ja materjal on olemas, siis nt. pusakleidi või seeliku tegemine koos tikanditega - ca 3-7 tundi (sõltub tikandite suurusest)	20-30 euri	Kindlasti kallim - ajakulu tõttu	Eneseteostus - isikupäraste rõivaste loomine. Ka kvaliteetse toote valmistamine on rahuldustpakkuv	Ostan. Eelkõige neid rõivaid, mis on tehniliselt keerukamad ja millede puhul on materjal väga määrava tähtsusega - spordirõivad, ülerõivad. Tegelikult kõike, kuna ise ei jõuaks nii palju ömmelda, et kogu vajadus ära katta.
1. idee 2. materjal 3. disain 4. lõige 5. töötlemine	Pinterest, moeblogid, ajalooliste lõigete puhul raamatud, filmid, tv	Keeruline õelda, mõni võtab nädala, mõni pool aastat, keskmine tuleb ilmselt kahe kuu kanti	50-60€	Odavam, kui õmblusaeg liigitada hobitegevuse alla, aja ja logistika juurde arvamisel tuleb kallim.	Isikupära loomine, kontroll iseend ümbritseva üle, kontroll kvaliteedi üle, eneseteostus, puhtesteetiline ilu	Pesu, sokke, sukki
Disain, materjal, lõige	Klubi	1nädal	30€	Mõlemat	Isikupära	Jah. Pesu, t särke
3, 2, 1.	Ideid ikka internetiavarustest ja inimestelt tänavalt. Materjale soetan päris poest, ei usalda veel ennast ja internetti, tahan käega katsuda või internetist siis kui keegi usaldusväärne isik soovib. Lõiked seni Burda või töötoas konstrueeritud isikuline lõige.	Liiga kaua, arulagedalt kaua. 2 kuud.	Liiga palju, arulagedalt liiga palju. 2x kuu tasu + kohalesõitmine + materjali tagaotsimise aeg ja logistika, ehk iseõmblemine ei ole kuidagi raha säästmiseks.	Kallim igal juhul. Kulunud aeg on pikk. Kui saaksin ümmelda ilma "trennis" käimata ja kui ei arvestaks kulu sisse oma töötunni hinnet, siis oleks ehk soodsam, kuigi hea materjal maksab tihtipeale rohkem kui valmisrõivas.	Meditatsioon, oma kätega loomise tegevus rahustab mind.	Ikka ostan, kõiki tooteid. Iseömmeldud on ikka enamasti projekttooted, mis moodustavad väga väikese protsendi kogu garderoobist.
3.2.1.	poed, internet	mitu kuud	erinev	erinev	eneseteostus ja et saad loodetavasti midagi	jah, erinevaid

					ägedat selgapanna	
1.materjal 2.disain 3.lõige	Internet, Pinterest, Instagram, Burda	Oleneb eseme keerukusest, kleit 1-5 päeva, mantel 1-2 kuud või rohkem	Kuni 50 eurot, aga on ka kallimaid kangaid nt 200 eurot/m jne	Vahel on odavam, vahel mitte. Mõne kleidi kangas on juba sama hinnaga mis poes kleit kohe osta. Tihti polegi asi selles, et ise õmmeldes on odav vaid siis saad täpselt sellise asja nagu soovisid, poes tihti polegi midagi huvitavat.	Eneseteostus, teised ikka kiidavad ja imetlevad ka :) Isikupära kindlasti ka ja muidugi kvaliteet	Ostan ikka, peaaegu kõiki, kui hind ja kvaliteet sobib siis ikka ostan. Teksaseid ostan ikka alati, kudumeid ja talve mantleid-veekindlaid/tuulekindlaid, spordiriideid.
1. Materjal 2 disain 3 lõige	Ideid kogun igalt poolt: jälgin tänaval inimesi, otsin internetist, vaatan YouTube disainerite moeshow sid, moenädalate ülekanfeid. Ülioluline inspiratsiooni allikas on kangas ise. Kangad muretsen peamiselt Eesti kaubandusest kangas&nööp, kangadžungel, abakhan, kangalavka Baaslõike leian burdast, tihti muudan seda, võtan vanalt hästiistuvalt tootelt	Kiirus sõltub vajadusest; nt pidulik voodriga kleit -3 päeva Villane mantel -1,5 aastat	Mu eesmärk ei ole odavus. Nt võib üks kleit (4m) ca 12 eur ja seal kõrval kleit (2m) ca 150 eur maksta	Tegelikult soodsam,(võrreldes disaintootega) vaatamata sellele kui kallis on materjal. NB! Ei saa võrrelda kiirmoe allahindlustega. Seal tihti puudub kvaliteet	Kõige olulisem on eneseteostus ja viimasel ajal ka asendustegevus stressamise ja töömõtetele	Kahjuks tarbin allahindlustega kiirmoodi, kuid tihti kujundan ja disainin neid ümber või täiendan. Topid, kleidid, teksased. Samas ka spets spordiriivad

<p>1. Lõike leidmine 1. Materjali leidmine/ ost 2. Lõike ostmine 3. Lõike trükkimine 4. Disain 5. Õmblemine</p>	<p>Internetist (Instagramis jälgin isetegijaid) leian mõtteid. Kanga ostan alati poest, mitte epoest.</p>	<p>1 kleit= ca 1 kuu</p>	<p>50-70€</p>	<p>Kallim, kui leppida Zara ja H&Mi toodete kvaliteediga. Kui aga on kvaliteet olulisem, siis odavam.</p>	<p>Iseolemine ja eneseteostus.</p>	<p>Ostan. Spordiriideid. Kui miskit meeldib, ostan.</p>
<p>disain, lõige, materjal, seejärel lõikan eseme välja ning hakkän õmblema.</p>	<p>Lõiked ajakirjadest, materjal kangapoest. Inspiratsiooni saan igalt poolt: sõbrad, kolleegid, ajakirjad, jne</p>	<p>Oleneb kui kiire on eesmärk saavutada, paarist nädalast kuuni.</p>	<p>Oleneb kanga hinnast: paarikümnest sajani.</p>	<p>Oleneb ajast, aga reeglina odavam.</p>	<p>Pigem rõõm omatehtud tööst.</p>	<p>Ikka, teksaseid, pintsakuid, mantleid.</p>
<p>kangas näitab mis sellest tuleb</p>	<p>internet, ajakirjad</p>	<p>paar kuud</p>	<p>kuni 80 eurot</p>	<p>ilmselt on kallim. masstootmises on materjalid odavamad</p>	<p>õmblen sellise asja mida teistel pole</p>	<p>ostan teksapükse, jopesid</p>
<p>Materjal jääb silma või siis mingi kindel soov saada teatud rõivaeset, siis pisut konstrueerimist ja pusimist, lõpuks läheb miskit ikka nihu ja selle tulemusena tekkib mingi omanäoline kiiks asjale</p>	<p>Pinterestist ideid, enda vajadusest, vahel ka poes nähtud esemetest ideid, tihti lihtsalt sattub tore kangas kätte siis hakkad nuputama mis teha.</p>	<p>Pool aastat või paar päeva, sõltub motivatsioonist</p>	<p>10-60 eur</p>	<p>Kallim kui osta ilus kvaliteetne kangas, sest poes on kangas väga kallis. Siis keerad pekki kas oma õmblemisoskuse tõttu või ei tule ikka päris selline nagu ette kujutasid, sest materjal ei sobi disainiga jms</p>	<p>Eneseteostus, isikupära</p>	<p>Jah vahel ikka. Valdavalt ülerõivaid ja kampsuneid, pükse.</p>
<p>Disain, lõige, materjal</p>	<p>Pinterest, Etsy, IG</p>	<p>Kodus õmmeldes ca 1 ndl.</p>	<p>35 eur</p>	<p>Väga suhteline. Ma usun, et on võimalik kuskilt analoogi odavamalt saada. Aga samas eelistan pigem kvaliteetsemat kangast ja sellise hinnaga kindlasti poest ei saa. Kaudne kulu on muidugi aeg aga see ei</p>	<p>Eneseteostus, looming, isikupära, istuvus, ainulaadsus, eduelamus.</p>	<p>Jah. Spordiriided, õueriided, pesu, teksapüksid, kudumid.</p>

				lähe hobi puhul arvesse. :)		
idee, lõige, materjal	ajakirjadest lõiked ja mõnikord ideed, internetist ideed, poest kangad	olen teinud päevaga aga olen pusinud ka pool aastat	Ei ole kunagi rahalist poolt mõõtnud. Olen mingite ideede ajal ostnud kangaid ja kui mõne aja pärast on läinud tegemiseks, on tundunud, et nagu tasuta oleks saanud	Arvan, et kallim. Eriti kui vaadata, mis hinnaga tavamoodi poes müüakse ja kui arvestada juurde aeg, mis mul õblemiseks kulub ja tööd, mis sel ajal mul tegemata jäävad.	Võtan seda kui hinge rahuldavat hobi	Ikka ostan, viimasel ajal internetikaubamajadest
Materjal, lõike valik, väljalõikamine, õblemine jne	Trennikaaslastelt, burdast, internetist	Korra nädalas õmmeldes ca 1 kuu. Kodus järjest õmmeldes pusa tegemine kokku ca 2 h	Ca 25 euri (pusa, kleit)	Oleneb kui kallis maitse on, bränditooted kallimad kindlasti. Aga lihtsaid asju vist õmmelda kallim, kuna poest ostes on materjal kallis. Aga tihti on ise tehtult kvaliteet parem ja toode paremini istuvam.	Ongi isetegemise rõõm, toote istuvus ja omapära	Ikka ostan-õueriideid, mida raskem teha
3, 2, 1	Materjale kauplusest, isiklikest varudest, lõikeid teen ise v võtan olemasolevatest lõike ajakirjadest ja kohaldan	3h - 1 nädal	15 - 150 euri	Kui tahta lihtsat eset, siis kallim aga kui on soov kvaliteetse ja hästi istuva mantli osas siis soodsam	Isikupära ja kvaliteet	Aluspükse, sokke, t-särke
1.materjal, 2.disain, 3.lõige või kui Burdas on äge tegumood, siis lähen tegumoele sobivat kangast otsima	Lõiked võtan Burdast, netist pole tellinud. Kangaid käin poes katsumas, netist olen tellinud, aga siis	Aastavahetuseks õmblesin sametist kleidi, kangas Abakhanist ja õblemisele läks kolm päeva.	Sametkleidi hinnaks tuli 23€	Kallim, sest aegu ka maksab.	Isikupärane (värviline, lõbus) ja vastavalt minu figuurile.	Teksapükse ja t-särke

	polnud värvidega rahul.					
Materjal, disain, lõige	Internet	Nädal	50	Oleneb materjalist, lõikest, disainist.	Isikupära loomine	Poest ostan, mantlid, joped, püksid
Disaini valik, lõike leidmine või tegemine, materjali ostmine.	Info internetist, lõiked paberajakirjades.	Lapiseelik 1-4 kuud.	Lapiseelikule kulub alla 10 EUR triiksärke jms, aga kleidikangast elementide keskmiselt 35. Nööpe ja lukke saab sentide eest.	Kui on võimalik ise osta, siis ma ostan. Kui mulle meeldib ise tuleb ise õmmelda, siis kvaliteedi huvides ma nt odavat sünteetilist kangast EI kasuta, vaid valin kallima puuvillase v villase.	Eneseväljendus ja mulle sobiv materjal. Ma ei talu sünteetilisi kangaid.	Enamuse ostangijoped, teksad, villakampsunid. Minule sobivaid puuvillaseid kleite ja seelikuid poodides ei ole.
1. Vajadus v idee 2. Disain 3. Lõige 4. Materjal 5. Õmblemine	Lõiked enamasti proovin leida raamatukogudest, eelnevalt vaatan netist soovitud ajakirjad välja, aga kohapeal on ka hea lappamas käia kui ideedest puudus. Materjalid tellin netist või ostan kohapealt. Kui vaja erinevaid kangaid sobitada, siis on kindlam tavapoest osta.	Näiteks softshelljakk, ideest teostuseni 2n tavaliselt.	25-50	Kallim, olenevalt tootest muidugi, aga endale tehes ei arvesta tööraha. Materjalid on üldiselt kallid.	Eneseteostus, kvaliteet	Teksad, joped - liiga ajakulud ise teha.
3,2,1.teinekor ka 2,3,1 ja 1,2,3. 😊	Meeldivad ajakirjad. Vintagest kuni tänapäevani. Pinterest. Enamasti oled tuleb kohandada kõik	Lihtsam tööga saab lõikest valmis tööni 1päevaga. Lihtsama lõikega kleit näiteks.	Antud näite puhul oli vastuvõtu kleit ja kangas oli suhteliselt kalli meetri hinnaga aga tol hetkel oli	Pigem nii ja naa. Sõltub mis toodet õmbleõs hakata. Taaskasutus põhimõttel kindlasti soodsam, ainult oma töö ja aeg.	Sobivus, kvaliteet, kestvus, erinevus.	Peamiselt ostan igapäeva riietuse teisekää poodidest. Uuskasutus. Sõbralt sõbrale. Kaubanduskeskuste tootevalik jätab külmaks. Harva, kui miskit head.

	vastavalt kehatüübile/mõõtudele.		ka soodustus. Seega kleidi kangas läks maksma umbes 50 eurot pluss vooder.	Uus kangas projektiks, siis ikka päris kallistöö.		
Materjal, disain, lõige. Näen meeldivat materjali poes ja mõtlen mida sellest teha. Või näen kellegi seljas meeldivat rõivast, kuid poes sellist pole (või on liiga kallis). Lõike otsin siisvastavalt vajadusele või teen ise.	Kangaid otsin Abakhanist vms odava kanga poodidest. Lõiked kas raamatukogu ajakirjadest või teen ise. Ideed internetist, tänavalt, poest...	Väga erinev. Kui kõik sujub, siis paar päeva. Kui jääb toppama, võib mitu kuud võtta.	5-15 euri	Kuna kasutan odavaid kangaid, siis tihti odavam. Muidugi on kalsuka riided veel odavamad, aga ise õmblen täpselt selle mida tahan.	Eneseteostus, isikupära.	Enamus kalsukatest. Vahel ka poest soodusmüükidelt. Erinevad tooted, kui midagi väga meeldib ja pole kallis.
Tekib idee, teen disaini, otsin materjali, konstrueerin lõike ja õmblen.	Lõiked teen ise, materjal reeglina tellin mõnest e-poest või kangapoest.	Kleit koos materjali otsimusega paar päeva, voodril mantel vast paar nädalat.	Täispikk kleit max 50.-	Endale teha odavam.	Kõik kolm.	Pesu, sukad, sokid, sportlikud talveriiet.
Materjal Lõige Disain	Internet Poest	1,5h	10€	Odavam Kestavad kauem	Kvaliteet	Jah Pesu Tsärgid
See on kuidas kunagi. Vahepeal tuleb kõigepealt materjal, mis kõnetab, seejärel disain ja siis lõige. Aga vahepeal tuleb esimesena disain, siis materjal ja viimasena lõige.	Pinterest (Nii inspiratsiooniks kui ka tehniliseks infoks + sealtkaudu võib ka väga kasulike linkideni jõuda) Burda (Lõiked) Teise ringi kauplused ning kangapoed (Materjal/furnituur jms)	Oleneb täiesti, aga kuna ma pole tehniliselt veel nii kiire ja osav, siis läheb pigem kauem. Konsentreeritult töötades disainist, materjali leidmisest kuni lõigete ja projekti valmis õmblemiseni keskmiselt 4 päeva.	Keskmiselt 25€.	Oleneb tootest, kuid ma ütleks, et iseendale õmmeldes on kindlasti odavam, kuna poes maksaks need tooted tunduvalt rohkem. Aga kui valida kvaliteetsemad ja kallimad kangad, siis ei pruugi ise õmblemine odavam olla.	Mida aeg edasi, seda rohkem on mulle eneseteostuse kõrval olulisemaks saanud ka isikupära loomine.	Sokke, pesu ja mingeid kindlaid jalanõusid ostan küll poest jaa, aga kõik muud asjad soetan teiselt ringilt.

<p>Ausalt öeldes on mõlemat pidi. Mõnikord teen testimise töid, seega lõige on olemas, mul on vaja vaid õige kangas valida ja endale sobiv suurus valida. Teinekord on hulk materjali ees ja tean, et tahan sellest midagi õmmelda - siis otsin või loon ise lõike ja õmblen. Mõnikord on idee, et tahaks umbes sellist asja ja hakkab siis materjali ja lõiget otsima. Mulle meeldib vaheldus - ainult järjest testtöid ei taha teha, vahepeal tuleb muudmoodi loomingulisus valla päästa.</p>	<p>Rõivaste lõikeid ostan enamasti internetist, kangaid kas netist või kangapoodidest . Inspiratsiooniks on Pinterest ja teiste õmblejate tööd (enamasti Instas hästi näha, samuti FB erinevates gruppides).</p>	<p>Oh. Kuna ma õmblen nii erinevaid asju (kodutekstiilid, rõivad, kotid jne), siis ma ei oska küll üldse ajaliselt seda mõõta. Hetkel töös olevat mantlit olen juba kuu aega järjest nokitsenud teiste tööde vahel, samas lapse nukule lapitehnikas teki ja padja sai ühe hilisõhtuga lõpetatud.</p>	<p>Jällegi täiesti seinast seinast. Olen õmmelnud asju nii, et kangale ei kulu sentigi (mööblikanga näidistest, mis tasuta saadud), ainult niidile läheb raha. Samas jällegi praegu töös oleva mantli pealiskangas läks 70-80€ maksma. Ma ei ole rahalisi piiranguid pannud - ma nime järgi üldjuhul kangast ei osta ja selle eest juurde maksma ei hakka. Pigem olen nõus rohkem maksma hea koostisega kanga eest.</p>	<p>Ma ausalt ei oska vastata, sest pole endale ammu riideid poest ostnud (va pesu).</p>	<p>Arvatavasti eneseteostus ja rahustab närve.</p>	<p>Ainult talvejoped, pesu, sukkpüksid. Osa spordirõivaid on ka sellised, mida ise õmblema ei hakka, sest õiget kangastki pole saada, aga õnneks need peavad ka kaua vastu ja pole ammu ostma pidanud.</p>
<p>1. Materjali valik 2. Idee 3. Lõigete konstrueerimine kui täpset õiget lõiget kusagilt mujalt ei leia 4. teostus</p>	<p>Algselt on endal mingi ettekujutus mida tahan, siis hakkab otsima netist ja Burdadest</p>	<p>4-20h oleneb keerukusest</p>	<p>Mitte üle 50€. Kasutan ära sooduspakku mis kangaste ostmisel</p>	<p>Kui odavam on ise teha, siis teen ise. Kui osta, siis ostan, aga eelistan kvaliteeti.</p>	<p>Teraapia.</p>	<p>Peamiselt spordiriideid.</p>
<p>Esmalt "valin välja" mida teha tahan, ehk teen disaini, seejärel teen lõike ja panen selle istuma ja siis valin viimasena materjali.</p>	<p>Internetist, lõiked teen ise või kasutan tailornova generaatorid lähedaste põhjade jaoks</p>	<p>Kaua, aga ma teen ka käsitsi tikandeid või pitsi lisamist või palju tükke, lisaks tihti on lõike tegemisel mitu proovitööd, millel istuvust parandada.</p>	<p>40-50 eurot, aga see on suuresti ainult lõppmaterjali hind, sest mul on mingi varu odavaid kangaid proovimiseks olemas</p>	<p>Odavam, sest isegi, kui ma esialgu kulutan rohkem, siis esemed kestavad aastaid. Ma näen, et 10+ aastat võiks asjad vabalt</p>	<p>Isikupära loomine ja kestlikus</p>	<p>Taaskasutuspoodidest kampsuneid, nii õhukesi kui paksusid, kuna ma ei viitsi kududa.</p>

			"varutud" ja paberi osas olen loominguline	elus olla ja kantavad, seega on pikas plaanis vaja vähem asju osta.		
Materjal, lõige, disain.	Kasutan tihti ottobre lõikeid. Vahest võtan nišši ka mõnest netis nähtud tootest.	Oleneb lõike keerukusest ja palju aega on. Lihtsamad asjad valmivad päevaga/tundidega, keerulisematega läheb ikka aega.	Ei oska öelda	Kallim. Oma aeg maksab ka, aga tihti me seda tööd tehes sisse ei loe.	Eneseteoatus ja võimalus teistest erineda.	Jah. Kõiksuguseid.
1.materjal 2.disain 3.lõige 4.teostus 5.muudatused	Inspiratsioon peamiselt instagram. Lõiked tulevad raamatukogust õmblusajakirjadest, kuna osta ei jõua. Materjal kas taaskasutusest või kangapoest.	Kui õige materjal ja idee ning lõige olemas, siis üks nädalavahetus. Lõike leidmine kõige keerukam kuna peale eesti ja inglise keele väga ei valda muud ja ilmalõiketa ei oska alustada.	Mida vähem seda parem. Kuna siiani õmmelnud pigem lihtsamaid, väiksemaid asju, kuhu kangast ei kulu üle 2m, siis max 20€.	Oleneb ideest ja kangast. Minu soovide/unistus e teostamise jaoks pigem kallim, sest mul on teistsugune idee/maitse kui suuremal massil.	Võimaldab põgeneda sellest ümbritsevast negatiivsest maailmast ja oma ebameeldivatest mõtetest. Isetegemise ajal aju puhkab kuna muidu olen suur ülemõtleja.	Ikka, endale siiski enamuse ostan, kuna ei pea ennast nii heaks õmblejaks. Lastele pigem teen ise aga ostan lisaks välisriided ja teksad jms
Vajadus, materjal, lõige	Vajaduspõhiselt, tootmisjääd	2-3 tundi õmblemiseks. Materjali otsimise ja alustamise peale aeg määramatu	Alla 10€	Lse õmmelda on sageli kallim, kui osta. Lse õmmelda on odavam, kui lasta õmmelda. Kindlasti määrab hinna ka ufo-de hulk kapis - mul pigem väike, kui keskmiselt õmblejatel	Ma ei pea poes käima. Saan parajad pikkused, laiused riietel. Leian materjalidele kasutuse ja annan ideed edasi	Teksapükse (Lidl 12€) Vetthülgav jope - ei pea mõistlikuks ise teipe jm varuda

3, 1, 2 - esmalt näen kusagil midagi mis meeldib. Seejärel üritan mõista kuidas seda teostada ja siis hakkan sobivat kangast otsima. Vahest tuleb ette aga olukordi kas eriti põneva kanga leidmise järel hakkan hoopis mõtlema .ida sellest teha ehk siis 2, 3, 1	Põhiliselt internet	Kuu		Enamasti kallim, sest kvaliteetsed kangad on kallimad kui masstootmises kasutatavad ning aeg on ka kallis	Isikupära loomine	Ikka- aluspesu ja oalusrõivad (joped)
Materjal, lõide	Internet	1 päev	20 eur	Odavam. Saad kvaliteetsema eseme võrreldes valmis esemega.	Kvaliteet	Sokid, aluspesu, üleriided
1. Disain, 2. Materjal, 3. Lõige. Mind inspireerib materjal, see annab mulle visiooni ja idee. On ka vastupidi. Mul on palju erinevaid materjale, mis on mul meeles. Tihti tuleb lihtslat disaini visioon seoses konkreetse materjaliga. Teen sketch's, et oleks ka teosus plaan olemas ning alustan lõike tegemisega. Edasi on töötlus, proov ja viimistlus.	Kõik inspireerib. Kogun seda infot oma telefoni ning vaatan neid kaustasi, kui vaja inspiratsiooni. Kõige rohkem kasutan pinteresti, hea mugav koht kaustade tegemiseks ning koguaeg tuleb materjali peale. Materjale saan välismaalt reisides ja enamasti Eesti abakhanist.	Peorietus õhtuks - 5-7h	~30€	Sõltub materjali valikust, kuid koguväärtus on ka personaalne ja teeb igatahes kalliks toote.	Eneseteostus, isikupära loomine ja kvaliteet.	Ostan palju igapäeva riideid kaltsukatest. Pesu ostan üldiselt kiirmoe brändidelt
materjal , joonis siis lõige	internet ja pood	3-14 päeva	30 euri	alati on odavam ja tehtud hoole ja armastusega	isikupärane ja loeb kvaliteet samuti oma keha järgi tehtud	ei

materjal-disain-lõig e. Vahel ka disain-materjal-lõig e	konstrueerin lõikeid ise, kasutan ka ottobre lõikeid, vahel väga harva olen mõne lõike ka netist ostnud	pool päeva kuni 1 päev	10 eur (osa esemeid olen õmmelnu väga kallist kangast, armastan ainult naturaalseid materjale, aga kõrval suur osa taaskasutusm aterjalidest, nii et 10 eur on ehk keksmine)	Pigem odavam, kui kasutada taaskasutusmat erjale ja tavaliselt saab täpse ja soovitud toote, mistõttu jäävad ära mõtted ostud rõivastele	kõik need 3 sobivad - just eneseteostu s, kvaliteet, sobiva ja isikupärase garderoobi loomine, roheline jalajalg	Ostan peamiselt kampsuneid, pesu ja vahel veel midagi. Ja olen üsna kindel Gudrun Sjödenni kaubamärgi kasutaja
Täiesti erinevad olukorrad. Vahel näen mingit kangast ja tuleb mõte, teine kord lappan ajakirja ja lõige meeldib ja siis hakkab materjali otsima.	Lõiked enamasi Burdadest, vahel ka Ottobre. Materjale tahan ikkagi katsuda, seega käin poodides, Abakhan, Kangadzungel ja lemmik Kangas ja Nööp. Netipoodidest tellin vaid trikotaaze.	Kui segavaid elemente pole, siis voodril lihtne kleit 1 päev.	Olen taaskasutus materjalist teinud piduliku kleidi 6 euroga ja sarnase lõikega kleidi mille materjal läks maksma 50 eurot.	Minul kindlasti kallim. Eelistan millegi pärast ilusaid, aga kalleid kangaid.	Eneseteostu s ja isikupära	Pesu ostan. Spordijoped ja teksad(pean alati lühemaks tegema). Sviitid, kampsikud, T-särgid vahest.
Tekib mingi idee kas kangast või mõnest lõikest lähtuvalt. Kui idee pole piisavalt konkreetne, siis joonistan mitmeid variante. Lõike projitseerin kangale projektoriga, lõplik disain kujuneb õmblemise käigus.	Lastelõigete pdf-lõigete pakkujad netis, erinevad fb grupid. Pinterest.	Umbes nädal.	40-60 eur.	Kallim oluliselt.	Oma loomingulisu se vajaduse rahuldamine. Ainulaadsete ja hea kvaliteediga riiete loomine.	Endale ostan. Lapsele peamiselt vaid õueriideid ja sokke-sukkpükse.
2-3-1	internet ja inspiratsioon	1 nädal kuni 2 nädalat.	40-45 eurot.	Pole sellel peale mõelnud, kogu elu olen endale õmmelnud.	isikupära loomine, eneseteostu s	ei mäleta millal viimati olen ostnud.

Disain, lõige, materjal, tehnoloogia välja mõtlemine.	Materjalid reisiselt kaasa toodud, interneti e-poodidest, kohalikest kangapoodidest. Lõiked erinevatest moeajakirjadest ja kohandan ise ning kombineerin vastavalt tegumoele.	Mantel 4 päeva, kleit 2-3 päeva, muude eluliste tegevuste kõrvalt.	Kleit 25 €, mantel kuni 60€.	Odavam.	Eneseteostus, isikupära, kvaliteet.	Mõnikord, kui on eriti sobiv tegumood ja värv, nii et tunnenkohe ära, et see on "minu".
Otsin inspiratsiooni. Vahel on selleks mõni pilt internetist, vahel valmis lõige ajakirjast ja vahel hoopis kangas ise karjub näkku, milleks ta saada soovib. Nii et töö järjekord kujuneb vastavalt sellele. Vahel on kindel lõige, siis ostan kanga täpselt sellele, kui palju kulub. Vahel jälle kangas on olemas, siis teen lõike/muudan lõiget vastavalt vajadusele.	Internet enamasti.	Kui saaksin omas mullis tegutseda, läheks kiiremini, aga kuna õmblen väikeste laste kõrvalt, siis võib vahel mõni lihtne asi võtta mitmeid päevi. Nii et ei oska hinnata seda...	Üldjuhul üritan kangaid odavamalt osta, kui võimalik. Üritan ikkagi maksimaalselt seda rada minna, et enda õmmeldud tuleks odavam, kui poest ostetud asi. Väljaarvatud juhul, kui on mingi väga spetsiifiline lõige/kangas mida kindlasti soovin.	Oleneb, mis kangad valida. Aga nagu eespool mainisin, siis enda õmmeldud asjadesse on pandud hing sisse, nii et rahalises mõttes pole isegi vahet, kas ostetud kallis kangas või tehtud näiteks taaskasutuspoest leitud kangast/teisest riidesemest. Isetehtud asjadel on teistsugune väärtus.	Kõik need vastused 😊	Kõike ostan vastavalt vajadusele. Kombineerin ise õmblemisega. Kui ise ei jõua/viitsi õmmelda, aga kohe on vaja, siis ostan. Rinnahoidjad ja sokid on veel ka ise õmblemata 😊 Lastele koduõues trööpamise kombekaid olen ka tavaliselt teiselt ringilt ostnud, mitte ise õmmelnud.
äge kangas/vajalik ese sellest/lõike nuputamise/käärid sisse ja kui koera saba veel jäänud, kappi seisma. Aasta pärast avastad - ohh kui äge asja sellest saab	fb kangaste müügi grupp, natuke poode ka. Lõiked vana asja pealt või nii ja naa.	2 tundi (tavaline tuunika) või 2 aastat (mõni kleit). Sukmanid tellimustööna 1 pikk päev e 10 tundi.	teise ringi poest saadud kangas on 2€, pitsid sinna juurde mõnelt teise ringi poe kardinalt harutatuna 3€. Poest suvekledi kangas 50€.	Ise on kallim, kui vaadata H&M hindu. Aga voodriga kostüümiseeliku eest poeraha küll välja käia ei taha.	Iga kord on see väljakutse - kas saan hakkama või ei. Olen vajaduspõhine iseõppija.	Ostan neid, mida selle raha eest ise küll tegema ei hakka. Ja mida ei oska.

	Raamatutest ja internetist infot, lõiked peamiselt ise	Ca päev	Näiteks jope peale ca 50€	Kui ajakulu sisse arvestada, siis kindlasti kallim, sest kangaid ei vali kõige odavamaid	Eneseteostus, kvaliteet ja teraapia	Rinnahoidjad
Vahest on vajadus (lapsele uus jope), siis otsin esmalt materjali, siis lõike. Vahest näen põnevat kangast ja ostan, aga siis ootab see kangas sageli kaua inspiratsiooni lõike valimisel.	Vahest saan lõikeidee poes valmisriideid vaadates või kellgi seljas mõnda huvitavat riiet nähes. Lõiked enamasti Burdast, aga käin nendega üsna vabalt ringi ning muudan lõike juures tavaliselt palju.	Kuna ma käin väga intensiivse koormusega palgatööl, siis võib mõne projekti teostumine paar nädalat aega võtta. Varasemalt armastasin mõnda asja alustades selle samal päeval ka lõpetada (lõike tegemine, välja lõikamine, õmblemine) ja siis läks asi ka poolde öösse.	20-50 eurot.	Korralik meeste päevasärk maksab poes 80 eurot. Ma suudan sama kvaliteediga särgi ise teha, materjalikulu umbes 20 eurot. Samas endale mõne kleidi paariks korraks kanmiseks saaks odavamalt, eriti kaltsukatest. Satsiseelikut ise tehes tuleb jälle korralik sääst. Endale pesu õmmeldes ei tule rinnahoidja maksumuseks 140 (!) eurot ja oma õmmeldud rinnahoidjad sobivad alati.	Õmblemine on vaheldus ja loomine. Mitut sarnast asja järjest ei soovi õmmelda.	Sukki ja sokke. Talvejope otsin viimati ja naaritsanahkse kasuka.

<p>Disain ja teostus. Ei alusta kunagi lõikest.</p>	<p>Disainiinfo tuleb sotsiaalmeedia kaudu koju kätte (innustavad väga erinevad disainiliigid, ja ka muu üldine kultuurimaailma taust). Kangaid ja materjale ostan tavaliselt jooksvalt second-hand ja vintage poodidest, nii reaalsest kui veebist (nt koleda disainiga he villane mantel, mida mingil hetkel materjalina kasutada vmt), sest nii saab pakkumistes olevat kvaliteetmaterjali parema hinnaga. Vajaduspõhiselt ostan harvem.</p>	<p>Tavaliselt võtan ette ühepäevaseid tegemisi. Varem tegin ka pikemaid töid.</p>	<p>Võimalikult vähe. Enamasti kulub rohkem raha vaid furnituurile, sest materjale hangin pigem ebatraditsioonilisel viisil.</p>	<p>Kui osta nii tavapoest korralik kangas ja ise õmmelda, siis on tulemus tavaliselt isegi kallim kui poes. Kui võrreldafisainerilist tellimisega, siis saab ise tehes odavama hinna.</p>	<p>Kõik nimetatud teemad. Lisaks meeldib mulle nt ka heade materjalide jahtimine sekkaritest, ümbertegemist soosivate esemete leidmise üllatus jne. Ja fakt, et olen leidnud ja valmistanud midagi efektset ja maailma trendidega haakuvat ilma suurte väljaminekuteta.</p>	<p>Pärispoest (st uusi rõivaid müüvatest kauplustest) olen viimasel ajal ostnud vaid sokke, t-särke ja pesu.</p>
<p>Materjal, idee ja siis hakkam lõiget otsima või teen ise.</p>	<p>Materjalid poest ja netist. Lõiked peast ja ajakirjad. Ideed oma peast või netist, tv.</p>	<p>Oleneb täiesti aasta-ajast, suvel aiatööd, talvel rohke aega. Kui inspiratsioon on laes siis mõni päev, kui mott või aeg puudub siis mõni kuu.</p>	<p>Keskmiselt 10-15 euri</p>	<p>Ilmselgelt kallim, muidugi oleneb tootest. Laste retuusid on poes alates 3 eurist, ise tehes kindlasti kuskil 7-10 euri. Endale saab kleidi 20 euriga, poe kleit võib maksta 50 euri.</p>	<p>Kõike mainitud.</p>	<p>Ikka ostan, kõike.</p>
<p>1.materjal.kui näen meeldivat, mis inspireerib. 2.disain.mida vajan, ihaldab? 3. lõige</p>	<p>Materjal enamasti taaskasutusest. Lõiked ajakirjadest. Inspiratsioon</p>	<p>Oleneb, kas saan järjest teha. Ammu pole teinud, ei mäletagi</p>	<p>10€</p>	<p>Täiesti nii ja naa</p>	<p>Kõik eelmainitud</p>	<p>Ostan ainult teiselt ringilt</p>

	pinterestist näiteks					
Idee, disain, lõige, kanga/furnituuri otsing ja ost, juurdelõikus, õmblus	Facebooki grupid, pinterest	Oleneb keerukuse astmest, halloweeni/kõhutantsu kostüüm 1-2 kuud, t-särk 1 päev	Kõige kallim on olnud kõhutantsu kostüüm ~100€. Kõige odavam t-särk 1€	Odavam, jääb ära vahendaja (pood) ja kangaid leiab päris odavalt kui hästi otsida	Lemmikhobiga tegelemine, eneseteostus, loomingulisus	Ainult sooja talvejope
Disain (mida mul vaja on/mida ma tahan), lõige, materjal (lõike ja materjali puhulmpüüan esialgu koduste vahenditega hakkama saada)	Madebyruni, ellie and mac, grupid facebookis (õmblemine, käsitöö, lõigete tegijate grupid)	2-3 päeva	20	Odavam. Sest tahan mõnusat materjali ja see on valmiskujul üldiselt kallim. Lisaks saan kanga ülejääke kasutada ka muudes projektides.	Enda aeg ja ise millegi tegemine maandab stressi	Kõike ostan poest ka, aga viisakad püksidnn need, mida ma ise pole teinud.
1. Disain 2. Materjal 3.lõige	Internet ja isiklik vajadus mingi konkreetse asja järele mis kapist puudu.	Pool päeva	Kanga kulu.	Viimasel ajal isegi kallim, sest hea kangas maksab palju.	Selga istuvus ja isikupära	Ostan igast
Mõte peas, kangas,lõige	Internet ja kapi revideerimine	4-5 tundi. Oleneb mida teha	Kanga kulu+ lukud, niidid, nõöbid	Mõnikord kallim. Mõnikord on kaupluses valmistoodang odavam, kui ostetud kangas	Isikupära	Pesu
idee/joonis, konstrueerimine, juurdelõikus, õmblemine, proov (kui vajalik), õmblemine ja viimistlemine	internet+peas - ideed; materjalid 2. ringi omad, lõike konstrueerin ise	löpaka kott - 30min-1h, kergrõivad 1-2 päeva, ülerõivad 3-4 päev äkki?	kuni 50€	kallim - ajakulu suurem	ajudega töötisest vaheldus	-

<p>Materjal, siis disain ja lõige</p>	<p>Materjalid - Karnalux, Abakhan, Riimetex, Kangasahver, Eurokangas (Helsingi). Lastelõiked - Etsyst, nt MadeByMePatterns või ajakiri Ottobre, endale nt StyleArch, noorena kasutasin Burda lõikeid. Endale pean väga kohandama.</p>	<p>Retuusid 3-aastasele 1 tund, öösärk endale 2...3 tundi. Jakk endale võtab päevajagu tunde vähemalt. Aga pole ammu voodri ja tugevduskangaga asju teinud tegelikult. Kuigi saaks hakkama. Pole piisavalt inspireerivat kangast leidnud.</p>	<p>Võimatu vastata "keskmiselt". Abakhanist leitud huvitava kanga meeter võib olla 5 eur, aga õmblusmasin ate hinna peaks siis projekti peale ära jagama, aga mitme projekti peale?</p>	<p>Noorena, nõukaajal õmblesin endale ka voodriga jakke ja mantleid, lastele peaaegu kõike Veritase õmblusmasinaga, siis polnud lihtsalt häid valmisriideid. Isa triiksärgid läksid kangana taaskasutusse ja beebi "siputuspükse" tegin uutest helesinistest ja kollastest maikadest. 1991 pääsesin soome 4 kuuks arhitektipraktikale ja sealt saiti kohvritäie kangajuppidega - põnev trikotaaž ja tuulekindlad kangad peamiselt. Laste kombedeks need viimased. Praegu on tore võimalus uuesti oma oskusi kasutada, natuke teises suunas. Kvaliteetse õmblusmasinaga on lust teha. Soetasin 4 aastat tagasi Juki MO-654De overlokmasina, siis vana Veritase asemel Juki HZL-G220 ja no viimane mänguasi on</p>	<p>Mõne asja puhul eneseteostus. Mõnikord siis kvaliteet, nt ostetud asju tuleb sageli oma keha järgi kohandada - mul on sirgem õlajoon ja vöökoht peaaegu puudub. Lasteriiete puhul puhul saab kiirelt ja lihtsalt kokkusobivad asju teha, sh kostüümipeoks. Poes olevad lasteriided on ju enamasti üle dekoreeritud ja/või kallid ikka ka. Et siis saab vanaemana aidata noort peret, nii nagu minu vanaema õmbles meile ja õpetas mind õmblema... Olen tehtud eri etappides pildistanud, kui sul sellest magistritöös abi oleks kirjuta pille@nagel.ee</p>	<p>Ikka ostan poest. Üleriided, spordiriided, teksad, püksid jms. Aga head viskoostrikoo öösarki lihtsalt ei leia.</p>
---------------------------------------	---	---	---	--	---	--

				Brother coverstich CV3550. Kas hobide puhul arvutatakse hinda?		
1. visioon - igatsus mingi konkreetse eseme järgi, 2. lõike otsimine vastavalt oma oskustele, 3. materjali (kanga ja tarvikute) valik 4. tööprotsess - mõõtude kohandamine, väljalõikamine, õmblemine. 5. viimsitlus - vajadusel veel disainidetaliide lisamine omapärase toote saavutamiseks	õmblusajakirjad est, neid laenutan kohalikust raamatukogust. Kangaid valin esilgu veel päris poodidest	lihtsamada asjad u 1-3 päeva	ei ole täpselt arvestanud, kalleid materjale ei ole veel ette võtnud	Kiirmood on odavam, eriti kui on allahindlused, sest isegi kangas võib olla kallim. Lisaks tuleb arvestada, et vaja niite, nõõpe, lukke, liimiriidet vms lisatarvikuid. Vahel vaja osata ka ajakirja lõigete jaoks	Saab loovuse enda seest välja lasta ja vanadele riidele anda taaskasutust . Ning kõige suurem pluss on rahulolu ning rõõm, kui valminud ese on hästi välja tulnud.	Ikka ostan, endiselt veel enamuse rõivastest. Üleriideid jäängi ostma, neid ei plaani õmmelda. Vähemalt mitte veel.
	Teen ise	Paar nädalat	Ei kulutagi. Materjalid on ajas kokku kogunud.	Igatahes odavam. Isegi kui kõik materjalid ostma peaks. Väärtus, mis isetegemisega lisandub, on ju hindamatu. Ühegi masstoodangu a seda ei kaasne ja disainertoodang on jällegi liiga kallis.	Kõiki mainitud: eneseteostus, isikupära, kvaliteet, mediteerimine (rahustav tegevus)	Kui ostan, siis taaskasutusest
2 ja 3. Otsin inspireerivat kangast poes, mõtlen välja disaini, tavaliselt ilma lõiketa, õmblen	Materjali kangapoes, disaini ideed elust enesest, internetist, oma peast.	Vahest 6 päeva, teinekord pool aastat, vahest ei saagi valmis. Edukas projekt oli 1 dressipluus...õhtul võtsin vana dressika pealt lõike ja järgmine	Sõltub õmmeldavast esemest. Aga otsin allahindlusega kangaid. Max 20 eur. Aga vahest ka rohkem.	Sõltub. Vahest odavam vahest kallim. Eriti kallid on siis kui tuksi keerad :) Ja kogu kangale kulutatud raha raisku läheb.	Vaheldus ja rõõm kui midagi valmis saad. Ja uhkus oma tehtud asju kanda. Kanda midagi mida	Olen second hand shoppaja. Pärast ostan pesu ja talvised ülerõivad.

		päev õmblesin kokku.			kellelgi teisel ei ole.	
Disain, materjal ja siis lõige jne	Abhakan, kangadzungel, taaskasutus	1-2 päeva	20eur	Odavam	Eneseteostus, erilised riided	Igapäevarõivaid
1. Disain peas, seejärel paberil. 2. Lõiked. Suurus/Mõõdud juba teada. 3. Kangaste-niitide valik 4. Toote kangast lõikamine 5. Õmblemine. 6. viimistlus iga tööetapi järel 7. Valmistööst foto	Internet, ajakirjad, poest	Paarist tunnist kuni paari päevani, oleneb tööst ja selle mahust.	8 - 20 eurot	Kallim. Odavaid tooteid müügil palju. Kvaliteet nril vilets.	Kasulik olemine teistele, originaalsus, keeruliste võtete omandamine, kvaliteedi saavutamine .	Jah. Üleriided, teksad.
Mõte.disain. Materjal. Lõige. Õmblemine	Internet, NYC poed, ajakirjad,	Paar nädalat	50-100	Kui saan kangajäägid, siis odavam	Isikupära ja eneseteostus	NYC näidistemüügilt. Taaskasutuspoodidest ümbertegemiseks

<p>Lõige või kangas (inspiratsioon võib tekkida emma-kummaga; mõnikord näen lõiget ja tean kohe, missugust kleiti selle järgi õmmelda soovin, teinekord näen kangast ning kohe hüppab silme ette lõige, millele see sobida võiks). Ise pole ma suurem asi lõigete tegija, kohandanud olen neid sel määral, et nt vahetanud suured seotavad õlapaelad välja kinniste vastu või teinud ühe ja sama lõikega pihaosale eri tüüpi seelikuosad otsa, nii et samast aluslõikest on olemas isegi 3-4 eri kleiti.</p>	<p>Lõikeid võtan peamiselt Burdast, aga olen leidnud ka lehelt fabrics-store.com (tasuta lõiked linastele riietele). Materjale olen varunud nii Eestis olevatest kangapoodidest kui ka teise ringi kauplustest. Inspiratsiooni saan nt Pinterestist ja vaatan siis, kas leian midai sarnast; samuti lappan uusi Burdasid. Hetkel olen tegelikult disainimas ka endale meelepäraseid rõivaid, aga olen selle protsessiga alles alguses (lõike kohandamine, parandamine, kohandamine, parandamine...)</p>	<p>Mõni kleit või seelik nt 2 päeva. Koroonakevadel 2020 õmblesin ühe 27 detailist koosneva kleidi algusest lõpuni nõela ja niidiga ning siis kulus aega äkki nädalake (tööpäeva õhtutesse jagatuna kaks nädalat). Väga rahustav tegevus, soovitan! Pluss need õmblused on vist ühed vastupidavamad, mida ma kohanud olen.</p>	<p>Lõiked võtan raamatukogust laenutatud Burdast või tasuta alla laaditavatest allikatest (fabrics-store.com, prindin kontoris), kanga puhul sõltub materjalist. Keskmiselt võib kuluda ca 35 eurot. Nt eelnevalt mainitud 27 tükist kleidi kangas oli ülejääk rahvatantsurühma meestele kaelarättide õmblemisest ja sain need kangajäägid n-ö tasuta 20 kaelarätiku õmblemise eest.</p>	<p>Ise õmmelda on igatahes kallim, sest lisaks materjalikulule tuleb arvestada sisse ka ajakulu. Aga kui õmblen endale midagi, mille puhul tean, et kannan seda aastaid, näen vaeva nii materjali valiku kui ka tehnilise protsessiga, siis saan olla kordades kindlam selles, et riided selgära ei lagune (poerõivastega ikka juhtub) ja siis on see kallidus ka emotsionaalselt rohkem väärt. Mul ei ole poeriiete vastu midagi, valdav enamus mu igapäevariideid on ikkagi poekaup (ma ei ole suurem asi pükste õmbleja ja ma ei õmble sageli venivat kangast), aga iga ostu tehes mõtlen mitu korda järele, kas asi on seda raha väärt või kas ma saaksin selle õmblemisega ise ka hakkama. Sellest vinklist tundub mulle ise õmblemine jälle odavam (sest tegelikult, kui</p>	<p>Eneseteostus, isikupära, kvaliteet ka. Aga kuna õpin hetkel ka tekstiili, siis mu mõttemaailm on viimaste aastatega päris palju muutunud. See, et ma poest ei osta asju, aga õmblen kogu aeg endale kappi riideid juurde, on samasugune ületarbimine nagu kiirmoodki, mis sest, et ise tehtud. Nii et see isetegemine rahuldab küll eneseteostusvajadust, aga ma tunnen, et see vajadus midagi kogu aeg õmmelda on ajas kahanenud. Ja suureneb hoopis vajadus olla maailma ja keskkonna vastu sõbralikum.</p>	<p>Ostan poest ülerõivaid, pükse, trenniriideid jm venivast kangast esemeid. Viimastel aastatel aina vähem ja kui, siis naturaalsest materjalidest (lina, vill, meriinovill, siid, puuvill) riideid. Päris ilma sünteetikata ei saa (sukapüksid), aga püüan selle osa oma garderoobis miinimumis hoida. Olemasolevaid hästi istuvaid asju kannan, aga juurde ostma just ei lähe.</p>
--	---	--	--	--	--	--

				ma õmblen midagi endale, siis ma ju päriselt ei arvesta ajakulun-õ hinnana juurde). Pluss ma ei taha maksta roppu raha, et näha kellegagi samasugune välja.		
1. Mõtlen välja, mida soovin õmmelda, 2. otsin lõike, 3. ostan materjali.	Burdast lõiked, materjal tavalisest kangapoest (Kangadzungel, Kanaluks, Abakhan)	~10 tundi	20 eurot	kallim, kui valid kvaliteetsed kangad. Odavam, kui töötasu ei arvesta ja õmbled odavast kangast.	isikupära loomine ennekõike, isegi kui oskused pole veel nii tasemel, et kvaliteet oleks laitmatu. Eneseteostus on teisejärguline, aga ka oluline.	ülerõivad ostan kindlasti poest ja meeste riided ka.
disain, lõige materjal.	Kasutan enamasti ottobre ja Burda lõikeid. Inspiratsiooni saan rõiva poodidest, pinterestist. Fasebookis jne.	3-4 päeva.	20-30 eurot	Nii ja naa. vahel odavam, vahel kallim.	isikupära ja enesteostus.	Ülerõivaid , teksaseid.
Tihti tuleb kõigepealt kangas ja alles siis disain ja lõige. Enamasti tekib vajadus, siis disain, lõige ja materjal.	Internet	Teksapüksid ca nädal.	Teksapükstela kulus ca 25EUR.	Sõltuvalt tootest. Teksad võib saada kaubandusest 15EUR-iga! Kuna kasutan ka vanemaid olemasolevaid kangaid ja vanu nööpe jm tarvikuid, on	Eneseteostus	Ostan pesu, spordiriideid.

				enamasti ikka soodsam.		
3 2 1;	internet, muidu ka uudishimulik	1 öö/ päev	20.-	Pole seda aspekti mõelnud, pole nii oluline	Isikupära, eneseteostus	Jah, kõike vajalikku
kuidas kunagi, igat moodi on ette tulnud. Vahel on esikohal hoopis vajadus mõne eseme järgi	ideed-internetist, lõiked- tihti burda, materjal-kuidas kunagi, vanad varud, kangapoed, taaskasutuspoed	oleneb projektist, mõnest tunnist mõne päevani. Õmblesin uue kleidi pluusist ja kahest seelikust paari tunniga	mõne projekti puhul ei kulugi otseselt raha, kui materjal on olemas	kui materjal on juba olemas ja aega on piisavalt, siis odavam.	mõnus hobi, isikupära, vahel vajadus	ikka, enamasti pesu ja trikootooteid, kleite, ülerõivaid
Disain, materjal, lõige	Kangapoed, internet, ise	Paar päeva - nädal	Ei jälgi kulutusi	Odavam, on ainult materjali kulu, mida on võimalik soodsalt osta (nt Abakhan)	Eneseteostus, kvaliteet	Enamast taaskasutus, ülerõivad, pesu
1.materjal ja muster, 2.mõte mis sellest kangast võiks teha, 3.lõike otsimine ja välja lõikamine, 4.õmblemine ja viimistlus.	Kangad e-poodidest ja lõiked ajakirjadest või tellin neist pdf failina.	Omale ja mehele tegin esimesed dressi komplektid 2 päeva. Aga tavalised dressikleite võin 4,5 tk päevaga teha.	Umbes 10-20 eurot, oleneb projektist.	Minu jaoks odavam. Nt dressikleit teha läheb mul kangast 1m, 180cm lai(jääb isegi üle veidi). Kanga meetri hind u 16 €. Poes ilusad dressikleidid c 25€. Mul kulub 16€. Väikelapse saab nt 16€ eest mitu pluusi ja pükse.	Mulle meeldib oma kätega midagi valmis teha. Ja perele meeldib ka. Samas on õmblemine ka rahustav.	Poest ostan akuspesu ja sokke, sukapükse ja teksaseid. Teismeline ostab poest rohkem.
Materjal, disain, lõige	On kindlad lõiked mida kasutan ja vajadusel muudan disaini järgi	Kui on kiire siis paar tundi, kui aega siis sõltub projekti keerukusest nii paar- kolm päeva (või aastat kui asi ei edene)	Kangas tavaliselt soodushinnaga, kleidi hind u 5 eur, viimased teksad materjali hind 3 eur, T-särgid u 7-8 eur	Kokkuvõttes on odavam või sama hinnaga. Jope hinnaks tuli umbes 30 eurot, aga tegin oma mõtude ja tahtmiste järgi. Poest osts leidsin võinud leida sama hinnaga, aga	Isikupära, kvaliteet, võimalus teha oma tahtmise ja vajaduse järgi	Viimati nii 7-8 aastat tagasi ja ostsin jope

				toote kanga- ja õmbluskvaliteet, disain ja istuvus ei pruugiks olla sama. Lisaks veel poodides käimise aeg.		
3 2 1	Poed, ajakirjad	Sõltub eseme keerukusest	Kuni 50	Sõltub materjali hinnast	Eneseteostus	Pesu
2,3,1	Kas Burda või teen ise lõike	Ei oska hinnata täpselt. Kuu ajaga võiks tehtud saada, kuid ei teegi valmis	50euri	Sõltub. Kui on hea kangas, siis pigem kulutan rohkem. Tean, et ise õmblen ja okeika kvaliteet	Eneseteostus pigem	Ikka. Sõltub, mida vaja on.
2, 1, 3	Ostan nii poest kui internetist. Inspiratsiooni saab ka tänaval kõndides.	T-särgi õmblemine võtab koos väljalõikamisega umbes 4 tundi	20-30 EURi	Kuidas kunagi, sõltub põhiliselt kanga hinnast	Sobivate ja meeldivate parajate rõivaste saamine.	Ostan, kui õnnestub saada, mõnikord õnnestub. Teksapüksid, spordiriided (põhiliselt meeste dressipluusid, mille pean varrukad lühemaks tegema), pesu
2, 1, 3	Materjali ostan ikka poest, sest tahan seda oma käega katsuda. Lõiked võtan burdast. Neid on mul palju. Teen lõiked endale sobivaks.	Mõni võib võtta ka aasta. Ühel hetkel jääb asi pooleli ja kuid hiljem saab asi hoopis teise näo, kui algselt plaanitud.	Pole arvutanud.	Pigem odavam. Eriti, kui kanga kodust kapist võtad. (mul neid jagub)	Isikupära	Enamasti kõike. Viimasel ajal pole ajapuudusel palju õmmelnud.

<p>tavaliselt leian kõigepealt mingi materjali (see ei ole ka lihtne ausalt öeldes, sest üritan mitte väga palju raha maksta, aga isegi kui tahaks palju maksta, ei leia kangapoodidest alati häid materjale). mõnikord taaskasutusest, restidest, imelikust põrandaalusest kangajäägipoest :D või kodust kapist. samal ajal vb küpseb mingi ettekujutus, et milline see asi peaks olla võiks, mida mul vaja on (kas see käib "disaini" alla?). korraliku lõike tegemise kipun kahjuks alatihti vahele jätma, mis maksab mõnikord hiljem kätte rohke harutamiseks. aga kuna õmblen ainult jõukohaseid, st ülilihtsaid asju (kõige keerulisem osa on tavaliselt taskud), siis pole väga hullu.</p>	<p>Tihti vanade hästi istuvate lemmikriiete pealt, mis hakkavad seljas ära lagunema. Vahel üritan internetist umbkaudset ettekujutust mind huvitava asja lõikest saada. Olen ka ostnud ja printinud internetist (ühe ostetud lõikega kaks kleiti õmmelnud, teist pole veel proovinud) ja kangapoest (gümnaasiumi lõpukleidi lõike). Ühe lõike tegin vana "Taluperenaise" ajakirja lõikelehe eeskujul.</p>	<p>Kleidi peale mõned päevad? Kaks-kolm, vahel isegi üksainus. Arvestamata seda, et kui vahepeal on vaja harutada, siis motivatsioon kaob ja võib mitu nädalat tegevuses paus olla.</p>	<p>Ei mäleta praegu, kangad on sageli nii ammu ostetud, et õmblemise ajaks on mälestus kanga hinnast kustunud. Paar kuni paarkend eurot? Mõnikord rohkem, taast eri koolide lõpukleitude puhul (ühe sametkleidi materjal (koos voodriga) oli ehk 40 ringis?). Muid lisandeid (lukke, nõöpe) enamasti väga palju vaja ei lähe, sest need teevad asja keeruliseks. Mõnikord ostan õiget värvi niidi, aga enamasti mitte.</p>	<p>Kallim, kuna muidu ostan riideid taaskasutusest. Kangas on ülikallis sellega võrreldes. Eriti kui midagi tuksi keerad... :) Kui oma aega ka veel arvestada, on eriti kallid.</p>		<p>Asju, mida ei oska ise õmmelda: pükse, pluuse, ilusaid seelikuid (enamasti taaskasutusest, v.a mõned valitud "esinduslikud" rõivad). Lisaks asjad, mida ei saa hästi ise õmmelda, nt sukapüksid, aluspesu, kampsunid.</p>
<p>Disain, lõige, materjal</p>	<p>Burda jm lõikeajakirjad, pinterest</p>	<p>Seelik-1 nädal; jakk 3 nädalat, kleit 2-3 nädalat</p>	<p>Seelik 20€, jakk 40€, kleit €30-40</p>	<p>Kohati ikka kallim, eriti kui kasutada kvaliteetseid materjale</p>	<p>Eneseteostus, omamoodi meditatsioon, meeldivad ilusad ja oma käe järgi tehtud rõivad.</p>	<p>Püksid enamasti, sest neid on raske õmmelda (st ei saa kuidagi hästi istuma neid jalga), t-särke, pesu.</p>

<p>1. Disain 2. Materjal 3. Lõige 4. Juurdelõikus 5. Õmblus</p>	<p>Lõiked teen ise. Materjalid kangapoodidest . Inspiratsioon Pinterestist.</p>	<p>Paar päeva kokku</p>	<p>70€</p>	<p>Odavam. Kui poest otsida valmis rõivaid, mis poleks sünteetika ja oleks kvaliteetne - siis tihti tuleb kallima brändi toodete juurde minna. Aga kallim sest oma aeg on ka väärtuslik.</p>	<p>Isikupära loomine kindlasti, saan elemente lisada mida valmisrõivast ei leia. Saan kindel olla kvaliteedis.</p>	<p>Ostan. Teksad, püksid ja kudumid. Teksad kuna seda on tülikas ise õmmelda. Püksid sest endale on keeruline pükste proovi teha.</p>
<p>Materjal võib olla kapis aastaid, siis tekib idee ja kui kohe on sobiv materjal võtta, siis teostan ka. Paari mänguasjaga idee, siis lõike või õieti konstruktsiooni loogikaks ideede otsimine ja siis materjal kapist. On ka olnud nii, et lähen konkreetse mõttega materjali otsima ja siis teostan. Mitu kangast on aga ostetud mingi konkreetse mõttega ja siis seisma jäänud.</p>	<p>Ei ole konkreetset kohta. Materjalide mõttes see on kõige häirivam, et ma ei tea tegelikult, mis milleks sobib ja kuidas see poes ära tunda. Ja kas kallim on parem. Seni pole ühtegi poodi välistanud.</p>	<p>Kolm tundi kuni mitu kuud (või 10+ aastat, kui mõne poolelioleva asja peaksin kunagi valmis tegema).</p>	<p>arvaks et ca 20 euri</p>	<p>Olen teinud selliseid asju, mida osta oleks kallim, nt padjakatted või kardinad, kui olen nt leidnud sobivaid allahinnatud kangaid. Samas kui teeks palgatööd need tunnid, siis vb oleks mõistlik oma tööd teha ja õmblustöö tellida, aga tahaks vaheldust. Riiete puhul on ilmselt õmmelda kallim kokkuvõttes, kuna alternatiiv on mu jaoks allahindlus või kasutatud rõivad.</p>	<p>Eneseteostus põhiliselt, loomingulise energia suunamine, isiklik kontakt esemetega</p>	<p>Jah. Pole vist midagi, mida ei ostaks.</p>

<p>Enamasti Disain-materjal-lõige (Aga mõnikord ka materjal-disain-lõige)</p>	<p>Info - kõigepealt minu arvuti kõvaketas (olen aastaid salvestanud igasugu õmblemisalast informatsiooni, blogiposte, raamatuid pdf kujul, linke videotele jne.). Seejärel internet ja õmblemisalase d raamatud riulist. Materjalid - kohalikud poed Tallinnas - Abakhan, Kangadzungel, Kangalavka, vahel harva ka Trend. Veebipoodidest eelistan: Riimetx.ee ja supertkaniny.pl. Üldiselt olen internetist tellides ettevaatlik, mul on olnud paar väga kainestavat pettumust - materjali kvaliteet ei olnud see, mis ootasin. Lõiked - eelistan pdf-lõikeid, ostan internetist. Inspiratsioon - igasugused veebipoed.</p>	<p>Mulle ei meeldi õmblemise juures kiirustada. T-särgi jaoks arvestan 1 päeva, pükste jaoks vähemalt 2 nädalat.</p>	<p>T-särgi jaoks 5-6 eurot (materjal tuleb tavaliselt Abakhani restikastist). Villaste pükste/seelik u jaoks võib kuluda 70-80 eurot.</p>	<p>Ma olen veendunud, et ise õmmelda on odavam. T-särgi materjal maksab 5-6 eurot, aga korralik t-särk poes maksab vähemalt 20 eurot. Sama proportsioon säilib kallimate asjade korral. (Oh, muidugi võib leida vahel muinasjutulisi diile, kus mingi hea rõivaese on kõvasti alla hinnatud, aga see on harv erand, õnnelik juhus, vähemalt Eestis. Ja vahel võib kuluda hea diili otsimiseks rohkem aega, kui kuluks õmblemiseks.)</p>	<p>Kõiki nimetatuid.</p>	<p>Pluuse-seelikuid-pükse-kleite ostan väga harva ja sel juhul alati taaskasutuspoodidest. Uuena ostan aluspesu, sukkpükse ja sokke ja üleriideid - joped, parkad.</p>
---	--	--	---	---	--------------------------	--

3, 2, 1. Esimesena tuleb tavaliselt ikka idee, siis otsin materjali ja siis hakkan lõiget otsima/kombineerima.	Internetist kindlasti palju, kuna elan ainult väga väikese kangapoega linnas. Võimalikult palju ostan sealt, sest tahan materjali enne ostmist ikka katsuda. Aga kui muud võimalust pole, peab ikka tellima. Ideid saan kõikjalt - kas internetist või poest nähtust.	Tavaline beanie müts lastele võtab max 10 minutit, sest pole mingi raketiteadus. Pikachu kostüüm lapsele võttis hiljuti ikka paar õhtut enda alla, äkki ca 6-7 tundi, sest pidi selga proovima jne.	Tavaline väike müts on mõned eurod riidekulu. Mainitud Pikachu kostüümi puhul umbes 20 eurot.	Kuna ma üritan kostüümide puhul kvaliteetset materjali kasutada, et nende eluiga pikem oleks, siis ei tule tihti odavam kui ostes. Aga tavalised asjad nagu püksid ja pused jne, võivad isegi odavamad tulla.	Rahu. Isetegemine maandab mind, nii juba lapsest peale. Lisaks teeb see mind õnnelikuks, kui teisi isetehtud asjadega õnnelikuks teha saan. Ja tihti mängib rolli ka kvaliteet - kiirmood pole ikka sama, mis isetehtud jope vms.	Endale ostan kõike peaaegu, sest lihtsalt ei jõua kõige kõrval hetkel endale riideid teha. Lastele, kellele õmblen kõige rohkem, ostan sokke, aluspesu alati. Muid riideid olenevalt sellest, kas on viitsimist ja võimalust ise teha või ei.
2, 3, 1	Internet, abakhan	Oleneb, kui palju mul kolme lapse kõrval aega on. Aga näiteks üks nädal.	40 eurot	Odavam	Eneseteostus	Jah. Kõiki rõivaid ostan poest.
3,2,1	Kangad-poed, lõiked/disain-internet ja ajakirjad	0,5 päeva kuni 1aasta:)	Pikk siidikleit voodriga~200€	Oleneb millega võrrelda, kui kiirmoeketi toodetega siis ikka kordades kallim:)	Eneseteostus, õpihimu, väljakutse, psühholoogilise seisundi mõttestegevusteraapia	Ülerõivaid, pesu, trikood, teismeliste riided tütardele
Lõige siis valin vastava materjali ja õmblema 😊	Internet	Päev	15	Ikka odavam	Kõik on kordumatu	Jah ikka kui leian sobiva
1. disain, 2. aterja, 3. lõige	poed, internet	päevast nädalani	alla saja	kiirmoega võrreldes muidugi kallim	kvaliteet, isikupära	aluspesu
Armastan kangapoodides ostelda, esimesena ostangi tavaliselt kanga, sealjuures tekib ka juba kerge kujutluspilt, mis	Tegumoodide inspiratsiooniallikas on suuresti Instagram ja ka juba aja jooksul minu enda arust mulle sobivad	Olen küll kärsitu, kuid siiski väga aeglane(veel) Ühte lihtsat kleiti õmblesin ca 12-13 tundi.	Ca 50 eurot	Kiirmoekettidest kindlasti kallim. Juba kangas on Eestis kallis.	Kvaliteet veel mitte, aga isikupära, eneseteostus, sobivus, omavalitud kangad jne	Üleriideid ostan kindlasti poest. Teksapükse ja pintsakuid ka.

toode sellest võiks valmida. Siis hakkab sobivaid lõikeid otsima.	esemed. Lõiked siiani Burdadest ja siis sobivaks modifitseeritud.					
Idee, materjal, lõige	Poed, internet	4 nädalat	50 eurot	Kindlasti odavam. Disain kleidid maksavad poes al. 250 eurot kuni tuhandeteni. Oleneb kangast, aga üldjoontes isegi lux kangaga tuleb endal õmmeldes alla 100 euro.	Eneseteostus, rahulolu.	Kõiki vajaduspõhiseid tooteid.
2, 3, 1. Reeglina ostam materjali, mis kõnetab, siis mõtlen sellele sobiva disaini ja siis konstrueerin lõike, enamasti kasutan siiski olemasolevat universaalset lõiget, lihtsalt kohandan vastavalt disainile.	Infot otsin eelkõige internetist. Lõiked olen viimasel ajal soetanud e-poodidest, aga kasutan ka vanu ajakirju. Kui on mingi spetsiifilisem idee/soov, siis on lihtsam ise lõige konstrueerida. Otsimine võtab reeglina kauem aega kui ise tegemine. Materjali ostan Abakhanist või Kangadžunglist, viimasel ajal vähesel määral ka e-poodidest.	Püüan ühe nädala (vahetuse)ga hakkama saada. Kui jääb seisma, siis on väga raske uuesti kätte võtta ja ära lõpetada.	Ei olegi raha arvestanud. Kui kangas meeldib ja olen nõus selle eest küsitud raha välja käima, siis numbrit väga ei vaata.	Nii ja naa. Kui vaadata poes esemeid, mille järgi käsi sirutub (ilus ja kvaliteetne), siis on need ikka väga kallid. Samas lihtne ja mitte nii kvaliteetne rõivaese on kindlasti odavam kui ise õmblemine.	Saan isikupärased ja kvaliteetsed rõivad, kui ise õmblen. Eks eneseteostus on ka kindlasti oluline.	Ostan lihtsamaid igapäevaseid rõivaid, spordirõivaid, jopesid (nt Didrikson).
1. Materjal 2. Disain 3. Lõige	Ajakirjadest lõiked, internetist ideid, õmblutoa grupp, inspiratsioon instagram ja pinterest	Oleneb ajast 2 päeva kuni lõpmatuseni	20-50€	Kalleid kangaid ei julge osta, kuna pole proff kardan ära rikkuda. Siis jälgin, et mul oleks odavam õmmelda, kui osta.	Eneseteostus, rahulolu, et suudan midagi oma kätega teha.	Kõiki asju ostan poest ka

<p>1.leian materjali, 2.mõtlen disaini, 3.teen lõike, 4.õmblen</p>	<p>Materjale ostan kangapoest või kasutan tuttavate kangajääke. Inspiratsioon internetist.</p>	<p>Kleit 25h</p>	<p>15-20 eurot</p>	<p>Kleitide õmblemine on odavam (sama hinnaga poest saadud kleidi kvaliteet on tunduvalt viletsamast materjalist), igapäevarõivad on poes pigem veidi odavamad. Üldiselt oleneb väga kanga hinnast. Ostan enamasti allahinnatud ja võimalikult kvaliteetset kangast.</p>	<p>Loomine, loomingu- s - kui mõte tekib, siis tahan seda väga teostada ja tekib hasart. Saan teha rõivaeseme, mis on mulle paras (tihti näen poes ilusat eset, mis on mulle suur või on minu suuruses ese otsas). Saan teha eseme, mida kellelgi pole. Ergutavad ka komplimendid, mida olen saanud.</p>	<p>Jah, ikka, kõike peale kleitide</p>
<p>1.disain 2. Materjal 3. Lõige 4. Õmblemine 5. Kandmine</p>	<p>Fb, insta, kangasüangel või neti kangapoed, lõiked burdast vajadusel kohandan või siis konstrueerin ise algusest</p>	<p>Vastavalt vajadusele, aga paari kolme õhtuga. Kui tuleb isu peale siis kärmelt ka valmis. Kunagi õmblesin aastavahetuseks kleidi nii, et hommiku alustasin ja õhtu oli valmis peole minekuks</p>	<p>Oleneb projektist. Max 20-30€</p>	<p>Nii ja naa. Oleneb kui kallist kangast raatsid õmmelda. Dresskleidid ise odavam õmmelda, üleriided mu meelest odavam osta.</p>	<p>Rahustab, saab tegeleda endake meeldivaga, see on nagu tassi täitmine</p>	<p>Ikka. Ülerõivaid ja siis kui hinna ja kvaliteedi suhe paigas</p>